

PREZYDENT MIASTA STALOWA WOLA

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXIV/483/05
Rady Miejskiej w Stalowej Woli
z dnia 21 stycznia 2005 r.**

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STALOWA WOLA
ZMIANA STUDIUM**

***

USTALENIA STUDIUM

**Instytut Rozwoju Miast
Stalowa Wola, styczeń 2005**

ZESPÓŁ AUTORSKI STUDIUM:

dr hab. arch. Zygmunt Ziobrowski, prof. IRM i AE – główny projektant
uprawnienia urbanistyczne nr 831/89

mgr Damian Korecki

mgr inż. Daniel Seidler

mgr Janusz Jeżak

mgr Tomasz Kołton

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

mgr Tomasz Pilecki

mgr Ireneusz Wójcik

Dyrektor Instytutu

dr hab. arch. Zygmunt Ziobrowski
prof. IRM i AE

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
1. Informacje ogólne.....	5
2. Podstawowe problemy.....	6
ROZDZIAŁ 1. CELE I UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	
STALOWA WOLA	8
1.1. Cele rozwoju.....	8
1.2. Uwarunkowania rozwoju.....	9
1.2.1. Uwarunkowania sprzyjające realizacji celów.....	9
1.2.2. Uwarunkowania ograniczające realizację celów.....	9
ROZDZIAŁ 2. KIERUNKI ROZWOJU GMINY STALOWA WOLA	10
2.1. Założenia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Stalowa Wola.....	10
2.2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Stalowa Wola.....	16
2.2.1. Główne strefy funkcjonalne.....	16
2.2.2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.....	17
2.2.3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy – zasady rozwoju przestrzennego.....	19
2.3. Kierunki i zasady rozwiązań komunikacyjnych.....	20
2.3.1. Komunikacja drogowa.....	20
2.3.2. Komunikacja kolejowa.....	23
2.3.3. Komunikacja zbiorowa.....	23
2.3.4. Zaplecze motoryzacji.....	24
2.3.5. Ścieżki rowerowe.....	25
2.4. Kierunki i zasady rozwiązań infrastruktury technicznej.....	26
2.4.1. Zaopatrzenie w wodę.....	26
2.4.2. Odprowadzanie ścieków.....	29
2.4.3. Elektroenergetyka.....	33
2.4.4. Zaopatrzenie w ciepło.....	36
2.4.5. Zaopatrzenie w gaz.....	37
2.4.6. Telekomunikacja.....	38
2.4.7. Gospodarka odpadami.....	39

2.5.	Standardy.....	3
	9	
ROZDZIAŁ 3. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....		41
3.1.	Polityka w zakresie ochrony środowiska.....	41
3.2.	Polityka w zakresie ochrony dóbr kultury.....	44
3.3.	Polityka w zakresie zabezpieczenia ponadlokalnych celów publicznych.....	47
3.4.	Polityka w odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej i leśnictwa.....	47
3.5.	Polityka w zakresie pozarolniczego rozwoju społeczno – gospodarczego.....	49
3.6.	Polityka gospodarowania mieniem komunalnym.....	50
3.7.	Polityka przestrzenna - strefy polityki przestrzennej.....	52
ROZDZIAŁ 4. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....		57
4.1.	Plany miejscowe.....	57
4.1.1.	Określenie obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe lub pożądane z uwagi na istniejące uwarunkowania...	59
4.1.2.	Inne obszary problemowe w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.....	59
4.1.3.	Obszary wskazane do objęcia programami rewitalizacji wg uchwalonego planu rozwoju lokalnego.....	59
4.2.	Gospodarka gruntami.....	60
4.3.	Inwestycje publiczne.....	62
4.4.	Marketing.....	63
ANEKS NR 1 – ZAŁOŻENIA ROZWOJU SPOŁECZNO –GOSPODARCZEGO.....		65
ANEKS NR 2 – GOSPODARKA GRUNTAMI.....		81
ANEKS NR 3 – KOMUNIKACJA.....		83
ANEKS NR 4 – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....		85

WPROWADZENIE

1. Informacje ogólne

Studium jest aktem kierownictwa wewnętrznego. Ustalenia „Studium” są wykładnią polityki przestrzennej władz gminy w odniesieniu do całego jej obszaru, ale nie są bezpośrednią podstawą decyzji administracyjnych.

Na sesji Rady Miejskiej w Stalowej Woli w dniu 30 stycznia 2004 r. podjęto Uchwałę Nr XIX/278/04 o przystąpieniu do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stalowa Wola”. Realizując tę Uchwałę Prezydent Miasta zlecił w trybie bezprzetargowym – poza ustawą Prawo Zamówień Publicznych (zamówienie nie przekraczające 6000 euro) w 2004 r. Instytutowi Rozwoju Miast w Krakowie opracowanie zmiany „Studium”. Celem tego dokumentu jest określenie uwarunkowań, kierunków zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy, w tym realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W trakcie prac przeprowadzono postępowanie mające na celu uzyskanie od jednostek administracji rządowej i samorządowej, instytucji i przedsiębiorstw, organizacji społecznych i gospodarczych wniosków dotyczących rozwoju gminy oraz ich zamierzeń inwestycyjnych.

Dokument końcowy, jakim są „Ustalenia Studium”, obok uchwały zatwierdzającej, obejmuje niniejszy załącznik nr 1 oraz załączniki graficzne w skali 1:10000 – 1A oraz w skali 1:25000 - 1B, 1C i 1D.

Załącznik nr 1A – zawiera ustalenia dotyczące struktury przestrzennej,

Załącznik nr 1B – zawiera ustalenia dotyczące transportu,

Załącznik nr 1C – zawiera ustalenia dotyczące infrastruktury technicznej,

Załącznik nr 1D – zawiera ustalenia dotyczące głównych instrumentów realizacji polityki przestrzennej, tj. inwestycji publicznych i planów miejscowych.

Problematyka „Studium” dotyczy najważniejszych aspektów rozwoju przestrzennego gminy, których rozwiązywanie należy do zadań władz gminy. Służy temu określona w „Studium” polityka zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia dotyczące tej polityki będą wprowadzane do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzanych na obszarze gminy, a także brane pod uwagę przy wydawaniu decyzji administracyjnych z zakresu gospodarki przestrzennej i gospodarki terenami.

Ustalenia te sformułowano w odniesieniu do wyznaczonych stref i obszarów, które uznano za szczególnie ważne dla rozwoju przestrzennego gminy. Dla tych stref określono zróżnicowane zasady i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia „Studium” obejmują:

- cele rozwoju przestrzennego gminy,
- uwarunkowania rozwoju gminy,
- kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- politykę rozwoju przestrzennego umożliwiającą realizację nakreślonych celów,
- politykę osłabiania czynników negatywnie wpływających na rozwój przestrzenny,
- instrumenty realizacji polityki przestrzennej,
- obszary poddane rewitalizacji.

2. Podstawowe problemy

Problemem podstawowym dla rozwoju miasta Stalowa Wola jest stosunkowo wysoki wskaźnik bezrobocia będący rezultatem redukcji zatrudnienia w Hucie Stalowa Wola S.A. i brak nowych miejsc pracy w liczbie rekompensującej powstałe straty na rynku pracy. Fakt ten powodujący zubażanie mieszkańców Stalowej Woli, w przypadku braku stanowczych działań będzie skutkował spadkiem dochodów ludności i postępującym wyludnianiem się miasta. Inne problemy o charakterze podstawowym to m.in. konieczność dalszej restrukturyzacji przemysłu oraz przekształcenie jego nadal monofunkcyjnej struktury w kierunku bardziej wielofunkcyjnej.

Z kolei do problemów warunkujących jakość funkcjonowania gminy i jej mieszkańców, za szczególnie istotne należy uznać:

- dysproporcje w zakresie standardów obsługi ludności,
- problem mieszkaniowy wyrażający się niewystarczającą do potrzeb liczbą mieszkań, będący w głównej mierze wynikiem rosnącej pauperyzacji ludności,
- dalsze ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- zabezpieczenie przed skażeniem zbiornika wód podziemnych, stanowiącego źródło zaopatrzenia w wodę ludności miasta i podmiotów gospodarczych, przy jednoczesnej eliminacji zagrożeń obszarów leśnych związanych z obniżeniem lustra wody w wyniku intensywnej eksploatacji ujęć wodnych,
- utylizacji odpadów komunalnych w związku z wyczerpywaniem się pojemności istniejącego wysypiska,
- zagospodarowanie odpadów przemysłowych,
- eliminacji uciążliwości komunikacyjnej (hałas, spaliny),
- zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym obszarów położonych w zasięgu tzw. wody 1%.

Rozwiązanie przedstawionych problemów zależy od szeregu czynników, wśród których najistotniejszymi są czynniki ekonomiczne obejmujące:

- pomoc państwa w rozwiązywaniu problemów leżących w gestii administracji centralnej i wojewódzkiej (bezrobocie, inwestycje programu zadań rządowych służących zarazem gminie itp.);
- możliwości finansowe (dochody gminy);
- dostępne środki pozabudżetowe (w tym fundusze pomocowe);
- środki możliwe do uzyskania z zaciągniętych kredytów lub emisji obligacji;
- efektywne wykorzystanie mienia gminnego (wnoszonego jako udziały przy inwestycjach i projektach szczególnie istotnych dla gminy);
- aktywność i zdolność organizacyjna samorządu (m.in. w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych);
- pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości lokalnej społeczności;
- korzystanie z dostępnych środków prawnych (w tym tworzonego prawa lokalnego);
- dostępność najnowszych technologii i środków technicznych.

ROZDZIAŁ 1. CELE I UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY STAŁOWA WOLA

1.1. CELE ROZWOJU¹

Głównym celem rozwoju gminy Stalowa Wola jest osiągnięcie nowoczesnego sprawnie funkcjonującego ośrodka przemysłowego będącego zarazem regionalnym centrum nauki, kultury, handlu i usług, przyjaznego dla mieszkańców i atrakcyjnego dla inwestorów.

W sytuacji zmian społeczno - gospodarczych jakie nastąpiły po roku 1990, w tym uzyskania warunków do samodzielnego gospodarowania przez gminy, podstawową dążnością lokalnego samorządu winno być powstrzymanie negatywnych zjawisk jakie towarzyszą tym przemianom w warunkach transformacji gospodarczej (bezrobocie) oraz uzyskanie środków finansowych niezbędnych dla tworzenia warunków dalszego rozwoju.

Realizacja celu głównego możliwa będzie jedynie w przypadku spełnienia następujących priorytetowych celów strategicznych jakimi są:

- zwiększenie dostatecznej ilości różnorodnych miejsc pracy na obszarze miasta, a tym samym zmniejszenie bezrobocia,
- wzrost znaczenia miasta jako nowoczesnego ośrodka gospodarczego w skali regionu i kraju, zaspokajającego ponad lokalne potrzeby w zakresie nauki i szkolnictwa policealnego oraz specjalistycznego,
- zapewnienie sprawnego funkcjonowania miasta poprzez zrównoważenie jego struktury społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- osiągnięcie wysokiego standardu życia mieszkańców miasta przy wyrównaniu dysproporcji w poszczególnych jego obszarach,
- wykorzystanie zasobów, walorów i położenia miasta przy spełnianiu wymogów ochrony wartości kulturowych i przyrodniczych oraz zachowania zasad ochrony środowiska naturalnego.

Z kolei do głównych kierunków działań wspomagających rozwój Stalowej Woli należą m.in.:

- wspomaganie małych i średnich przedsiębiorstw – udostępnianie stref przemysłowych i usługowych w mieście;
- podejmowanie programów rewitalizacji terenów poprzemysłowych oraz obszarów miejskich;
- rozwój budownictwa wielorodzinnego komunalnego i spółdzielczego, wsparcie budownictwa jednorodzinnego;
- opracowanie programów kształcenia mieszkańców w dostosowaniu do potrzeb rynku pracy;

---

¹ Strategia Rozwoju Miasta Stalowa Wola, Rzeszów-Stalowa Wola, styczeń 2000.

- kontynuacja inwestycji w dziedzinie kanalizacji miasta;
- tworzenie strefy śródmiejskiej,
- ochrona przed degradacją wód stanowiących źródło zaopatrzenia gminy w wodę pitną;
- ochrona zespołów i obiektów zabytkowych.

1.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1.2.1. UWARUNKOWANIA SPRZYJAJĄCE REALIZACJI CELÓW

Do uwarunkowań sprzyjających realizację celów należy zaliczyć przede wszystkim:

- 1) duże zasoby majątku trwałego oraz infrastruktury towarzyszącej,
- 2) wzrost znaczenia małych i średnich przedsiębiorstw,
- 3) stosunkowo dobra dostępność komunikacyjna (samochodowa, kolejowa),
- 4) walory przyrodnicze doliny Sanu i Puszczy Sandomierskiej,
- 5) wysoki stopień koncentracji ludności.

1.2.2. UWARUNKOWANIA OGRANICZAJĄCE REALIZACJĘ CELÓW

Wśród uwarunkowań ograniczających realizację celów za najważniejsze należy uznać:

- 1) niekorzystną strukturę przemysłu,
- 2) niekorzystne tendencje demograficzne,
- 3) położenie przeważającej części miasta w zasięgu GZWP – będącego głównym źródłem wody pitnej dla Stalowej Woli – nakłada obowiązek szczególnej ochrony tego obszaru, tak przed zanieczyszczeniami jak i nadmierną eksploatacją;
- 4) uwarunkowania fizjograficzne wynikające ze zróżnicowanych warunków posadowienia obiektów kubaturowych, rzeźby terenu (skarpa Sanu), poziomu wód gruntowych oraz zagrożeń powodziowych (tereny zalewowe);
- 5) występowanie bardzo dobrych gleb o klasie bonitacji I-III podlegających ochronie na terenach możliwych do zainwestowania (np. Charzewice);
- 6) stan własności stanowiący ograniczenie w zamierzeniach inwestycyjnych.

ROZDZIAŁ 2. KIERUNKI ROZWOJU GMINY STAŁOWA WOLA

2.1. ZAŁOŻENIA ROZWOJU SPOŁECZNO–GOSPODARCZEGO

ZAŁOŻENIA ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO

Opracowane w 1996 r. szacunkowe analizy rozwoju ludności miasta Stalowa Wola zakładały dynamiczny rozwój miasta i znaczny przyrost liczby mieszkańców do roku 2010. Obecnie prowadzone prognozy nie są już tak optymistyczne, bowiem notuje się spadek ludności będący skutkiem negatywnych zjawisk o charakterze ekonomicznym.

Na podstawie analizy spadku przyrostu naturalnego, zmian w strukturze wiekowej mieszkańców oraz prognoz dotyczących całego powiatu, stwierdzono, iż w perspektywie najbliższych kilku lat nie należy spodziewać się istotnych zmian sytuacji demograficznej miasta. Jako podstawowe czynniki kształtujące sytuację ludnościową w najbliższej przyszłości wymienia się:

- malejący wskaźnik przyrostu naturalnego,
- malejąca liczba zawieranych małżeństw,
- starzenie się społeczeństwa,
- stosunkowo wysoki wskaźnik bezrobocia – brak stabilizacji ekonomicznej ludności.

Niewielki wzrost ludności przewiduje się dopiero w dalszej perspektywie, około 2,2 % do roku 2020, przy założeniu poprawy sytuacji gospodarczej.

Biorąc pod uwagę ww. przesłanki zakłada się, że liczba ludności do roku 2020 nie przekroczy 73 500.

ZMIANY NA RYNKU PRACY

Analizując miejscowy rynek pracy należy zauważyć, że jego atutem jest:

- posiadanie wysokokwalifikowanej kadry i bogatej bazy szkoleniowej,
- możliwości przyrostu nowych miejsc pracy.

Wśród negatywnych cech jednocześnie wymienia się przede wszystkim:

- monofunkcyjną strukturę gospodarki lokalnej miasta,
- niekorzystne tendencje demograficzne,
- szerzenie się zjawiska pracy nierejestrowanej.

Zagrożeń dla prawidłowego kształtowania rynku pracy upatruje się głównie w niezakończonych procesach restrukturyzacyjnych i trudnej sytuacji ekonomicznej w kraju.

Niezwykle istotnym problemem miasta jest bezrobocie, którego przyczyną są zmiany strukturalne w gospodarce. Szczególnie niepokojąca jest liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku czy długotrwale bezrobotnych. Innymi negatywnymi cechami

bezrobocia w mieście jest stosunkowo duży odsetek ludzi młodych i osób z wyższym wykształceniem pozostających bez pracy.

Analizując zjawisko bezrobocia w Stalowej Woli na przestrzeni ostatnich 10 lat, można stwierdzić iż jest ono zbieżne z sytuacją gospodarczą kraju. Zauważyć można niewielką poprawę sytuacji wskutek utworzenia w mieście podstrefy Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park „Wisłosan”.

STAN GOSPODARKI FINANSOWEJ

Dochody budżetowe miasta Stalowa Wola w ciągu ostatnich pięciu lat wzrosły o 18,9%. Jednocześnie ponad połowę stanowią w nich dochody własne. Udział ten wykazuje jednak tendencję malejącą, co oznacza, że gmina w coraz większym stopniu uzależnia się finansowo od dotacji i subwencji płynących przede wszystkim z budżetu państwa.

Wśród dochodów własnych najważniejszymi są dochody podatkowe. Stanowiły one ponad 80% dochodów własnych. Wśród nich niemal połowa to udział gminy w podatkach szczebla centralnego.

Najważniejsze źródło stanowią jednak podatki lokalne. Największe znaczenie wśród nich ma podatek od nieruchomości. Problemy ekonomiczne wielu podmiotów gospodarczych sprawiają, że miasto nie w pełni jest w stanie realizować dochody z tego źródła. Niska ściągalność podatku powoduje lawinowe wręcz narastanie zaległości przedsiębiorstw wobec budżetu gminy. W tej sytuacji, po bezskutecznych upomnieniach, należności obejmuje się postępowaniem restrukturyzacyjnym, nieruchomości dłużników obciążane są hipoteką lub przejmowane za zaległości podatkowe w zasób nieruchomości komunalnych.

Wydatki realizowane przez gminę w ciągu ostatnich pięciu lat wzrosły o 12,7%. Najważniejszym działem wydatków gminy jest oświata i wychowanie (trzecia część ogółu wydatków) W następnej kolejności pod tym względem są: opieka społeczna, administracja publiczna oraz transport i łączność.

Z roku na rok maleje udział wydatków przeznaczanych na cele gospodarki miejskiej. Inną niepokojącą tendencją jest systematyczny spadek wydatków inwestycyjnych (z 21 do 16%), przez co miasto coraz mniej aktywnie uczestniczy w rozwoju lokalnej gospodarki.

Ogół zaprezentowanych zjawisk, zarówno po stronie dochodów jak i wydatków, uwidacznia się w problemie trudności zbilansowania budżetu miasta. W niektórych latach cechuje się on sporym niedoborem zrealizowanych dochodów, co stawia miasto w sytuacji konieczności zadłużania się w celu realizacji bieżących wydatków.

ROZWÓJ SPOŁECZNO - GOSPODARCZY

1. Zgodnie z założonymi celami rozwoju Stalowej Woli oraz z uwagi na istniejący potencjał gospodarczy, a także trendy przemian społeczno-gospodarczych ostatnich lat, uznaje się za słuszne przyjęcie następujących funkcji społeczno-gospodarczych miasta:

- przemysłowej, jako jednej z wiodących, z uwagi na zgromadzony potencjał środków produkcji (obiekty i urządzenia), jak i zasoby pracy (wykwalifikowane kadry);
- usługowej, szczególnie o znaczeniu regionalnym (ośrodek powiatowy, subregionalny);
- rolniczej, dla której charakterystyczne jest obniżenie rozwoju ilościowego na rzecz strukturalnych przemian jakościowych.

W dostosowaniu do przedstawionej sytuacji i warunków lokalnych, uwzględniając trendy krajowe i regionalne, należy przyjąć wielofunkcyjny rozwój gospodarczy miasta. Wynika to również z konieczności stworzenia alternatywnych dla przemysłu miejsc pracy w szeroko pojętych usługach i obsłudze mieszkańców miasta i regionu.

2. Przyjmuje się, że ustalone zamierzenia znajdują odzwierciedlenie w prowadzonej polityce rozwojowej przejawiającej się w:

- pełniejszym wykorzystaniu istniejącego potencjału, w tym zasobów siły roboczej, zasobów surowcowych oraz możliwości produkcyjnych podmiotów gospodarczych;
- zachowaniu równowagi pomiędzy rozwojem sektora wytwórczego i pozawytwórczego, w tym szeroko pojętych usługach;
- stworzeniem struktury gospodarczej odpornej na zmiany koniunktury głównie poprzez przekształcenie przemysłu monobranżowego w bardziej zróżnicowany branżowo.

W odniesieniu do przemysłu przejawiać się to będzie następującymi działaniami:

- kontynuacją prywatyzacji, przeobrażeń oraz restrukturyzacji gałęziowej, powstawaniem dużej ilości przedsiębiorstw małych i średnich oraz rzemiosła produkcyjnego, spełniających wymogi ustalone w polityce przestrzennej pozarolniczego rozwoju społeczno – gospodarczego.

3. W odniesieniu do obsługi mieszkańców, rozumianej jako zaspokajanie potrzeb miasta i jego mieszkańców, rozwój funkcji będzie wymagał:

a) w zakresie usług publicznych:

- zabezpieczenia możliwości realizacji elementarnych i podstawowych potrzeb ludności, przez usługi publiczne tj. rzeczowego i ilościowego uzupełnienia bądź tworzenia nowych podstawowych (osiedlowych) ośrodków usługowych, głównie w zakresie oświaty, ochrony zdrowia, kultury,
- podniesienia atrakcyjności miasta jako subregionalnego ośrodka obsługi poprzez wzbogacenie rzeczowe oraz ilościowe struktury usług wyższego rzędu, głównie w zakresie szkolnictwa wyższego, administracji, kultury i zdrowia;

b) w zakresie usług komercyjnych:

- zabezpieczenia możliwości realizacji usług komercyjnych, tak podstawowego jak i wyższego rzędu, w osiedlowych centrach usługowych;
- selektywnego rozwoju handlu detalicznego i usług, przyznając pierwszeństwo obiektom wysokiej specjalizacji oraz oferującym wysoki standard obsługi;
- zabezpieczenia możliwości rozwoju usług komercyjnych w centrum ogólnomiejskim w tym: poszerzanie oferty tzw., usług „około biznesowych”;
- zabezpieczenia możliwości rozwoju handlu hurtowego w specjalnie wyznaczonych strefach funkcjonalnych i wyeliminowania go z innych ośrodków obsługi.

c) w zakresie mieszkalnictwa

Rozwój mieszkalnictwa w mieście uzależniony będzie od potrzeb wynikających z następujących czynników:

- zmian demograficznych, struktury gospodarstw domowych, oraz przemian struktury wiekowej,
- oczekiwanej poprawy standardów zamieszkania;
- konieczność zapewnienia wolnego rynku mieszkalnictwa;
- zapewnienia mieszkań socjalnych.

Możliwość zapewnienia potrzeb mieszkaniowych uzależniona jest przede wszystkim od:

- ekonomicznej sytuacji ludności;
- prowadzonej polityki miasta;
- krajowych i unijnych systemów finansowania w tym zakresie.

Polityka miasta zmierzać będzie do:

- a) zabezpieczenia uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe zgodnie z potrzebami;
- b) utrzymania udziału zabudowy wielorodzinnej zgodnie z kształtującym się popytem;
- c) zwiększenia udziału w zasobach mieszkaniowych zabudowy jednorodzinnej, a także zabudowy wielorodzinnej o niskiej intensywności zgodnie z występującymi tendencjami i zgłaszanym zapotrzebowaniem;
- d) dążenia do zaspokojenia standardów mieszkaniowych zgodnie z aspiracjami mieszkańców i w dostosowaniu do możliwości finansowych ludności;
- e) zabezpieczenia realizacji budownictwa tzw. socjalnego;
- f) zapewnienia warunków realizacji różnych form i standardów zabudowy mieszkaniowej w dostosowaniu do możliwości wyposażenia w infrastrukturę i uwarunkowań lokalnych.

Zakładając swobodę wyboru warunków zamieszkania, przyjmuje się jako podstawę samodzielność mieszkania dla każdego gospodarstwa domowego.

Intensywności wykorzystania terenów powinna spełniać następujące standardy:

- w zabudowie wielorodzinnej w granicach 230 - 300 osób na 1 ha tj. 80 - 100 mieszkań na 1 ha;
- w zabudowie wielorodzinnej o niskiej intensywności - małe domy mieszkalne -120 -220 osób na 1 ha, tj. 40 - 80 mieszkań;
- w zabudowie jednorodzinnej o wysokiej intensywności 80-100 osób na 1 ha
- w zabudowie jednorodzinnej wolnostojącej 30 - 35 osób na 1 ha.

Dla projektowanych terenów rozwojowych dopuszcza się stosowanie mieszanych typów zabudowy, dla uatrakcyjnienia przestrzennego nowych osiedli.

Ustalenia szczegółowe dotyczące intensywności wykorzystania terenów, struktury i wielkości mieszkań w dostosowaniu do potrzeb winny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla ustalenia potrzeb mieszkalnictwa przyjęto średnią gęstość na 1 ha terenu -170 mieszkańców.

W odniesieniu do budownictwa socjalnego polityka przestrzenna dotyczyć będzie:

- przeznaczenia części zasobów komunalnych mieszkaniowych, będących w dyspozycji gminy, na cele mieszkalnictwa socjalnego;
- adaptacji budynków o innym przeznaczeniu na cele mieszkalnictwa socjalnego;
- budowy mieszkań o obniżonych standardach wyposażenia na terenach rozwojowych.

Uściślenie potrzeb oraz możliwości ich zaspokojenia winno nastąpić w specjalnie opracowanym programie rozwoju budownictwa socjalnego.

W okresie perspektywicznym i docelowym przyjmuje się podobnie jak obecnie trzystopniowy poziom obsługi mieszkańców miasta:

- elementarny;
- podstawowy;
- ponadpodstawowy.

Zakłada się:

- a) utrzymanie istniejących usług osiedlowych;
- b) utworzenie nowych ośrodków usługowych w osiedlach zabudowy wielo- i jednorodzinnej w projektowanych dzielnicach mieszkaniowych;
- c) wykształcenie nowego centrum w rejonie wzdłuż osi komunikacyjnej północ - południe.

Zasady rozmieszczenia przestrzennego usług przedstawiono poniżej.

- usługi elementarne – powinny być zachowane w zespołach zabudowy jednorodzinnej, takich jak Piaski, Charzewice, Widok;

- centra usług podstawowych – powinny być zachowane i zorganizowane w istniejących i projektowanych osiedlach wielo- i jednorodzinnych, takich jak Rozwadów, Pławo, Poręby, Młodynie, Centralne, Śródmieście, Fabryczne i Wyzwolenia, Metalowców, Flisaków i Lasowiaków, Na Skarpie, Nowy Rozwadów;
- centrum miasta o subregionalnym znaczeniu będzie modernizowane i rozbudowywane w granicach ulic: ks. Popiełuszki, ks. Skorczyńskiego, Narutowicza, Staszica, al. Jana Pawła II, Okulickiego, 1-go Sierpnia, Kilńskiego, Dmowskiego, Hutniczej i parku na osiedlu Śródmieście.

Standardy jakości życia ludności w wybranych elementach infrastruktury społecznej podano w rozdziale 2.5.

Ograniczenia brzegowe standardów dają możliwość bieżącego dostosowania realizacji planu do możliwości finansowych. Ich akceptacja społeczna umożliwi ustalenie optymalnych wielkości w planach miejscowych.

Przyjmując założone standardy obsługi ludności w sferze infrastruktury społecznej ustalono wstępnie najpilniejsze potrzeby inwestycyjne (zob. rozdział 4.2.).

Zieleń urządzona to przede wszystkim:

- tereny wypoczynku codziennego, a w tym:

- zieleń osiedlowa w każdym osiedlu łącznie 127 - 135 ha;
- parki miejskie - uzupełnienie istniejących – parki miejskie w północnej i południowej części miasta.

- cmentarze :

- * uzupełnienie potrzeb terenowych do powierzchni 20,0 -21,5 ha, przy wskaźniku 2,5 m² na 1 mieszkańca tj. brakujących około 9,2 ha – proponowana lokalizacja w północnej części miasta.

Dla usług komercyjnych przewidziano tereny w rejonie ulic Komisji Edukacji Narodowej, Przemysłowej i Niezłomnych, a także ulic Orzeszkowej i Kwiatkowskiego, gdzie zlokalizowane mogą być obiekty o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

2.2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STALOWA WOLA

2.2.1. GŁÓWNE STREFY FUNKCJONALNE

Na przyjęte kierunki zagospodarowania Stalowej Woli zasadniczy wpływ będą miały: cele rozwoju i uwarunkowania ich realizacji wynikające z istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego miasta, założenia rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zgłoszone wnioski i wydane decyzje administracyjne.

W świetle tych przesłanek miasto rozwijało się i rozwijać będzie na lewym brzegu Sanu, na kierunku północ - południe w układzie pasmowym. Możliwości rozwoju na kierunku południowym do granic z miastem Nisko praktycznie zostały wyczerpane (ograniczać się będą jedynie do uzupełniania już istniejącej zabudowy osiedla Hutnik). Główne tereny rozwojowe miasta wyznaczono między Rozwadowem i Charzewicami. Ponadto zakłada się uzupełnianie i intensyfikację oraz restrukturyzację istniejącego zainwestowania.

Zarówno skala rozwoju demograficznego jak i wielkość potrzeb terenowych dla zainwestowania miejskiego nie wskazują na konieczność przekraczania istotnych barier przestrzennych.

Dotychczasowy stan zainwestowania i zagospodarowania przestrzennego miasta w sposób zasadniczy determinuje przyszły układ funkcjonalno - przestrzenny i wpływa na przeznaczenie terenów rozwojowych Stalowej Woli.

Ustala się następujące zasady związane z rozwojem, zainwestowania miejskiego:

- wykorzystanie w pierwszej kolejności terenów wyposażonych w infrastrukturę techniczną
- wyprzedzającą budowę systemów i urządzeń infrastruktury technicznej na terenach rozwojowych;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej nowych terenów przy jednoczesnym wyeliminowaniu z obszaru miasta ruchu tranzytowego.

Dla rozwoju mieszkalnictwa wyznaczono nowe tereny głównie w rejonie Rozwadowa dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz w rejonie Charzewic dla zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności.

W celu poprawy warunków wypoczynku, szczególnie dla ludności zamieszkałej w zabudowie wielorodzinnej wyznaczono nowe tereny parków miejskich w rejonie między Hutą, a Elektrownią.

Stwierdza się brak uzasadnienia dla wyznaczenia granicy rolno - leśnej, z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo zainwestowania miejskiego z terenami leśnymi.

Uwarunkowania rozwoju wskazują na zróżnicowane możliwości rozwoju danych funkcji w poszczególnych strefach Stalowej Woli:

- I obszar leśny przyrodniczo czynny** – obejmujący Puszcę Sandomierską (prawie 60% ogólnej powierzchni miasta) po jego zachodniej stronie. W obszarze tym zachowuje się istniejący teren leśny oraz istniejące elementy zainwestowania powierzchniowego i liniowego (wysypisko odpadów komunalnych z ustaloną rezerwą, obiekty nadleśnictwa wraz z zapleczem, sieci infrastruktury technicznej i drogi);
- II obszar zainwestowania miejskiego** – silnie zróżnicowany pod względem charakteru użytkowania, przy wyraźnie wyodrębniających się koncentracjach:
- produkcyjno-komercyjnej (południowa i zachodnia część obszaru),
  - zabudowy mieszkaniowo-usługowej (centralna część obszaru),
  - mieszkalnictwa i usług o niskiej intensywności (na północ od centralnej części obszaru);
- III obszar terenów otwartych** - obejmujący tereny bezpośrednio związane z doliną Sanu - głównie kompleksy rolne, ale także część zabudowy jednorodzinnej osiedla Zasanie oraz zabudowę rolniczą niewielkich przysiółków przynależnych do Charzewic i Rozwadowa. Ponadto w obszarze tym znalazły się również tereny użytkowane rolniczo w południowej części miasta.

2.2.2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. W odniesieniu do I-go obszaru funkcjonalnego obejmującego tereny leśne Puszczy Sandomierskiej ustala się objęcie szczególną ochroną tereny położone w strefie „A” kwalifikowanej jako rezerwatowa, a z uwagi na wysokie walory krajobrazowe w związku z pokryciem wydymami. Jednocześnie w obszarze tym proponuje się :

- objęcie ochroną zespołu zabudowy drewnianej Leśnictwa i Nadleśnictwa Rozwadów;
- poddanie po wyczerpaniu możliwości eksploatacyjnych rekultywacji wysypiska odpadów komunalnych, ustalając zalesienie jako kierunek rekultywacji.

2. Dla II-go obszaru funkcjonalnego obejmującego tereny zainwestowania miejskiego uwzględniając zapisy polityki przestrzennej ustala się następujące wymagania:

- a) dla terenów zabudowanych o wartościach historycznych i elementach zabytkowych (stara zabudowa Rozwadowa, zespoły COP, zespół zabytkowy w Charzewicach) wnioskowanych o objęcie ochroną prawną poprzez wpis do rejestru elementów cennych historycznie:
- spełnienie wymogów konserwatorskich wynikających z położenia w strefach kwalifikowanych jako „A” i „B” oraz związane z powyższymi działania rewaloryzacyjne;
  - działania rehabilitacyjne dotyczące układu przestrzennego oraz podnoszenia walorów użytkowych i estetycznych zasobów oraz uzupełnienia zabudowy o funkcjach mieszkaniowych i usługach,

- działania rewitalizacyjne rynku rozwadowskiego.

b) Dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej o wysokiej, średniej i niskiej intensywności ustala się:

* uzupełnianie brakujących elementów infrastruktury społecznej, technicznej i komunikacyjnej,

- intensyfikację i koncentrację usług w kwartale ulic: ks. Popiełuszki, ks. Skorczyńskiego, Narutowicza, Staszica, al. Jana Pawła II, Okulickiego, 1-go Sierpnia, Kilńskiego, Dmowskiego, Hutniczej i parku na osiedlu Śródmieście.
- oraz wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru centralnego;
- poprawę stanu estetyki zagospodarowania oraz prawidłową ekspozycję budynków przy dopuszczeniu modernizacji i uzupełnień;

c) dla terenów zabudowy jednorodzinnej i rolniczej rozproszonej ustala się:

- uzupełnienie i modernizację zabudowy dla uzyskania zwartych zespołów;
- wyposażenie infrastrukturalne i rehabilitacyjne oraz związane z przekształceniami i intensyfikacją dla wprowadzenia dodatkowych podmiotów);

d) dla terenów produkcyjno - składowych ustala się:

- restrukturyzację i rehabilitację oraz intensyfikację poprzez wprowadzenia nowych podmiotów gospodarczych;

e) dla usług sportu i wypoczynku ustala się nowe tereny w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Sanu w trzech dużych kompleksach, z których pierwszy dotyczy parku miejskiego w rejonie północnym, drugi dotyczy częściowego udostępnienia na cele rekreacyjne ogrodów działkowych, a trzeci dotyczy częściowego wykorzystania obszaru w urządzeniach dla imprez otwartych, bez trwałych urządzeń terenowych.

3. W III-cim obszarze funkcjonalnym ustala się przyjęcie ustaleń opracowania krajobrazu kulturowego.

Zabudowa w przysiółkach: Sochy, Posanie, Karnaty może być uzupełniana przy uwzględnieniu pełnej ochrony cennych elementów architektury, otaczającego krajobrazu, ale tylko w miejscach gdzie nie ma zagrożenia powodziowego wodą 100-letnią.

2.2.3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY – ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Przyjęty ze względu na występujące uwarunkowania przyrodnicze pasmowy rozwój miasta między Doliną Sanu a Puszcza Sandomierską z uwagi na długość pasma wymaga ze względów ekologicznych powiązania tych dwu systemów zieleni (Puszcza Sandomierska

i Dolina Sanu) korytarzami przebiegającymi dolinami cieków wodnych i obniżeniami terenowymi.

W sąsiedztwie osiedli mieszkaniowych korytarze te należy łączyć z zielenią osiedlową oraz ogólnie dostępną zielenią towarzyszącą usługom

W części południowej korytarz ekologiczny pełni również funkcje zieleni izolacyjnej od najbardziej uciążliwych Zakładów (Huta Stalowa Wola, Elektrownia).

W części północnej korytarz ekologiczny obejmuje tereny cmentarza.

2. Drugą generalną zasadą rozwoju przestrzennego jest odpowiednie eksponowanie Skarpy doliny Sanu, z uwagi na jej wysoką wartość dla krajobrazu miasta, pozbawionego urozmaiconej rzeźby terenu. Jednocześnie ze Skarpy otwierają się dalekie widoki stanowiące walor niezbędny do zachowania i podkreślenia poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni i terenów otwartych w tym rejonie.

3. Kolejną zasadą rozwoju przestrzennego miasta jest utrzymanie i podkreślanie tożsamości lokalnych jednostek osadniczych, które wchodzi w jego skład. Powyższe dotyczy zarówno dawnych miejscowości Rozwadów, Charzewice oraz Pławo, na którego obszarze rozwinęły się zręby miasta z okresu II Rzeczypospolitej, jak i przysiółków czy osiedli wybudowanych w ostatnich dziesięcioleciach.

4. Przestrzenną integrację jednostek wchodzących w skład obszaru miasta winien zapewnić układ komunikacyjny oraz odpowiednio kształtowanie przestrzeni publicznych. W układzie tym szczególną rolę odgrywają powiązania równoległe do Sanu, a mianowicie ciąg ulic: Sandomierska, Jana Pawła II, Staszica i Energetyków, a także tzw. „Trasa Podkarpowa”. Również powiązania prostopadłe do Sanu jak ul. Komisji Edukacji Narodowej oraz ciąg ulic: Przemysłowa i Okulickiego oraz Klasztorna, Graniczna i Brandwicka mają istotny wpływ na rozwój przestrzenny miasta.

Przyjęcie ciągu ulicznego, od ul. Sandomierskiej w Rozwadowie do Elektrociepłowni jako głównej osi krystalizującej układ miejski jest jedną z istotnych zasad rozwoju przestrzennego Stalowej Woli.

W końcowym odcinku tego ciągu (ul. Energetyków) znajdują się główne koncentracje miejsc pracy tj. Elektrownia i Huta Stalowa Wola z wydzieloną w tej części obszaru Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz jako uzupełnienie, tereny istniejących i projektowanych usług między linią kolejową, a ul. Okulickiego, a także istniejąca koncentracja produkcyjno - usługowa po drugiej stronie linii kolejowej, po obu stronach ul. Przemysłowej.

5. Kolejną zasadą rozwoju przestrzennego jest zachowanie i należyte eksponowanie występujących wartości kulturowych. W obszarze miasta brak ukształtowanych, szczególnie cennych układów zabytkowych. Tym bardziej obliuguje to do zachowania obiektów historycznych i zespołów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków oraz właściwe

wykorzystanie tej substancji. Należą do niej zarówno poszczególne obiekty i jednostki komponowane w obszarze Rozwadowa i Charzewic, jak i osiedla zabytkowe powstałe w oparciu o plany zabudowy i plany regulujące zagospodarowanie przestrzenne z lat 1936 - 1938, Poza zachowaniem tych obiektów i zespołów zwrócić należy uwagę na odpowiednie formowanie architektury w bezpośrednim ich otoczeniu.

6. Uwzględniając aktualnie wysoki udział budownictwa mieszkaniowego o wysokiej intensywności zabudowy w ogólnych zasobach mieszkaniowych gminy należy zwiększyć na terenach rozwojowych miasta udziały zabudowy jednorodzinnej oraz wielorodzinnej o niskiej i średniej intensywności.

7. Istnieje konieczność zapewnienia większej ilości terenów zieleni urządzonej w ramach zainwestowania mieszkaniowo - usługowego. Dotyczy to zarówno osiedli nowoprojektowanych jak i szczególnie osiedli istniejących, w których zieleń nie została zrealizowana i w to miejsce lokalizuje się zabudowę uzupełniającą często kosztem zieleni.

2.3. KIERUNKI I ZASADY ROZWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH²

2.3.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

1. Główne cele wyznaczające kierunki przekształceń układu drogowego Stalowej Woli to:

- zapewnienie dostępności komunikacyjnej dla wszystkich użytkowników;
- eliminacja ruchu ciężkiego i tranzytowego z centralnego obszaru miasta oraz obszarów zabudowy mieszkaniowej;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu kołowego;
- ograniczenie kolizji z układem kolejowym;
- zmniejszenie uciążliwości układu drogowego dla środowiska.

2. Realizacja tych celów powinna nastąpić w wyniku następujących działań:

- realizacja obwodnicy miasta Stalowej Woli w ciągu drogi krajowej nr 77 tzw. „Trasy Podkarpowej”, prowadzącej od północnej granicy miasta (od istniejącej drogi nr 859) po wschodniej stronie osiedli Rozwadów, Widok (odcinek zrealizowany) oraz wykonanie etapu III, tj. po wschodniej stronie osiedla Poręby, Na Skarpie, łącząc się z ulicą Energetyków w rejonie skrzyżowania z ul. Leśną;
- modernizacja istniejącego ciągu drogowego, na który składają się: dojazd do kombinatu Huta Stalowa Wola od strony północno - zachodniej, odcinek ulicy Bojanowskiej od wspomnianego dojazdu do ul. Komisji Edukacji Narodowej, remont ul. Przemysłowej, północnego odcinka ulic Okulickiego i Poniatowskiego oraz realizacja wiaduktu nad układem kolejowym i połączenia z „Trasą Podkarpową” i w przedłużeniu ul. Poniatowskiego,

---

² Tabele zawarto w aneksie nr 3.

- budowa bezkolizyjnego węzła komunikacyjnego łączącego ul. Solidarności z ul. Energetyków za Spółdzielnią Mleczarską,
- budowa ul. Granicznej od ronda przy ul. Klasztornej, Rozwadowskiej i Strażackiej do wiaduktu nad Trasą Podkarpową przy Zespole Szkół Ekonomicznych oraz jej przedłużeniu w kierunku osiedla Karnaty i połączeniu z ul. Brandwicką między osiedlem Karnaty i mostem na rzece San,
- realizacja tzw. Trasy Zachodniej.

3. Wymienione wyżej ciągi drogowe wraz z ulicami Energetyków, Brandwicką i Czarnieckiego tworzyć będą podstawowy szkielet układu drogowego miasta, który przejmie ruch ciężarowy związany z terenami przemysłowo - składowymi, zewnętrzny ruch źródłowo docelowy zarówno samochodów ciężarowych, jak i osobowych, ruch międzydzielnicowy, a także - do czasu realizacji planowanej drogi ekspresowej S - 74 łączącej drogę ekspresową S12 (Sulejów) z drogą ekspresową S19 (Nisko) ruch tranzytowy o zasięgu międzyregionalnym. Zakłada się bowiem, że rozbudowa wewnątrzmijskiego układu komunikacyjnego powinna nastąpić szybciej niż realizacja dróg szybkiego ruchu.

Określone wyżej ciągi drogowe powinny swoimi parametrami spełniać wymagania stawiane ulicom głównym ruchu przyspieszonego. Ich docelowy przekrój powinien być dwujezdniowy (2x2 pasy ruchu).

Dla projektowanych dróg krajowych i wojewódzkich należy przyjąć następujące parametry geometryczne oraz obciążenia dróg i mostów nie mniejszych niż:

- przepustowość	- 4 – 5 tys. poj. / dobę;
- nacisk (nośność) na oś	- 80 kN;
- minimalny promień skrętu (w terenie zabudowanym)	- 20,0 m;
- minimalny promień skrętu (w terenie niezabudowanym)	- zgodnie z klasą techniczną drogi;
- szerokość jezdni	- 7,0 m;
- skrajnia pionowa	- 4,5 m;
- nośność mostów w ruchu ciągłym	- 300 kN;
- nośność mostów (wiaduktów) przy obciążeniu pojedynczym pojazdem	- 600 kN;
- kategoria ruchu (typ nawierzchni)	- średnia.

Realizacja opisanego układu ulic o charakterze tranzytowym pozwoli na ograniczenie funkcji ul. Komisji Edukacji Narodowej oraz ciągu ulic Jana Pawła II i Staszica (stanowiących dzisiaj miejskie przedłużenie ciągów dróg krajowych) do obsługi obszaru centralnego miasta, gdzie koncentruje się większość usług ogólnomiejskich i ponadlokalnych. Przy

konsekwentnej rozbudowie całego układu drogowego zaistnieje możliwość zwiększenia akcesji tych ulic (dodatkowe zjazdy bądź skrzyżowania ułatwiające dostęp do obiektów usługowych, w zakresie dopuszczalnym dla ulic głównych).

4. W celu poprawienia dostępności komunikacyjnej w północnej części miasta (tereny rozwojowe w osiedlach Rozwadów, Charzewice, Piaski) przewiduje się rozbudowę sieci ulic o charakterze zbiorczym jednojezdniowych, przejmujących ruch z poszczególnych zespołów mieszkaniowych i zapewniających łączność z układem nadrzędnym.

Istotnym nowym elementem w sieci ulic zbiorczych będzie kontynuacja ul. Solidarności w kierunku południowym do Niska. Ulica ta zapewni alternatywne (choć o niższych parametrach) połączenie Stalowej Woli z Niskiem.

Zakłada się, że w perspektywie najbliższych lat, głównym wylotem drogowym w kierunku południowym (do Niska) pozostanie rozbudowana do przekroju dwujezdniowego ul. Energetyków. Rezerwowany w planie ogólnym miasta południowy odcinek „Trasy Podkarpowej” (w rejonie Elektrowni w kierunku Niska) proponuje się zachować jako rozwiązanie alternatywne na dalszą perspektywę. Przesłankami dla takich ustaleń były:

- trudności realizacyjne w rejonie elektrowni;
- brak kontynuacji dla tej trasy w zapisie planu zagospodarowania przestrzennego miasta Niska;
- prognozowane wielkości ruchu w relacji Stalowa Wola - Nisko (wg prognozy „Transprojekt - Warszawa” ok. 17 000 pojazdów/dobę w 2015 r).

Przepustowość istniejącego połączenia (ul. Energetyków) po rozbudowie do przekroju dwujezdniowego, w połączeniu z przepustowością dwujezdniowej drogi ekspresowej (której realizacja planowana jest po wschodniej stronie Sanu) i jednojezdniową ulicą zbiorczą powinny zapewnić odpowiedni standard podróżowania, również przy uwzględnieniu dalszego wzrostu ruchu po roku 2015.

Drugim elementem układu komunikacyjnego stwarzającym trudności realizacyjne z uwagi na istniejące zainwestowanie jest połączenie ul. Kwiatkowskiego z ul. Energetyków i odcinkiem „Trasy Podkarpowej”. Także w tej sytuacji dopuszcza się wariantowanie rozwiązań do rozstrzygnięcia na etapie opracowania planów miejscowych.

Jako rozwiązanie podstawowe przyjmuje się nawiązanie do przebiegu ulic istniejących (w tym ul. Kwiatkowskiego) oraz zachowanie rezerw określonych w planie miejscowym (pomimo problemów natury technicznej związanej z: realizacją wiaduktu w łuku, małą czytelnością połączeń oraz koncentracją na małym obszarze kolizji związanych z układem podrzędnym) co nie powoduje zasadniczego naruszenia terenu HSW. Na etapie opracowania planu miejscowego stwarza się możliwość przeanalizowania rozwiązania korzystniejszego lecz powodującego zwiększenie nakładów finansowych (długość wiaduktu)

oraz ingerencji w teren HSW. Rozwiązanie to przewiduje realizację nowego odcinka ul. Kwiatkowskiego z wiaduktem nad układem bocznowym HSW.

Jako trasy bezpiecznego przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi wyznacza się przede wszystkim drogi krajowe, w tym będącą w budowie obwodnicę miasta Stalowa Wola jak również drogi wojewódzkie i inne drogi główne.

2.3.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Istniejąca sieć kolejowa oraz towarzysząca jej infrastruktura (stacje, linie bocznicowe) stanowi dogodną bazę dla rozwoju funkcji przemysłowych i handlowych (hurtownie), nie w pełni obecnie wykorzystaną.

Zakłada się, że przekształcenia i modernizacja infrastruktury będą nakierowane na jej szersze udostępnienie dla potrzeb przewozów pasażerskich, zarówno podmiejskich jak i wewnątrzmijskich. Działaniem zmierzającym do tego będzie:

- rozbudowa przystanku Stalowa Wola Centrum jako dworca kolejowego (w przypadku pozytywnej opinii DOKP Lublin oraz ustalonych możliwości technicznych na etapie opracowania planu miejscowego);
- modernizacja istniejącego dworca kolejowego w Rozwadowie,
- planowana modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej relacji Lublin – Przeworsk na odcinku Rozwadów – Lublin,
- przewidywana modernizacja i elektryfikacja linii relacji Zwierzyniec – Stalowa Wola,

Obecnie PKP stanowi alternatywę dla połączeń autobusowych z wieloma miastami takimi jak Warszawa, Kraków, Wrocław, Rzeszów, jednak wykorzystanie tego środka transportu w przewozach lokalnych i wewnątrzmijskich jest niezadowalające ze względu na niską częstotliwość kursowania pociągów.

2.3.3. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Zakłada się, że podstawowym środkiem transportu zbiorowego na terenie gminy będzie autobus.

Na terenie gminy Stalowa Wola potrzeby mieszkańców zaspokaja głównie komunikacja autobusowa (Zakład Miejskiej Komunikacji Samochodowej), która obecnie uruchomiła 10 linii autobusowych łączących wszystkie rejony miasta oraz miejscowości podmiejskie. Rozkład sieci połączeń i ilość przystanków autobusowych miejskich i podmiejskich gwarantuje wszystkim mieszkańcom szybki dostęp do komunikacji zbiorowej:

- ilość przystanków autobusowych miejskich - 31,
- ilość przystanków autobusowych podmiejskich - 40.

Ważnym uwarunkowaniem pozostaje jednak częstotliwość kursowania autobusów, która powinna zostać zwiększona.

Stalowa Wola posiada dogodne połączenia autobusowe międzymiastowe realizowane przez PPKS w Stalowej Woli, z miastami wojewódzkimi takimi jak Warszawa, Kraków, Rzeszów jak również szeregiem miast powiatowych. W załączniku nr 3 przedstawiono połączenia realizowane w ramach PPKS Stalowa Wola oraz częstotliwości ich kursowania.

PPKS Stalowa Wola posiada również bezpośrednie połączenia międzynarodowe z Ukrainą i Francją.

Poprawa standardów obsługi tym środkiem powinna nastąpić przede wszystkim, w wyniku zwiększenia częstotliwości kursowania oraz rozbudowy sieci połączeń, w miarę rozwoju sieci drogowej. Pasmowa struktura przestrzenna miasta, jak również liniowy układ zabudowy osiedlowej na północ i południe, są istotnym argumentem dla lepszego niż obecnie wykorzystania sieci kolejowej w przewozach pasażerskich. Znaczna część mieszkańców miasta, a także potencjalne tereny rozwojowe usług (rejon dworca autobusowego PKS, Specjalna Strefa Ekonomiczna na terenie kombinatu Huta Stalowa Wola) znajdują się w zasięgu bezpośredniej dostępności komunikacji kolejowej. Aby te korzystne okoliczności w pełni wykorzystać, należałoby rozbudować infrastrukturę kolejową w zakresie związanym z obsługą pasażerską (nowy przystanek przy SSE, wysokie perony, wygodne dojścia piesze), a przede wszystkim doprowadzić do zwiększenia częstotliwości kursowania pociągów i koordynacji rozkładów jazdy z innymi przewoźnikami.

W celu obniżenia kosztów jednostkowych kolejowych przewozów pasażerskich należy przeanalizować możliwości wprowadzenia taboru małej pojemności np. autobus.

2.3.4. ZAPLECZE MOTORYZACJI

Zaplecze parkingowe

Intensywny rozwój motoryzacji indywidualnej jaki nastąpił w ostatnich latach wskazuje na potrzebę rezerwowania terenów na potrzeby parkingowe mieszkańców i odwiedzających miasto, w ilości wynikającej ze wskaźnika 400 - 450 sam. osobowych/1000 mieszkańców.

Zakłada się, że potrzeby związane z parkowaniem w okresie nocnym na terenach zabudowy jednorodzinnej zaspakajane będą przez zainteresowanych w granicach własnych posesji. Na terenach zabudowy wielorodzinnej istnieje potrzeba rezerwowania terenów na cele postojowe.

Jako kierunek działań związanych z intensyfikacją wykorzystania terenów wskazuje się realizację parkingów dwu lub wielokondygnacyjnych. Największe koncentracje miejsc postojowych związanych z działalnością produkcyjną i usługową występują w rejonie Huty

Stalowa Wola i Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Potrzebna ilość miejsc postojowych w tym rejonie powinna wynosić ok. 3500 - 4000.

Dla celów postojowych proponuje się wykorzystanie części terenów dotychczasowego dworca zakładowego.

Miejsca postojowe dla zatrudnionych i użytkowników Specjalnej Strefy Ekonomicznej, jak również innych terenów produkcyjnych oraz terenów usług komercyjnych powinny być realizowane w obrębie działek poszczególnych inwestorów, a ich ilość dostosowana do specyfiki realizowanego obiektu. Niemniej jednak uważa się za uzasadnione przyjęcie minimalnych wskaźników 25 m.p./100 zatrudnionych i 35 m.p./1000 m² pow. użytkowej obiektu.

Stacje paliw i stacje obsługi pojazdów

Wobec zmian w gospodarce jakie nastąpiły w kraju w ostatnich latach wydaje się niecelowe wyznaczanie w „Studium ...” terenów dla lokalizacji obiektów tego typu. Powinny być one traktowane jak inne obiekty usług komercyjnych. O ich ilości i lokalizacji powinny decydować potrzeby rynkowe, a ograniczenia lokalizacyjne powinny wynikać jedynie z wymogów ochrony środowiska i uwarunkowań funkcjonalno - ruchowych (możliwość lokalizacji wjazdów i bezpieczeństwo ruchu drogowego). Najkorzystniejsze dla realizacji tego typu usług są tereny przy głównych ciągach komunikacyjnych i trasach wylotowych z miasta oraz wyznaczone w „Studium ...” tereny usług produkcyjnych.

2.3.5. ŚCIEŻKI ROWEROWE

Stale rosnący ruch kołowy na ulicach Stalowej Woli zwiększa potencjalne zagrożenie wypadkami z udziałem pieszych i rowerzystów. Mając na uwadze powyższe, a także rosnącą popularność rowerów jako alternatywnego środka transportu. Przewiduje się realizację układu dróg rowerowych, która umożliwi bezpieczne przemieszczenia pomiędzy głównymi koncentracjami miejsc pracy, usług i terenami mieszkaniowymi oraz miejscami wypoczynku.

Proponuje się wprowadzenie wydzielonych ciągów dróg rowerowych wzdłuż ulic głównych:

- ciągu ulic: Jana Pawła II – Staszica – Energetyków;
- ciągu ulic: Kwiatkowskiego – Leśna - „Trasa Podkarpowa” i dalej przez most na Sanie w kierunku wschodnim.

Ponadto proponuje się realizację tras rowerowych wzdłuż dróg powiatowych (Popiełuszki, Klasztornej), dróg krajowych (Rozwadowskiej, Broniewskiego i Sandomierskiej), trasy biegnącej wzdłuż układu kolejowego łączącego os. Hutników z centrum usługowym os. Rozwadów oraz wzdłuż północnej granicy HSW ul. Kwiatkowskiego do ul. Orzeszkowej, przedłużenie istniejącej drogi rowerowej

z ul. Orzeszkowej przez os. Fabryczne do rejonu centrum usługowego i dworca autobusowego.

Wyżej wymienione ciągi realizują powiązania o charakterze obligatoryjnym (miejsc pracy i miejsc zamieszkania). Natomiast głównym ciągiem o charakterze rekreacyjnym jest ciąg rowerowy wzdłuż obwałowań Sanu oraz odgałęzienia ww. ciągów obligatoryjnych w kierunku Puszczy Sandomierskiej z obszaru Charzewic - os. Sochy (aleja Kasztanowa, zespół pałacowo – parkowy) oraz miejskich terenów zielonych i sportowych.

2.4. KIERUNKI I ZASADY ROZWIĄZAŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ³

2.4.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców, zakładów użyteczności publicznej, drobnych zakładów usługowych i rzemieślniczych na terenie miasta Stalowa Wola pozostają miejskie ujęcia wód podziemnych „Krzyżowe Drogi” oraz „Stare Ujęcie” i „Jelnia” bazujące na zasobach poziomego wodonośnego w utworach czwartorzędowych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 245 i eksploatowane w ramach zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych na podstawie decyzji Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w Warszawie.

System zaopatrzenia w wodę bazować będzie na istniejącym wodociągu komunalnym „Stalowa Wola”. Zgodnie z aktualnie posiadanymi pozwoleniami wodno – prawnymi oraz zaktualizowanymi dokumentacjami hydrogeologicznymi zasobów wodnych wszystkich głównych ujęć na terenie Stalowej Woli- aktualne zasoby wodne, będące w dyspozycji wodociągów miejskich wynoszą:

- ujęcie „Krzyżowe Drogi” $Q = 746 \text{ m}^3 /\text{h}$,
- ujęcie „Stare Ujęcie” $Q = 195 \text{ m}^3/\text{h}$.

RAZEM $Q_e=941\text{m}^3/\text{h}$

Są to zasoby, których eksploatacja w takiej ilości jest możliwa równocześnie i jest dopuszczalna pod względem hydrogeologicznym (wielkość poboru mająca pokrycie w zasobach odnawialnych).

- Wydajność eksploatacyjna ujęcia „Krzyżowe Drogi” wynosi $\Sigma Q_e = 575 \text{ m}^3/\text{h}$, (pozwolenie wodnoprawne nr OS-V-6210/37/94/JH z dnia 05.11.1994 r. – wygasa w 2004 r. wynosi $Q = 746 \text{ m}^3/\text{h}$.)
- Rzędna lustra ujęcia 139,9 m n.p.m.
- Powierzchnia stref wynosi 1431 m^2

³ Tabele zawarto w aneksie nr 4.

- Wydajność eksploatacyjna ujęcia "Stare Ujęcie" wynosi $\Sigma Q_e = 193 \text{ m}^3/\text{h}$, (pozwolenie wodnoprawne nr OS-III-2-6811/19/01 z dnia 29.12.2001 r. wynosi $Q = 195 \text{ m}^3/\text{h}$.)
- Rzędna lustra ujęcia 149,7 m n.p.m.
- Powierzchnia stref wynosi 3021 m^2

Przy czym aktualne ujęcie "Krzyżowe Drogi" ma zdolność produkcyjną rzędu $17\,000 \text{ m}^3/\text{dobę}$, tj. rzędu $700 \text{ m}^3/\text{h}$.

Wielkość zasobów będących w dyspozycji wodociągów miejskich wynosi zatem łącznie ok. $950 \text{ m}^3/\text{h}$, tj. $22\,800 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Przy objęciu 100% zabudowy miasta siecią wodociągową zapotrzebowanie wody wzrośnie o ok. 6 %.

W okresie perspektywicznym deficyt w dobie średniego zapotrzebowania wyniesie około $3600 \text{ m}^3/\text{dobę}$, tj. $150 \text{ m}^3/\text{h}$; pogłębiając się w dalszym okresie do wielkości ok. $6\,900 \text{ m}^3/\text{d}$, tj. $290 \text{ m}^3/\text{h}$, czyli ok. 30 % więcej w stosunku do aktualnych zasobów. Szanse na rozwiązanie problemu deficytu wody kryją się w możliwościach rozbudowy ujęcia w pobliżu obecnego ujęcia "Krzyżowe Drogi".

W zależności od:

- wyników badań wraz z ich udokumentowaniem w terenach w pobliżu ujęcia "Krzyżowe Drogi";
- osiągniętych faktycznych wskaźników zużycia wody;
- oraz jakości wody istniejących ujęć,

należy liczyć się albo z możliwością znacznej rozbudowy ujęcia "Krzyżowe Drogi", albo przejścia kolejnego ujęcia wody HSW (w przypadku znacznego zmniejszenia zużycia wody przez Hutę, w wyniku wprowadzenia planowanej modernizacji układów wodnych) lub też z koniecznością szukania nowego ujęcia wody.

W zakresie rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę przewiduje się następujące inwestycje sieciowe objęte programem ISPA 2003:

1. Rozbudowa sieci wodociągowej:

Rozbudowa sieci wodociągowej obejmować będzie następujące inwestycje:

- budowa rurociągu w ulicy Jana Pawła II, $\Phi 200$, $L = 1\,000 \text{ mb}$,
- budowa przewodu magistralnego w ul. Komisji Edukacji Narodowej, $\Phi 400$, $L = 500 \text{ mb}$, w tym przejście pod torami w rurze osłonowej $L = 185 \text{ mb}$.

Rurociągi wody wykonane będą z rur PE lub innych o wysokiej jakości. Realizacja nowych odcinków sieci wodociągowej nastąpi w pobliżu pasów drogowych i nie jest bezpośrednio związana z automatyką i pomiarami.

2. Budowa nowej stacji uzdatniania wody.

Planowana stacja uzdatniania wody zapewni zgodność jakości uzdatnionej wody z wymaganiami prawa polskiego i UE.

Stacja uzdatniania wody zaopatrzuje obecnie około 70 000 mieszkańców. Maksymalna wydajność stacji wynosić będzie do 600 m³/h, natomiast maksymalna produkcja dobową 13 500 m³/d. Jakość uzdatnianej wody spełniać będzie wymagania prawa polskiego i dyrektyw UE.

Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody zrealizowana zostanie, na terenie MZK Sp. z o.o. przy ulicy Komunalnej 1.

Na omawianym terenie znajduje się główny zbiornik wody czystej o pojemności 4 900 m³ oraz nowo oddana stacja pomp zasilających sieć miejską. Zlokalizowanie w ich bliskości na terenie w pełni zagospodarowanym i chronionym stacji uzdatniania jest rozwiązaniem, które można uznać za optymalne.

Ze względu na zły stan techniczny wymianie powinny ulec urządzenia do korekty pH.

Infrastruktura techniczna wybranej lokalizacji stacji uzdatniania wody w zakresie dróg dojazdowych, transportu publicznego, wodociągu i kanalizacji, zasilania energetycznego jest w pełni wystarczająca i nie będzie ulegać zmianom. Odpływy z płukania filtrów odprowadzone będą do istniejącej kanalizacji, poprzez którą trafią do miejskiej oczyszczalni ścieków.

W nowo realizowanych obiektach nie przewiduje się stosowania specjalnych zabezpieczeń i izolacji.

Efektem ekologicznym rozbudowy i modernizacji stacji uzdatniania wody będzie obniżenie stężenia żelaza i manganu w wodzie do picia do poziomu spełniającego wymagania prawa polskiego i UE oraz prawa walorów smakowych wody.

3. Poza systemem wodociągu komunalnego pozostaną nadal wszystkie ujęcia i systemy lokalne dużych zakładów przemysłowych.
4. Realizacja ewentualnych nowych wodochłonnych zakładów przemysłowych uwarunkowana jest realizacją własnych ujęć wody.
5. Realizacja spięcia sieci zaopatrującej w wodę os. Energetyków z osiedlem Hutników (rurociąg Φ 250 mm do os. Hutników), celem poprawienia pracy wodociągu w południowo - wschodniej części miasta;
6. Realizacja magistralnego i rozdzielczego układu sieci dla zaopatrzenia w wodę obszaru proponowanego rozwoju miasta na terenie Rozwadowa i Charzewic;
7. Realizacja rozdzielczej sieci wodociągu dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców osiedla Piaski;
8. Adaptacja osiedlowych studni będących w gestii Miejskiego Zakładu Komunalnego, jako awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę.

Podstawowym uwarunkowaniem z zakresu zaopatrzenia w wodę dla użytkowników wszystkich ujęć wód eksploatowanych na terenie Stalowej Woli jest ochrona wód podziemnych GZWP nr 425 jako jedyne źródła wody - przed nadmierną eksploatacją zasobów, co ma podstawowe znaczenie w warunkach mającej tu miejsce eksploatacji zespołowej.

Eksploatacja ujęć nie może przekraczać wielkości określonych w zaktualizowanych pozwoleniach wodno - prawnych.

2.4.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Istniejący system kanalizacji w Stalowej Woli wymaga porządkowania i rozwoju w oparciu o przedstawione poniżej zasady:

Zasady rozwoju systemu i planowanych inwestycji sieciowych objętych programem ISPA 2003:

1. Budowa kanalizacji z terenu Specjalnej Strefy Ekonomicznej

W ramach zadania realizowana będzie budowa:

- kanalizacji sanitarnej, Φ 200, L = 650 mb; Φ 250, L = 600 mb; Φ 300, L = 400 mb;
- rurociągów tłocznych, Φ 160, L = 300 mb; Φ 110, L = 320 mb;
- 2 pompowni lokalnych, Q = 15 1/s.

2. Modernizacja kolektora A

Kolektor A modernizowany będzie od komory kolektora Φ 1000 do ul. Staszica Φ 1 000, L = 1 200 mb.

3. Modernizacja przepompowni P-1 i P-3

W ramach zadania modernizowane będą pompownie:

- P-1 przy ul. 1-go Sierpnia, modernizacja do $Q_{\max}$ 100 1/s;
- P-3 na osiedlu Hutnik – modernizacja do $Q_{\max}$ 30 1/s.

4. Modernizacja nieszczelnych i uszkodzonych kanałów w centrum miasta i osiedla Hutnik

W ramach zadania modernizowane będą nieszczelne i uszkodzone kanały w następujących lokalizacjach:

- osiedle Hutnik: kanały Φ 200, L = 884 mb; kanały Φ 300, L = 980 mb;
- kanał w ul. Żeromskiego, Φ 250, L = 182 mb;
- kanał w ul. Ofiar Katynia, Φ 200, L = 370 mb; Φ 250, L = 287 mb; Φ 300, L = 515 mb;
- kanał w ul. Dmowskiego, Φ 200, L = 215 mb;
- kanał przy ul. Jana Pawła II w rejonie bud. 2 i 4, Φ 400, L = 225 mb;
- kanały w ul. Poniatowskiego w rejonie bud. 2, 6, 10 i 12, Φ 200, L = 430 mb;
- kanały w ul. Poniatowskiego w rejonie bud. 3, 5, 7, 9 i 11 oraz ul. Czarnieckiego w rejonie bud. 5, 7, 9 i 11, Φ 250, L = 590 mb;

- kolektor B od ul. Popiełuszki do pompowni P-1, Φ 400, L = 535 mb.
5. Budowa kanalizacji sanitarnej w osiedlach Rozwadów, Charzewice, Piaski I i II
- Budowa kanalizacji w ramach zadania obejmować będzie następujące inwestycje:
- dokończenie budowy kolektorów, Φ 630, L = 700 mb; Φ 500, L = 450 mb; Φ 400, L=850 mb ;
  - budowa kanałów osiedlowych, Φ 200, L = 8 000 mb; Φ 250, L = 3 000 mb, Φ 300, L=2900 mb;
  - rurociągi tłoczne, Φ 110, L = 800 mb
  - 4 pompownie lokalne, 2 szt. Q = 5 1/s i 2 szt. Q = 3 1/s.
6. Rozdzielenie istniejącej kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji deszczowej w obrębie śródmieścia, budowa kanalizacji deszczowej w rejonie osiedli Rozwadów, Charzewice i Piaski I i II
- a) Budowa kanalizacji deszczowej w obrębie śródmieścia realizowana będzie w rejonie ulic: Orzeszkowej, Żeromskiego, PCK, Metalowców, Hutniczej, 1-go Sierpnia, Popiełuszki, Ofiar Katynia, Φ 200, L = 800 mb; Φ 400, L = 2 200 mb; Φ 800 L = 600 mb; Φ 1200, L = 1000 mb;
- b) Budowa kanalizacji w ramach zadania obejmować będzie następujące inwestycje:
- kolektor wzdłuż granicy miasta do istniejącej pompowni, Φ 1 200, L = 2 090 m;
  - kanały osiedlowe, Φ 300, L = 1 200 mb; Φ 400, L = 1 300 mb;
  - seperatory produktów ropopochodnych i zawiesiny 2 szt. 90/900 i 2 szt. 40/400.
7. Dla zapewnienia ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych i cieków powierzchniowych - zostaną zlikwidowane wszystkie "dzikie" wyloty ścieków do pobliskich rowów (dotyczy m.in. rowu od os. Piaski).
8. Adaptacji istniejących urządzeń i sieci:
- Jako teren przewidziany do kanalizacji indywidualnej pozostawia się jedynie osiedle Sochy, położone na północnych krańcach miasta;
  - Kanalizacja sanitarna miasta jest i pozostanie wyłącznie odbornikiem ścieków socjalno - bytowych od mieszkańców, zakładów użyteczności publicznej, drobnych i średnich zakładów usługowo – produkcyjnych oraz OSM;
  - Gospodarka ściekowa większych zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta nadal pozostaje w gestii tych zakładów, oparta na zakładowych systemach kanalizacji, własnymi oczyszczalniami ścieków.
- Systemem obowiązującym na terenie Stalowej Woli jest rozdzielczy system kanalizacji. Generalnie układ kanalizacyjny pracować będzie grawitacyjnie. Lokalne pompownie ścieków dostosowane będą do pracy automatycznej bez stałej obsługi.

Odwzorowanie podstawowych sygnałów systemu sterowania będzie następować w centralnej dyspozytorni MZK.

Kanalizacja sanitarna i deszczowa realizowana będzie na obszarach zainwestowanych. Kanały prowadzone będą w pasach drogowych lub w ich pobliżu, co gwarantuje dostęp z dróg i zapewnienie mediów (energia elektryczna dla pompowni, odwodnień, woda).

9. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków

Inwestycja polegająca na rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków zrealizowana zostanie na jej terenie (decyzja w sprawie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu została już wydana).

Modernizacja procesu technologicznego przewiduje utrzymanie dwustopniowego oczyszczania ścieków na obiektach oczyszczania mechanicznego i biologicznego z przeróbką osadu w zamkniętych wydzielonych komorach fermentacyjnych. W procesie oczyszczania ścieków założono usuwanie związków biogenych na drodze biologicznej ze wspomaganiami przez dozowanie PIX.

Dodatkowo oprócz modernizacji samego procesu technologicznego, pod kątem osiągnięcia odpowiedniej redukcji zanieczyszczeń, zachodzi konieczność modernizacji oczyszczalni w następujących płaszczyznach:

- Usprawnienia gospodarki cieplnej i energetycznej przez wbudowanie własnej kotłowni i uniezależnienie się od zewnętrznego dostawcy ciepła w rozliczeniu za biogaz oraz wprowadzenie agregatu prądotwórczego z wykorzystaniem jego ciepła odlotowego do podgrzewania osadów i prowadzenia skojarzonej gospodarki energetycznej,
- Modernizacji gospodarki gazowej w zakresie zapewnienia odwodnienia i odsiarczenia gazu oraz jego magazynowania w nowym, suchym zbiorniku i wybudowaniu stacji sprężania i pochodni,
- Modernizacji zasilania energetycznego z przejściem na zasilanie bezpośrednie z energetyki zawodowej,
- Rozbudowa systemu automatyki i sterowania,
- Hermetyzacja zagęszczaczy osadu wstępnego i fermentera oraz obiektów mechanicznego oczyszczania łącznie z osadnikami wstępnymi.

Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków posiadać będzie przepustowość hydrauliczną 23 000 m³/d oraz zwiększoną możliwość przyjęcia ładunku zanieczyszczeń do około 100 000 RLM z jednoczesnym podniesieniem efektu oczyszczania, zwłaszcza w zakresie związków biogenych.

Przewidywaną jakość ścieków odprowadzanych do odbiornika przedstawiono w aneksie nr 4.

W oparciu o doświadczenia zebrane w pracujących oczyszczalniach podobnego typu można przyjąć, że rzeczywiste stężenie ChZT w ściekach wynosić będzie około $50 \text{ mgO}_2/\text{dm}^3$, a stężenie azotu amonowego około $1,0 \text{ mgN}_{\text{NH}_4}/\text{dm}^3$.

Oprócz przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach programu ISPA, konieczne jest również skanalizowanie następujących terenów: Karnaty, Posanie, Swoły II etap, Charzewice II etap, rejon ul. Sandomierskiej od Muzeum do granic miasta.

Odływ z oczyszczalni

W granicach ogrodzenia oczyszczalni znajduje się koryto pomiarowe ilości ścieków odprowadzanych. Dalej ścieki odprowadzane są kolektorem, który przed wylotem do rzeki San łączy się z kolektorem odprowadzającym ścieki z oczyszczalni ścieków HSW. Ponieważ miejska oczyszczalnia ścieków jest usytuowana na wyodrębnionym, ogrodzonym terenie, na którym znajduje się zarówno pomiar ilości odprowadzanych ścieków jak i własny punkt kontroli ich jakości, rozwiązanie odprowadzenia ścieków do rzeki San pozostawiono bez zmian.

Gospodarka osadami

Dla okresu najbliższych 10 lat przewiduje się następujący sposób zagospodarowania osadów:

Lata 2004 – 2007, ilość osadów do 2000 t/r

- około 15-20% - nowe składowisko odpadów miejskich (warstwy przekładkowe) i na potrzeby zieleni miejskiej,
- około 40-50% na rekultywację starej niecki składowiska odpadów miejskich,
- około 40-50% - do rekultywacji kopalni siarki "Jeziorko". MZK posiada wieloletnią umowę z kopalnią.

Lata 2008 – 2014, ilość osadów do 3000 m³/r

- około 15-20% - nowe składowisko odpadów miejskich (warstwy przekładkowe) i na potrzeby zieleni miejskiej,
- około 80-85% - do rekultywacji kopalni siarki "Jeziorko", a następnie terenów wyrobisk innych kopalni.

Aktualnie prowadzone są prace nad przygotowaniem planu gospodarki odpadami (w tym osadami ściekowymi) dla całego powiatu stalowowolskiego z dużym prawdopodobieństwem włączenia do programu terenów sąsiednich powiatów.

W ramach tego programu przewiduje się kompleksowe rozwiązanie segregacji i utylizacji odpadów z wyodrębnieniem frakcji ograniczanych ich kompostowaniem lub spalaniem.

Z uwagi na lokalizację oczyszczalni w odległości około 500 m od zabudowy miejskiej i przewidywany sprzeciw mieszkańców nie rozważono budowy spalarni na terenie oczyszczalni.

Gospodarka gazowa

Otrzymany w WKF gaz poddawany będzie odsiarczaniu i po przejściu przez suchy zbiornik gazu i stację sprężania podawany będzie do nowej kotłowni lub do agregatu prądowłórczego z instalacją do odzysku ciepła. Ewentualny nadmiar gazu będzie spalany w pochodni.

Wg opracowanego projektu oczyszczalni ścieków ilość biogazu powstającego w procesie fermentacji wynosić będzie 1500 – 2000 m³/d.

Opis wymagań infrastrukturalnych

Infrastruktura techniczna istniejącej oczyszczalni ścieków w zakresie dróg dojazdowych, transportu publicznego, wodociągu, doprowadzenia i odprowadzenia ścieków jest w pełni wystarczająca i nie będzie ulegać zmianom poza drogą dojazdową, która wymaga gruntownego remontu.

Przewiduje się nowe zasilanie energetyczne z sąsiadującej z oczyszczalnią GPZ.

10. Położenie przeważającej części miasta w zasięgu 25-letniej izochrony tj. w zasięgu strefy ochrony pośredniej i zewnętrznej głównych ujęć wody na terenie Stalowej Woli nakłada na użytkowników obowiązek szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniami wód GZWP. Powyższe wymagania można spełnić głównie przez przyśpieszenie realizacji kanalizacji sanitarnej na tych terenach oraz egzekwowanie od zakładów przemysłowych wysokiej sprawności urządzeń chroniących wody podziemne przed zanieczyszczeniami.

2.4.3. ELEKTROENERGETYKA

Odbiorcy energii elektrycznej na terenie miasta Stalowa Wola zaopatrywani są przez Elektrownię Stalowa Wola. Zlokalizowana jest ona w południowo - wschodniej części miasta i powiązana po stronie 110 i 220 kV z układem przesyłowym o charakterze krajowym.

Elektrownia w Stalowej Woli zamierza po modernizacji zwiększyć swoje moce osiągalne. Ze względu na brak w chwili obecnej inwestora strategicznego, a co najważniejsze, brak kontraktu długoterminowego na zakup energii przez PSE, modernizację uda się przeprowadzić prawdopodobnie dopiero po 2005 roku. Projekt ten zakłada zwiększenie mocy osiągalnej z obecnych 374 MW do ok. 535 MW w roku 2005, a następnie w dalszej perspektywie ok. 2010 roku zastąpienia obecnych dwóch bloków węglowych po 120 MW, dwoma nowymi blokami gazowymi o mocy po ok. 150 MW, tak że ostatecznie elektrownia w 2015 roku będzie dysponowała mocą osiągalną 590 MW.

W aneksie nr 4, w tabeli oraz na wykresie przedstawiono przyjętą moc osiągalną brutto w elektrociepłowni zawodowej na napięciu 110 kV.

W związku z przewidywanym wzrostem zapotrzebowania mocy oszacowano ilość nowych stacji 15/0,4 kV oraz nowych linii 15 kV, które powstaną na terenie Rejonu Energetycznego Stalowa Wola do roku 2015. Szacunki te zostały oparte na:

- a) analizie rozwoju sieci ŚN w ostatnich 5 latach (sprawozdanie G - 10.5 wykonane przez RZE S.A.),
- b) analizie całkowitych potrzeb RZE S.A. w zakresie reelektryfikacji sieci elektroenergetycznych,
- c) prognozie wzrostu zapotrzebowania mocy.

Nowe stacje 15/0,4 rozlokowano w zasadzie proporcjonalnie do planowanych przyrostów mocy szczytowej.

Przyrost nowych linii 15 kV na terenie Rejonu Energetycznego Stalowa Wola został określony na podstawie przyjętego szacunku ilości nowych stacji oraz średniej długości linii przypadającej na jedną nową stację transformatorową.

Zasilanie Rejonu Stalowej Woli

Podstawowym problemem zasilania rejonu Stalowej Woli jest potrzeba wzmocnienia zasilania sieci ŚN w rejonie Rozwadowa, a równocześnie rezerwowania tej sieci w przypadku awarii pojedynczego transformatora 110/15 kV w istniejącej stacji Stalowa Wola Posanie. Dlatego w rejonie tym zaproponowano lokalizację nowego GPZ, w miejscu po byłej rozdzielni sieciowej 30/15 kV Rozwadów, jako stację 110/15 kV – 1 x 10 MVA, z możliwością rozbudowy do układu H4. budowa planowana jest do roku 2005. Sumarycznie obciążenie GPZ w 2005 roku wyniesie 6 MVA. Na sumę tą składa się:

- ok. 3 MW pobieranych z RS Rozwadów na dzień dzisiejszy,
- ok. 2 MW wynikające z wydanych warunków technicznych przyłączenia (z uwzględnieniem możliwości realizacji warunków technicznych przyłączenia – dla RE Stalowa Wola współczynnik ten wynosi 0.75),
- ok. 1 MW przyjęty z obwodu Kameralne z GPZ Nisko.

W przypadkach awaryjnych pełne rezerwowanie zasilania możliwe jest do realizacji poprzez dwie istniejące linie o napięciu 15 kV z GPZ Posanie, który wyposażony w dwa transformatory 16 MVA jest w stanie przejąć zasilanie obwodów z Rozwadowa.

Biorąc pod uwagę powstanie GPZ Rozwadów stacja Posanie będzie dysponować 100 % rezerwą mocy w okresie do roku 2015 przy nieznacznym przeciążeniu sprawnego transformatora (do 13 %).

Jedynie stacja 110/ŚN Stalowa Wola Miasto jest wyposażona w jeden transformator 110/15 kV o mocy 10 MVA. Stacja ta jest rezerwowana przez GPZ Posanie dzięki

bezpośredniemu powiązaniu linią kablowo – napowietrzną oraz z GPZ Nisko poprzez linię napowietrzną. Zalecana jest rozbudowa GPZ Stalowa Wola Miasto do układu H4 i dostawienie drugiego transformatora (10 MVA). Nie jest to konieczne ze względu na wymagania pracy normalnej i awaryjnej (na stan dzisiejszy, jak też do roku 2015), ale rozwiązanie takie przyczyniłoby się do poprawy niezawodności i elastyczności zasilania obwodów tego rejonu.

Inwestycję tą w świetle analizy istniejącego i projektowanego poziomu zapotrzebowania mocy oraz wielkości i dynamiki przyrostu wydanych nowych warunków technicznych w tym rejonie, należy powiązać z ewentualnym przyrostem poziomu zapotrzebowania mocy wynikającym z pojawienia się (przede wszystkim na obrzeżach miasta) nowych inwestycji (obiektów mieszkalnych, usługowych, przemysłowych). Termin realizacji inwestycji należy przewidzieć do roku 2015.

Należy podkreślić, że na terenie Rejonu Energetycznego Stalowa Wola nie wszystkie problemy można usunąć realizując budowę proponowanego GPZ. Ważnym środkiem poprawy warunków pracy sieci jest instalowanie łączników automatycznych oraz budowa „domknięć”, rozumianych jako krótkie odcinki linii z odłącznikiem pracującym w stanie normalnym jako odłącznik otwarty. Powiązanie takie pozwala, po zlokalizowaniu zakłócenia, na rezerwowe zasilanie pewnego fragmentu sieci z innego obwodu.

Ponadto proponuje się:

- 1) współpracę z lokalnymi, drobnymi producentami energii ze źródeł odnawialnych, polegająca na ułatwieniu przyłączenia tych źródeł do sieci i zakupie wytworzonej energii po cenach opłacalnych dla wytwórcy,
- 2) instalację urządzeń pomiarowych i wykonywanie pomiarów pozwalających na określenie krzywych obciążenia dobowego w celu identyfikacji miejsc w sieci, w których odpowiednie kształtowanie tych krzywych może przynieść najlepsze efekty,
- 3) optymalną regulację napięć zasilających sieci rozdzielcze, z uwzględnieniem zależności pobieranej mocy od napięcia zasilającego sieć,
- 4) propagowanie oszczędzania energii poprzez promocję energooszczędnych odbiorców energii (źródła światła, urządzenia gospodarstwa domowego itp.),
- 5) propagowanie ogrzewania akumulacyjnego, zwłaszcza w nowobudowanych budynkach zarówno wielo- jak i jednorodzinnych. Wymaga to zaoferowania atrakcyjnej taryfy ze strony ZE oraz energooszczędnych rozwiązań ze strony inwestorów,
- 6) propagowanie instalacji systemów zdalnego sterowania poborem mocy połączone z ofertą specjalnej, korzystnej zarówno dla odbiorcy jak i dla ZE taryfy opłat za energię.

2.4.4. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

1. Odbiorcy energii cieplnej na obszarze Stalowej Woli zaopatrywani są w ciepło głównie poprzez scentralizowany system ciepłowniczy miasta, dla którego źródłem jest Elektrociepłownia Stalowa Wola. Elektrociepłownia zlokalizowana jest w południowo - wschodniej części miasta, system ciepłowniczy w Stalowej Woli obejmuje swym zasięgiem praktycznie całe miasto zasilając w ciepło budownictwo mieszkalne wielorodzinne, obiekty użyteczności publicznej, przemysł oraz znaczną część budownictwa jednorodzinne.

Obecnie z EC wyprowadzone są w kierunku miasta dwie magistrale ciepłownicze 2 x Dn 500 mm (do komory K - 5). W komorze K - 5 sieć cieplna rozgałęzia się na dwa ciągi: 2 x Dn 400 mm, prowadzone wzdłuż torów PKP Przeworsk - Rozwadów, zasilające centralny i północno - zachodni rejon miasta oraz 2 x Dn 500 mm, wzdłuż ul. Energetyków i Staszica, w dalszym przebiegu 2 x Dn 300 - 250 mm, zasilające głównie północno - wschodni rejon miasta.

Ciągi sieci magistralnych są ze sobą powiązane w kilku punktach tworząc sieci pierścieniowe.

2. Ze względu na istniejące rezerwy energii cieplnej w źródle oraz rozwinięty układ sieci ciepłowniczych, przyszłościowe potrzeby miasta powinny być zaspakajane poprzez centralny system ciepłowniczy. W związku z zakończeniem realizacji nowego wyprowadzenia energii cieplnej z Elektrociepłowni, rozwiązany został problem ograniczonej przepustowości układu sieciowego i stworzone zostały możliwości podłączenia nowych odbiorców. Stosownie do wzrastających potrzeb rozbudowie ulegać będzie sieć rozdzielcza.

Pokrycie potrzeb cieplnych planowanego zainwestowania w Rozwadowie przewiduje się głównie w oparciu o miejski system ciepłowniczy. Dla planowanego budownictwa wielorodzinne, jednorodzinne oraz usługowego w rejonie Rozwadowa, należy się liczyć ze wzrostem zapotrzebowania ciepła w wysokości ok. 40 MW. Zgodnie z ustaleniami przyjętymi na podstawie "koncepcji zaopatrzenia w ciepło terenów Rozwadów - Karnaty", planuje się rozbudowę magistralnej sieci ciepłowniczej wzdłuż Al. Jana Pawła II. Przewiduje się przedłużenie magistrali o średnicy 2 x Dn 500 mm wzdłuż Al. Jana Pawła II, do połączenia z istniejącą siecią 2 x Dn 400 mm. Dla zasilania osiedli w Rozwadowie należy wybudować magistralę 2 x Dn 400 mm.

2. Po wyczerpaniu się możliwości przesyłowych tego układu, w przypadku dalszego wzrostu potrzeb cieplnych w rejonie Rozwadowa, przewiduje się dobudowę magistrali 1 x Dn 600 mm, do istniejącej 2 x Dn 400 mm, przebiegającej wzdłuż torów kolejowych, na odcinku do ul. Mickiewicza lub wykorzystanie przebiegającej wzdłuż tej trasy magistrali siarkowej.

3. W zachodniej części miasta przewiduje się rozbudowę sieci ciepłowniczej dla zasilania obiektów w dzielnicy przemysłowo-składowej. Planuje się realizację połączenia

pierścieniowego sieci ciepłej 2 x Dn 250 mm w dzielnicy przemysłowo - składowej do spięcia z istniejącą siecią w rejonie ul. Ofiar Katynia.

4. Dla odbiorców zlokalizowanych na terenach o małej gęstości cieplnej (zabudowa jednorodzinna) lub położonych w znacznej odległości od sieci ciepłych, zaopatrzenie w ciepło możliwe będzie z lokalnych (indywidualnych) źródeł ciepła.

2.4.5. ZAOPATRZENIE W GAZ

1. Aktualnie na terenie miasta Stalowa Wola zlokalizowanych jest szereg sieci i urządzeń gazowniczych, do których należą :

- gazociągi wysokoprężne o charakterze przesyłowym o średnicach Φ 700, Φ 500, Φ 400 i Φ 200 na ciśnienie nominalne 6,3 Mpa;
- stacja rozdzielcza w Rozwadowie;
- stacje redukcyjne I stopnia: przy ul. Narutowicza, na os. Energetyków (I i II stopnia), w Charzewicach, i na terenie stacji rozdzielczej w Rozwadowie oraz stacja Sudoły;
- stacje II stopnia na os. Młodynie, przy ul. Poniatowskiego;
- gazociągi średnioprężne na terenie miasta o średnicach Φ 250 - Φ 32 mm;
- gazociągi niskoprężne na terenie miasta o średnicach Φ 250 - Φ 80 mm.

Prócz ww. obiektów i sieci na terenie miasta znajdują się stacje redukcyjne gazu na terenie Huty Stalowa Wola oraz Elektrowni wraz z doprowadzeniami gazu do gazociągów wysokoprężnych przesyłowych przebiegających przez teren miasta.

2. Obecnie zasilanie większości miasta następuje ze stacji redukcyjnej gazu przy ul. Narutowicza, niewielkie enklawy zabudowy są zasilane ze stacji w Charzewicach i ze stacji redukcyjnej zlokalizowanej na terenie stacji rozdzielczej w Rozwadowie (zasilanie Rozwadowa i Charzewic) oraz ze stacji na osiedlu Energetyków - osiedla w południowej części miasta.

Stacja redukcyjna Sudoły znajdująca się na terenie Stalowej Woli obecnie nie zasila miasta, lecz stanowi źródło zaopatrzenia w gaz gminy Pysznica.

3. Dla przewidywanego rozwoju miasta i związanego z nim wzrostem poboru gazu, konieczna jest modernizacja istniejącego systemu zaopatrzenia w gaz. W związku z tym, przewiduje się stworzenie dodatkowych źródeł zasilania, a mianowicie:

- realizację drugiej stacji redukcyjnej gazu I i II stopnia na terenie istniejącej stacji Sudoły dla zasilania miasta;
- modernizację istniejącej stacji redukcyjnej w Charzewicach w celu zwiększenia jej przepustowości,

- modernizację gazociągu wysokoprężnego Φ 700 relacji: granica państwa (Ukraina) – Jarosław – Rozwadów,
- modernizacja gazociągu wysokoprężnego Φ 300 / Φ 250 mm relacji Jarosław – Rozwadów – Sandomierz,
- budowa gazociągu wysokoprężnego Φ 200 mm przebiegającego od istniejących sieci przesyłowych do elektrociepłowni Stalowa Wola wraz ze stacją redukcyjno – pomiarową I stopnia,

Przewiduje się również powiązanie istniejących sieci średniego ciśnienia osiedla Rozwadów z siecią osiedla Piaski, poprzez budowę nowego gazociągu średnioprężnego o długości ok. 300 m. Dzięki temu połączona sieć średnioprężna zasilana będzie dwustronnie ze stacji redukcyjnych przy ul. Narutowicza i z Charzewic.

4. Układ zasilania w gaz obiektów przemysłowych pozostaje bez zmian.

Przewiduje się również zachowanie istniejących przebiegów sieci wysokiego ciśnienia przez miasto, z koniecznością uwzględnienia ograniczeń urbanistycznych, wynikających z zachowania bezpiecznych odległości do obiektów kubaturowych, dróg i uzbrojeń zgodnie z wymogami Dz. Ustaw Nr 139/95.

2.4.6. TELEKOMUNIKACJA

1. Przeprowadzona analiza stanu sieci telekomunikacyjnej na terenie Miasta oraz warunki jej rozwoju wskazują na:

- prawidłowość istniejącego układu sieci telekomunikacyjnej;
- prawidłowość obsługi ruchu abonenckiego przez Centralę główną oraz 5 central osiedlowych;
- istnienie rezerw w istniejących centralach;
- możliwość powiększenia pojemności central bez konieczności budowy nowych obiektów.

2. W przedstawionej sytuacji zwiększenie numerów abonenckich do wielkości potrzebnych w okresie docelowym nie będzie stanowić większych problemów.

W ramach uruchomień nowych terenów budowlanych oddalonych od głównej centrali telefonicznej, należy rozważyć możliwość lokalizacji nowej stacji koncentratorowej w ramach projektowanego zainwestowania kubaturowego (np. w jednym z projektowanych obiektów usługowych typu poczta, administracja itp.).

2.4.7. GOSPODARKA ODPADAMI

1. Wyniki bilansu i prognozy wielkości odpadów komunalnych w mieście do roku 2010 (średnia roczna ilość przyjmowanych odpadów to 22 tys. ton) w zestawieniach z aktualną

pojemnością wysypiska (1,39 ha) i zabezpieczoną rezerwą dla jego rozbudowy wykazały, że przy zastosowaniu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych i ich szerokiego wykorzystania jako surowców wtórnych oraz stosowanie sprzętu w postaci kompaktora, pozwoliłoby wydłużyć czas eksploatacji wysypiska nawet poza rok 2030.

2. W konkretnych uwarunkowaniach zagrożeń jakie stwarza wysypisko dla zbiornika wód podziemnych (położenie w zasięgu izochrony 25 letniej ujęć wody w Stalowej Woli) istnieje konieczność stosowania działań związanych z uszczelnieniem podłoża, stosowaniem drenaży oraz monitoringu piezometrycznego, a jednocześnie podjęcia na przyszłość prac przygotowawczych związanych z zastosowaniem najnowocześniejszych technologii unieszkodliwiania odpadów.

Z uwagi na wysokie koszty przedsięwzięcia oraz efektywność działania takiego zakładu inwestycja ta winna być przewidziana jako wspólne przedsięwzięcie z gminami sąsiednimi. Decydować tutaj winny względy odległości od urządzenia (koszt transportu).

3. W odniesieniu do odpadów przemysłowych, ich zagospodarowanie należy do zakładów, które je wytwarzają, i w tym przypadku istotną jest poprawa warunków zabezpieczenia przed infiltracją do wód gruntowych w związku z zagrożeniem zbiornika wód podziemnych dla Stalowej Woli.

Zadaniem służb ochrony środowiska jest bezwzględne egzekwowanie wymogów dotyczących uszczelniania podłoża.

Istnieje pilna potrzeba wdrażania technologii zmniejszających ilość produkowanych odpadów oraz pozwalających na ich zagospodarowanie.

Szczegółowe kierunki gospodarowania odpadami określi Gminny Program Gospodarki Odpadami.

2.5. STANDARDY

Standardy urbanistyczne służą realizacji polityki przestrzennej, w części dotyczącej interesu publicznego, a także zwiększeniu skuteczności działań administracji. Są one ustalane w Studium jako wytyczne do planów miejscowych i tam, po ich uchwaleniu są częścią przepisów gminnych.

Przed podjęciem uchwały o przystąpieniu do opracowania planu miejscowego dla obszaru o powierzchni większej niż 2 ha Urząd Miasta określi zakres ochrony poziomu publicznego dotyczącego co najmniej:

- zakresu ochrony lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych,
- wielkości programu usług publicznych (w tym dostępności do terenów rekreacyjnych),
- układu komunikacyjnego,

- sposobu i kryteriów rozstrzygnięcia konfliktów.

Kalkulacja dostępności usług publicznych wg standardów zawartych w Ustaleniach Studium powinna być dokonywana:

- w obrębie osiedla – dla szkół podstawowych, gimnazjów, przedszkoli,
- w obrębie miasta – dla szkół średnich, leczenia specjalistycznego, obiektów sportu i rekreacji.

W przypadku braku wystarczających rezerw terenów dla lokalizacji usług publicznych w obszarze objętym zmianą planu, Urząd Miasta podejmie działania w celu zakupu terenów w ilościach wynikających z programu lokalizowanego na tym obszarze lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

W ramach Studium ustalono standardy dotyczące:

- intensywności wykorzystania terenów w różnych rodzajach zabudowy mieszkaniowej,
- optymalnej wielkości terenów zielonych,
- potrzeb w zakresie wielkości cmentarzy,
- ilości miejsc parkingowych.

Ich parametry podano w odpowiednich rozdziałach, gdzie opisano ww. kwestie.

Zaleca się uściślanie w planach miejscowych podanych standardów.

Z kolei w ramach standardów odnoszących się do obrony cywilnej należy:

1. w budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej planować budownictwo ochronne;
2. bez względu na typ zabudowy rezerwować teren pod budowę awaryjnych ujęć wody, odległość studni od budynków nie może przekraczać 800 m;
3. planować przedsięwzięcia zapewniające funkcjonowanie publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę;
4. uwzględniać alarmowanie ludności (w przypadkach zagrożeń) za pomocą syren alarmowych, słyszalnych do 300 m;
5. przy projektowaniu i modernizacji dróg i ulic, planować pasy ochronne zabezpieczające przed ewentualnym zagruzowaniem, a połączenia z traktami przelotowymi mają zapewnić sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia.

ROZDZIAŁ 3. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

3.1. POLITYKA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Polityka przestrzenna w zakresie kształtowania systemu przyrodniczego i ochrony wartości przyrodniczych ma za zadanie:

- zabezpieczenie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych,
- kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych,
- zwiększenie dostępu do terenów rekreacyjnych,
- rekultywację terenów zdegradowanych i włączenie ich w strukturę miasta,
- ograniczenie zagrożenia powodziowego.

W zakresie respektowania obowiązujących norm czystości powietrza, wód i gleb oraz norm dopuszczalnego hałasu, w ustaleniach polityki ochrony określa się następujące warunki dotyczące obszaru całej gminy Stalowa Wola:

- stałe obniżanie emisji substancji szkodliwych, a następnie całkowitą likwidację uciążliwości (doprowadzenie do powszechnie obowiązujących norm) w obiektach istniejących, stanowiących zagrożenie dla środowiska, poprzez montaż urządzeń i instalacji skutecznie je neutralizujących, względnie zmianę technologii ;
- niedopuszczanie do lokalizacji nowych obiektów i urządzeń uciążliwych dla środowiska wymienionych w przepisach określających rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowe kryteria związane z klasyfikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu oddziaływania na środowisko, a ponadto działalność wywołującą zjawiska lub stany utrudniające życie ludzi i zwierząt mieszkających lub przebywających w sąsiedztwie, a zwłaszcza hałasu, wibracji, zanieczyszczeń powietrza i odorów;
- podjęcie działań na rzecz ograniczenia emisji z indywidualnych palenisk domowych i lokalnych kotłowni, na terenach o małej gęstości cieplnej (zabudowa jednorodzinna) lub położonych w znacznej odległości od sieci cieplnych;
- wykorzystanie w szerokim zakresie wymogu sporządzania oceny skutków wpływu inwestycji na środowisko na etapie decyzji o warunkach zabudowy terenów (WZ);
- podjęcie docelowych rozwiązań unieszkodliwiania odpadów komunalnych i przemysłowych oraz likwidację dzikich wysypisk śmieci jak również realizację działań zgodnych z wytycznymi zawartymi w Wojewódzkim Programie Gospodarki Odpadami;
- sukcesywną kontynuację wyposażania miasta w kanalizację zarówno sanitarną jak i deszczową;

- podtrzymywanie ustaleń dotyczących eliminacji z układu miejskiego tras szybkiego ruchu transportowego o znaczeniu krajowym i regionalnym i ich prowadzenie zgodnie z negocjacjami podjętymi na etapie planu ogólnego miasta z Generalną Dyrekcją Dróg Publicznych - po wschodniej stronie rzeki San (poza granicami miasta).

Celem zapewnienia warunków ochrony wód wglębnych (stanowiących źródło zaopatrzenia Stalowej Woli w wodę) ograniczenia dotyczą znacznej części obszaru gminy, zróżnicowanych pod względem powierzchni i obejmują:

- a) kontynuację działań na rzecz ochrony studni głębinowych w obszarach strefy bezpośredniej ujęć wody pitnej o szczegółowo sprecyzowanych ustaleniach (zakazy, uwarunkowania) w ramach przepisów szczególnych;
- b) obszary związane z postulowaną strefą pośrednią wewnętrzną i zewnętrzną ujęcia wód wglębnych, nie objęte ochroną statutową, a proponowane do ochrony lub szczególnego uwzględnienia w ramach tworzenia dokumentów prawa lokalnego (w konsekwencji także miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) obejmujące zasięgiem znaczną część Stalowej Woli,
- c) prowadzenie otworów obserwacyjno – pomiarowych sieci krajowej monitoringu zwykłych wód podziemnych – pkt. nr 94 Stalowa Wola.

W obrębie strefy ochrony pośredniej wewnętrznej zbiornika wód podziemnych dopuszczalne jest użytkowanie terenu z wyłączeniem lokalizacji następujących obiektów:

- lokalizowania wysypisk odpadów komunalnych, wysypisk i wylewisk nieczystości (w tym przemysłowych),
- lokalizowania magazynów produktów chemicznych i ropopochodnych,
- cmentarzy,
- lokalizowania nowych zakładów przemysłowych,
- stacji paliw,
- urządzania parkingów i mycia pojazdów,
- wykonywanie robót ziemnych innych niż dla celów fundamentowania płytko posadowionych budynków,
- stosowania nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin,
- ferm hodowlanych,
- wykonywanie wierceń do innych celów niż związane z funkcjonowaniem ujęcia wody,
- zatrzymywania się i postoju na drodze Rozwadów Przyszów na wysokości ujęcia „Ciemny Kąt”,
- innych obiektów, co do których zachodzi podejrzenie potencjalnego zanieczyszczenia wód.

W obrębie strefy ochrony pośredniej zewnętrznej zbiornika wód podziemnych dopuszczalne jest użytkowanie terenu z wyłączeniem lokalizacji obiektów, co do których zachodzi podejrzenie potencjalnego zanieczyszczenia wód.

Z uwagi na istniejące zainwestowanie dla realizacji ustaleń należy objąć ścisłą kontrolą urządzenia stanowiące zagrożenie dla środowiska oraz szczególnym nadzorem inwestycje prowadzone w obszarze strefy ochrony pośredniej.

Odnosnie zapewnienia warunków ochrony wód powierzchniowych jako podstawowy wymóg określa się poprawę sprawności istniejących oczyszczalni ścieków, w tym szczególnie komunalnej przez realizację kanalizacji rozdzielczej w obszarach, gdzie występuje kanalizacja ogólnospławna oraz poprawę funkcjonowania oczyszczania biologicznego.

Gmina Stalowa Wola obejmuje swym zasięgiem cenne obszary pod względem przyrodniczo - krajobrazowym. Do obiektów podlegających ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody należą następujące zabytki przyrody :

- okazy topoli białej i czarnej (7 sztuk) w ramach byłego rezerwatu "Sochy" (zniesionego w 1970 r. z powodu zbyt dużego zniszczenia drzewostanu);
- sześć okazów drzew (2 jesiony, 2 sosny, 1 lipa, 1 buk) w parku podworskim w Charzewicach;
- klon w ramach drzewostanu otaczającego kościół w Rozwadowie;
- grupa 28 topoli białych i 3 topole czarne na obszarze terasy zalewowej Sanu.

Jednocześnie postanawia się wystąpić do Urzędu Wojewódzkiego w sprawie objęcia ochroną na zasadzie pomników przyrody alei kasztanowej prowadzącej do byłego rezerwatu Sochy. Na uwagę zasługuje również, ze względów krajobrazowych, obszar Skarpy nad Sanem.

Głównym źródłem hałasu na terenie miasta jest ruch samochodowy. Przeprowadzone pomiary pokazały, że praktycznie na wszystkich badanych ulicach doszło do przekroczenia obowiązujących norm. Szczególnie niedobrze przedstawia się sytuacja na głównych ulicach miasta tworzących trasę przelotową, gdzie natężenie hałasu przekraczało 70 dB.

Dla ograniczenia uciążliwości komunikacyjnej głównych arterii komunikacyjnych miasta za niezbędne uznaje się realizację inwestycji towarzyszących nowym elementom układu oraz stosowanie w miarę możliwości zabezpieczeń w elementach istniejącego układu poprzez :

- nasadzenia zieleni izolacyjnej wysokiej i niskiej (ograniczającej skutki zanieczyszczeń gazami, spalinami oraz hałasu);
- montowanie ekranów akustycznych (szczególnie w obszarach przebiegu w sąsiedztwie zabudowy);

- dodatkowe zabezpieczenie przed hałasem otworów okiennych w budynkach mieszkalnych w bezpośrednim sąsiedztwie tras.

Istotnym odciążeniem powinna stać się budowa projektowanej obwodnicy wokół terenów mieszkaniowych przebiegającej tuż poniżej krawędzi terasy wyższej Sanu.

Podobnie dla ograniczenia hałasu wywołanego przez linię kolejową w odniesieniu do terenów mieszkalnych zaleca się stosowanie ekranów akustycznych i zieleni izolacyjnej oraz lokalizację na większych terenach przy kolei usług komercyjnych i urządzeń obsługi zapewniających izolację akustyczną. Wymogi takie winny być precyzowane w ramach wydawania decyzji związanych z modernizacją oraz rozbudową w sąsiedztwie kolei.

Ustala się następujące kategorie przeznaczenia terenów, dla których obowiązują wartości dopuszczalne oraz wartości progowe poziomów hałasu w środowisku określone w przepisach szczególnych. Są to:

- tereny zabudowy mieszkaniowej oznaczone symbolami MN, MW, MN/U,
- tereny pod szpitale, domy opieki społecznej, budynki związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży oznaczone symbolem U,
- tereny wypoczynkowo-rekreacyjne oznaczone symbolem US.

Ustala się kontynuowanie działań na rzecz uzupełnienia i zabezpieczenia przed podmyciem wałów przeciwpowodziowych na całej długości w dolinie Sanu. W zakresie odbudowy i regulacji rzek należy przeprowadzić odbudowę i regulację rzeki Barcówki w km 0+000 do 2+000. Należy zrealizować budowę lewego wału Sanu z wałami cofkowymi rzeki Barcówki i Potoku Jelonek.

Wyznacza się pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych. Pasy te, o szerokości 15 m, licząc od górnej krawędzi stopy brzegowej, wyłączone są spod zabudowy kubaturowej.

Ustala się, iż w zasięgu terenów zalewowych wodą $Q=1\%$ obowiązuje zakaz wprowadzania jakiegokolwiek nowej zabudowy kubaturowej, z uwagi na zagrożenia powodziowe. Zakaz ten dotyczy również terenów o szerokości nie mniejszej niż 50 m od stopy wałów. Sposób zagospodarowania strefy 50 m od stopy wałów określają przepisy szczególne.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są wszystkie linie energetyczne wysokiego napięcia oraz telekomunikacyjne stacje przekaźnikowe. Lokalizacja tych obiektów powinna uwzględniać potrzebę ochrony ludności przed promieniowaniem.

3.2. POLITYKA W ZAKRESIE OCHRONY DÓBR KULTURY

Do najważniejszych celów polityki przestrzennej zaliczyć należy zachowanie wyjątkowych wartości kulturowych miasta i przeciwdziałanie przeobrażeniom struktury i sposobom zagospodarowania, które mogłyby stanowić zagrożenie dla wartości zabytkowych, krajobrazowych oraz tożsamości miasta.

Przedmiotem tej polityki są zarówno obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych (wpisane do rejestru zabytków), jak i obiekty nie objęte ochroną prawną, a reprezentujące wysokie walory historyczne.

Zgromadzone na obszarze gminy Stalowa Wola zespoły i obiekty zabytkowe stanowią niejednokrotnie wartości kulturowe rangi regionalnej. Uzupełnienie tych zasobów stanowią liczne stanowiska archeologiczne, świadczące o tradycji osadnictwa w tym rejonie w czasach prehistorycznych. Szczegółowa charakterystyka krajobrazu kulturowego zawarta jest w opracowaniu specjalistycznym pt. „Studium problematyki ochrony wartości krajobrazu kulturowego dla gminy Stalowa Wola” będącym w posiadaniu UM Stalowa Wola. Wielkość zasobów kulturowych ujętych w Rejestrze Zabytków obejmuje przede wszystkim obiekty na terenie Rozwadowa (zespół klasztorny oo. Kapucynów, kościół Parafialny, cmentarz wojenny, budynek kuźni) oraz pojedyncze obiekty w Charzewicach (w tym pozostałość zespołu pałacowego) i w Stalowej Woli (przeniesiony z miejscowości Stany zespół drewniany kościoła św. Floriana). Znacznie większa jest ilość obiektów kwalifikujących się do ochrony prawnej (zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o ochronie dóbr kultury) lecz nie ujętych w rejestrze zabytków obejmującym 175 budynków Stalowej Woli oraz 63 obiekty w Rozwadowie. Do ochrony prawnej kwalifikują się ponadto: układ urbanistyczny centralnej części Rozwadowa oraz układ urbanistyczny z roku 1937 Stalowej Woli. Spośród występujących w obszarze gminy 18 stanowisk archeologicznych, 10 zakwalifikowanych jest do kategorii II (średnia wartość poznawcza). Najwięcej stanowisk archeologicznych występuje na obszarze Stalowej Woli (11), pozostałe występują na terenie Rozwadowa (5) oraz Charzewic (3).

Jako generalne ustalenia polityki w zakresie ochrony dóbr kultury określa się:

- objęcie stałą ochroną wszystkich zespołów zabytkowych oraz pojedynczych obiektów i elementów zabytkowych, które z racji posiadanej rangi historycznej i wartości winne być zachowane dla następnych pokoleń;
- przywracanie powyższych wartości (rewaloryzacja obiektów i zespołów zabytkowych, modernizacja i rehabilitacja zespołu staromiejskiego w Rozwadowie);
- zachowanie ich naturalnego otoczenia, tj. zarówno układów i założeń urbanistycznych jak i zieleni towarzyszącej (w tym szczególnie zespołów parkowych);
- właściwe wykorzystanie obiektów zabytkowych w dostosowaniu do aktualnych potrzeb, lecz w sposób niekolidujący z ich charakterem i nie stanowiący zagrożenia dla konstrukcji i substancji kulturowej;
- przestrzeganie zasad ochrony stanowisk archeologicznych zgodnie z określoną kategorią ich wartości i ustalonymi przepisami stanowiącymi uwarunkowania dla inwestowania w rejonie ich występowania.

W ramach planów miejscowych należy podejmować działania dotyczące tworzenia nowych wartościowych elementów podnoszących estetykę krajobrazu kulturowego i organizujących krajobraz miasta.

Jako wytyczne do planów miejscowych i innych opracowań planistycznych w zakresie problematyki ochrony dóbr kultury zaleca się wykorzystanie opracowania pt. „Studium problematyki ochrony wartości krajobrazu kulturowego dla gminy Stalowa Wola” akceptowanego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Tarnobrzegu. Opracowanie uznaje się za pomocne szczególnie przy precyzowaniu wytycznych konserwatorskich do tych planów.

Przeprowadzony podział na 46 jednostek architektoniczne krajobrazowych obszaru gminy Stalowa Wola oraz dokonana waloryzacja tych jednostek pozwala na sformułowanie wytycznych konserwatorskich zróżnicowanych dla poszczególnych terenów.

Ogólną charakterystykę przyjętych ustaleń przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka ustaleń z zakresu ochrony dóbr kultury

Nazwa strefy ochrony ⁴	Ustalenia	Dotyczy obszaru (orientacyjny zasięg strefy)	Uwagi
Strefa A ochrony rezerwatowej	Pełna ochrona treści historycznych oraz formy (np. linia zabudowy, stopień skupienia substancji i funkcji)	- zespół pałacowy w Charzewicach; - zespół obejmujący: zabudowę przyrynkową, zespół klasztorny OO.Kapucynów oraz cmentarz parafialny w Rozwadowie; - tereny wydymowe porośnięte lasem Puszczy Sandomierskiej w granicach gminy	
Strefa B ochrony częściowej	Ochrona formy oraz, w możliwym zakresie, treści historycznych, substancji i funkcji	- pozostała historyczna część Rozwadowa; - osiedla COP-owskie w Stalowej Woli; - reszta terenów leśnych Puszczy Sandomierskiej	
Strefa E ochrony elementów	Pełna ochrona elementów, ekspozycji i treści historycznej, w odniesieniu do formy ogólne zachowanie charakteru krajobrazowego, w tym ochrona określonych elementów	Obejmuje ustalone tereny na znacznej części obszarów pozostałych zarówno wydzielonych na terenach zabudowanych, jak i wolnych od zainwestowania kubaturowego	- nieagresywne planowanie rozwoju przestrzennego; - określenie skali, w tym formy nowej zabudowy w sposób by była ona zharmonizowana z krajobrazem; - konserwacja zabudowy starszej o cechach zabytkowych, dobrze osadzonej w krajobrazie
Strefa AR archeologiczna	Zgodna z ogólnie stosowanymi wymogami dla stanowisk I i II kategorii	- stanowiska w Rozwadowie, Charzewicach i Stalowej Woli	
Strefa K ochrony krajobrazowej	Ochrona krajobrazu i zabezpieczenie otuliny przez zachowanie form tradycyjnych i nawiązywanie do nich oraz zabezpieczenie właściwej ekspozycji dla Stref A i B	- tereny leśne i dolina Sanu oraz niektóre tereny otwarte stanowiące otulinę i odpowiednio zachowane otoczenie wymienianych wcześniej zespołów z elementami krajobrazu kulturowego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Stalowej Woli.

Planuje się ustanowienie strefy kreatywnego kształtowania krajobrazu kulturowego o specjalnym znaczeniu historycznym oraz wyznaczenie Szlaku Architektury Drewnianej.

⁴ Strefy według wytycznych do opracowania problematyki ochrony wartości kulturowych w planach zagospodarowania przestrzennego sporządzone dla całego kraju i zalecane do stosowania przez Ministerstwa: Kultury i Sztuki oraz Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w piśmie z dnia 27.08. 1981 r.

3.3. POLITYKA W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

1. W przekazanych przez Wojewodę Podkarpackiego wnioskach skierowanych do niniejszego „Studium” na etapie prac wstępnych, wyraźnie zaznaczono formalny brak zadań rządowych oraz odpowiednich programów z tym związanych na szczeblu województwa służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Natomiast Marszałek województwa podkarpackiego, w piśmie skierowanym do Urzędu Miasta, przedstawia informacje z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego dotyczące:

- miejsca i funkcji gminy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa,
- środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- komunikacji,
- infrastruktury technicznej,
- infrastruktury społeczno-gospodarczej.

2. Przyjmuje się powyższe zadania jako spełniające wymóg art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jednocześnie stwierdza się możliwość uzupełnienia tych zadań w konsultacji z lokalnym samorządem i władzami wojewódzkimi na etapie sporządzania planów miejscowych.

3. Z zabezpieczeniem ponadlokalnych celów publicznych wiążą się elementy funkcjonujące w obszarze gminy i wywołujące określone uwarunkowania dla otoczenia przez strefy z nimi związane, a mianowicie :

- strefy od przebiegających magistralnych ciągów uzbrojenia o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym;
- strefy od linii kolejowej.

3.4. POLITYKA W ODNIESIENIU DO ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ I LEŚNICTWA

1. Rolnictwo w obszarze gminy Stalowa Wola stanowi aktywność o malejącym znaczeniu w strukturze gospodarczej, przede wszystkim z uwagi na ograniczenie warsztatu pracy.

Podstawowym celem polityki przestrzennej dotyczącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest:

- utworzenie stosunkowo trwałych kompleksów przestrzeni rolniczej, odpornych na zmienne warunki rozwoju miasta, dla utrwalenia pewności ekonomicznej użytkownika;

- nastawienie produkcji na powiększający się ilościowo rynek zbytu Stalowej Woli, zainteresowany zaopatrzeniem w produkty świeże;
- stwarzanie trwałych warunków pracy i zamieszkania rolnikom decydującym się na wyłączenie utrzymania z rolnictwa, a prowadzących produkcję również poza obszarem miasta, z dopuszczeniem np. drobnego przetwórstwa.

2. Mając na uwadze z jednej strony wynikające z przepisów szczególnych: ochronę kompleksów rolnych i gruntów wysokich klasą a także możliwości bezpośredniego zaspokojenia potrzeb lokalnego rynku konsumentów, z drugiej strony zaś realne możliwości i potrzeby rozwojowe miasta, wyłącza się z zainwestowania kompleks rolny w północnej i północno-wschodniej części Charzewic, z pozostawieniem zadrzewień śródpolnych użytków ekologicznych i innych wartości przyrodniczych. Nie dotyczy to terenów przeznaczonych pod budowę nowego cmentarza, obwodnicy, zabudowy w Posaniu oraz firmy „Codogni”. Skuteczną ochronę kompleksu przed zainwestowaniem stanowią ciągi magistralne uzbrojenia regionalnego ze strefami ochronnymi.

3. Podtrzymuje się generalny kierunek intensyfikacji upraw oraz przejścia na uprawy ogrodnicze i sadownicze.

4. W odniesieniu do gospodarki leśnej oraz w nawiązaniu do warunków wynikających z zapisu zawartego w punkcie 3.1. niniejszego tekstu dotyczącego ustalenia Puszczy Sandomierskiej jako Obszaru Krajobrazu Chronionego, wyłącza się z zainwestowania miejskiego obszar leśny obejmujący całą zachodnią część miasta. Powyższe ustalenie nie dotyczy:

- obiektów związanych z prowadzoną gospodarką leśną
- istniejącego wysypiska odpadów komunalnych z rezerwą ustaloną dla rozbudowy;
- istniejących magistralnych ciągów infrastruktury technicznej i dróg;
- terenów leśnych położonych pomiędzy istniejącym zainwestowaniem miejskim, możliwych do wykorzystania na cele zieleni urządzonej, częściowo urządzonej (w tym izolacyjnej), usług z towarzyszącą zielenią;
- terenów leśnych w granicach istniejących zakładów produkcyjnych (HSW) oraz ustalonych i podtrzymanych w niniejszym „Studium” rezerw terenowych, w tym rezerw związanych z prowadzeniem infrastruktury technicznej i dróg w obszarach stykowych.

4. Zasady gospodarowania w obszarach leśnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi określa „Plan urządzenia lasu”.

3.5. POLITYKA W ZAKRESIE POZAROLNICZEGO ROZWOJU SPOŁECZNEGO - GOSPODARCZEGO

1. Generalnym ustaleniom dotyczącym polityki rozwoju gospodarczego gminy Stalowa Wola jest dalsze przełamywanie monofunkcyjnego charakteru gospodarki bazującej dotychczas na funkcji produkcyjnej, w oparciu o duże zakłady pracy (HSW, Elektrownia).

Rozwiązanie powyższego zagadnienia wiąże się z osiągnięciami ustalonych w punkcie 2.1. celów rozwoju gminy, a mianowicie:

- ożywienie gospodarcze miasta przez tworzenie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwój usług i urzędzeń obsługi o znaczeniu regionalnym,
- aktywne budowanie rynku pracy.

2. Ożywienie gospodarcze gminy oraz związane z tym zmniejszenie bezrobocia w sektorze produkcyjnym zapewnić winna prowadzona polityka przestrzenna polegająca na:

- kontynuacji przeobrażeń strukturalnych i własnościowych w dużych przedsiębiorstwach, ukierunkowanych na zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów materialnych (w tym przede wszystkim budowlanych), pomimo barier adaptacyjnych i technologicznych;
- działania aktywizujące w ramach Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park „Wisłosan”.
- rozwoju różnej wielkości przedsiębiorstw, o zróżnicowanej strukturze produkcji dostosowanych do potrzeb rynkowych, względnie poprzez nowoczesność i względy użytkowe produktów, stanowiących atrakcyjność rynkową
- promocję i tworzenie ofert lokalizacyjnych, dotyczących zakładów małych i drobnej wytwórczości, jako bardziej elastycznych do koniunktury rynkowej (z dopuszczeniem lokalizacji poza dotychczasową koncentracją przemysłu, względnie w ramach innych funkcji);
- rozwoju nowoczesnego budownictwa, uwzględniającego potrzeby rynkowe, z utrzymaniem tendencji do tworzenia firm małych, bardziej kompleksowych i elastycznych w dostosowaniu do popytu, inwestorów i recesji inwestycyjnej;
- intensyfikacji wykorzystania istniejącego zaplecza technicznego i terenowego ww. funkcji poprzez promocję i interwencjonizm fiskalny.

3. Dążność do równowagi sektora produkcyjnego i usługowego (przy całej trudności osiągnięcia tego celu) należy uzyskać poprzez prowadzenie sprzyjającej polityki dla rozwoju:

- szkolnictwa średniego, policealnego i wyższego oraz nauki (specjalistyczne instytuty badawczo - rozwojowe);
- sektora „około biznesowego”;

- handlu hurtowego organizowanego w zespoły na terenach przemysłowo - usługowych, przez jednostki związane z zaopatrzeniem;
- handlu detalicznego i usług, poprzez inspirowanie, wspieranie i udogodnienia lokalizacyjne, w ramach terenów mieszkaniowych oraz w sąsiedztwie głównych arterii komunikacyjnych;
- innych usług i urządzeń obsługi dających miejsca pracy, zapewniających sprawne funkcjonowanie miasta i zaspakajających potrzeby jego mieszkańców.

Wymienione elementy rozwoju wpływają na ożywienie gospodarcze gminy.

4. W polityce rozwoju gospodarki Stalowej Woli należy w pełni uwzględnić rosnącą rolę transportu, zapewniającego otwarcie komunikacyjne miasta, powyższe wiąże się z tworzeniem przestrzennych warunków dla:

- selektywnego rozwoju przedsiębiorstw transportowych, zwłaszcza towarowych przewozów drogowych w dostosowaniu do potrzeb obsługi miasta i jego aktywności, zapewniając im warunki lokalizacji przestrzennej w ramach istniejących zespołów przemysłowo - bazowych, położonych na obszarach zainwestowania miejskiego;
- sprzyjania przez lokalizację powstawaniu firm o charakterze spedycji i szeroko pojętej obsługi transportu;
- sprzyjania dalszemu rozwojowi transportu kolejowego;
- zapewnienia dostępności głównych koncentracji miejsc pracy, przez środki transportu zbiorowego, przy podwyższaniu standardów podróży i przejazdów.

3.6. POLITYKA GOSPODAROWANIA MIENIEM KOMUNALNYM

1. Stan własności i władania wskazuje możliwe korzyści i pewne niedogodności związane z gospodarowaniem oraz potrzebę dokonywania okresowych jego przeglądów.

W odniesieniu do „Studium...”, poza przestrzennym wyodrębnieniem mienia gminnego dokonany w oparciu o materiał będący w dyspozycji gminy, interesującym było przedstawienie jednocześnie obrazu rozmieszczenia własności Skarbu Państwa, Agencji Nieruchomości Rolnych oraz innych użytkowników wieczystych. Powyższe pozwoliło na zorientowanie się w możliwościach czynienia starań dotyczących uzupełnienia mienia gminnego przez Wojewodę lub wymianę prostą gruntów.

Jednocześnie dla prowadzenia bieżącej polityki przestrzennej oraz polityki gospodarczej za niezbędne uważa się uwzględnienie zmieniającej się permanentnie własności osób fizycznych. Powyższe jest szczególnie istotne w sporządzaniu informacji dla inwestorów zewnętrznych, a także dla działań szeroko opisanych poniżej dotyczących gospodarowania mieniem gminnym.

2. Gospodarowanie mieniem gminnym winna cechować duża aktywność niezbędna dla osiągnięcia podstawowych celów, jakimi są:

- poprawa warunków życia mieszkańców,
- zapewnienie dochodów gminie,
- pozyskanie narzędzia do sterowania rozwojem przestrzennym i osiągnięcie warunków ładu przestrzennego.

W warunkach gminy Stalowa Wola odpowiednia polityka mieniem komunalnym może odegrać znaczącą rolę w jej rozwoju z uwagi na wielkość tego mienia, jego położenie (sąsiedztwo z gruntami Skarbu Państwa) oraz występowanie w zwartych kompleksach, które są elementami sprzyjającymi w osiągnięciu pożądaných efektów i korzyści dla rozwoju gminy.

Niekorzystny jest natomiast fakt znacznego zainwestowania terenów i mały udział terenów wolnych od zainwestowania kulturowego, dodatkowo uszczuplony przez tereny nie nadające się dla zabudowy ze względów warunków i wartości przyrodniczych.

Za szczególnie istotne w gospodarowaniu mieniem gminnym uważa się następujące działania:

- a) dokonywanie sprzedaży w drodze przetargu gruntów nie stwarzających dla gminy perspektyw aktywnego gospodarowania, w tym użytków rolnych oraz pojedynczych niewielkich działek w ramach terenów istniejącego lub przewidywanego zainwestowania;
- b) dokonywanie sprzedaży w drodze przetargów gruntów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe lub mieszkań z zasobu komunalnego, a uzyskane środki przeznaczając na uzbrojenie terenów i zapewnienie dostępności komunikacyjnej nowych obszarów mieszkaniowych (szczególnie tych, które stanowią mienie gminne);
- c) nabywania gruntów przyległych do terenów stanowiących mienie gminne oraz pojedynczych działek dla realizacji ustalonych celów publicznych;
- d) szerokie korzystanie z prawa pierwokupu we wszystkich korzystnych dla gminy przypadkach;
- e) stosowanie instrumentu scaleń w warunkach niekorzystnego układu przestrzennego własności (w tym nabywanie gruntów dla uzyskania wymaganego udziału gruntów gminnych w procesie scalenia) oraz dokonywanie dobrowolnej wymiany gruntów z podmiotami uspołecznionymi i prywatnymi dające wspólne korzyści,
- f) gromadzenie środków finansowych na udział w wykupie terenów, które mogą stanowić ofertę dla inwestycji strategicznych (nowe miejsca pracy, stały dopływ środków z podatków i dzierżawy),
- g) przeznaczanie lub dokonywanie zmian w zapisach planów miejscowych dla obszarów, na których występują grunty mienia gminnego dla umożliwienia realizacji celów publicznych oraz inwestycji istotnych dla rozwoju gminy (dotyczy sytuacji braku

istotnych przeciwwskazań z zakresu ochrony dóbr kultury i środowiska naturalnego oraz uwarunkowań lokalnych).

3. W konkretnych uwarunkowaniach proponuje się zróżnicowanie przestrzenne polityki gospodarowania mieniem gminy w dostosowaniu do występujących uwarunkowań i ustalonych stref polityki przestrzennej oraz szczególnie w dostosowaniu do obszarów funkcjonalnych określonych w niniejszym dokumencie.

Szczególnie aktywna polityka gospodarowania mieniem gminnym winna następować w obszarach przewidzianych do urbanizacji.

W pozostałych obszarach, a szczególnie w obszarach związanych z utrzymaniem funkcji rolniczych i leśnych, gospodarowanie mieniem winno dotyczyć oraz zabezpieczenia celów publicznych.

3.7. POLITYKA PRZESTRZENNA - STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej w odniesieniu do gminy Stalowa Wola dotyczą jak to już wspomniano zapewnienia warunków rozwoju zrównoważonego tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby ilość konfliktów między ochroną środowiska i dóbr kultury a rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców.

2. Przedstawione w dalszej części niniejszego punktu aspekty polityki przestrzennej dotyczą zagospodarowania obszaru wynikające z ograniczeń szczegółowo ustalonych w przepisach szczególnych i normatywach, względnie proponowane do przyjęcia w ramach ustaleń planów miejscowych jako prawa lokalnego z uwagi na powszechną konieczność zabezpieczenia powszechnie uznanych wartości. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury prezentowanych w punktach poprzednich niniejszego rozdziału.

3. Oprócz zapewnienia realizacji przestrzennych aspektów ochrony środowiska, w tym zieleni i krajobrazu i ochrony dóbr kultury, a także zabezpieczenia warunków dla funkcjonowania i realizacji ponadlokalnych celów publicznych do podstawowych zadań polityki przestrzennej gminy Stalowa Wola należą:

- stworzenie warunków przestrzennych dla poprawy jakości życia mieszkańców;
- stworzenie warunków przestrzennych dla ożywienia życia gospodarczego gminy (w tym także dla przekształceń rolnictwa i wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej);
- zwiększenie efektywności gospodarowania terenami oraz zapewnienie warunków ładu przestrzennego.

4. W zakresie poprawy warunków życia mieszkańców kierunki polityki przestrzennej dotyczą:

- zapewnienia odpowiedniej wielkości terenów mieszkaniowych w obszarach posiadających szczególne predyspozycje dla rozwoju tej funkcji w warunkach nie stwarzających istotnych kolizji z występującymi zasobami przyrodniczo - krajobrazowymi i uwarunkowaniami ochrony środowiska oraz zasobami kulturowymi;
- tworzenia warunków dla rozwoju inicjatyw ludności zmierzających do uruchomienia działalności związanej z obsługą mieszkańców w zakresie usług komercyjnych (handel, gastronomia, rzemiosło usługowe i inne);
- ustalenia przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemu infrastruktury technicznej;
- doskonalenia systemu komunikacyjnego oraz zapewnienia warunków dostępności dla wyznaczonych terenów mieszkaniowych.

5. W odniesieniu do ożywienia życia gospodarczego w obszarze gminy Stalowa Wola poza wspomnianym tworzeniem warunków dla uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności politykę przestrzenną należy ukierunkować na:

- pełne wykorzystanie istniejących zasobów kubaturowych dawnych zakładów produkcyjnych Stalowej Woli przez dokończenie procesów restrukturyzacyjnych w dostosowaniu do wymogów ochrony środowiska;
- zapewnienia przestrzennych warunków realizacji inwestycji strategicznych w obszarach przydatnych dla tych celów w ramach istniejącego zainwestowania lub terenów wyznaczonych w dotychczas obowiązującym planie ogólnym miasta oraz wyznaczenie nowych terenów dla tych inwestycji w obszarach ustalonych dla urbanizacji pod warunkiem spełnienia wymogu ich nieuciążliwości dla otoczenia;
- uporządkowanie i uzupełnienie istniejących zespołów przemysłu, handlu hurtowego i produkcji w zachodniej części miasta oraz koncentracji przemysłu w południowej części (HSW, Elektrownia);
- wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym szczególnie usług i urzędzeń obsługi mając na uwadze występujące uwarunkowania;
- wspieranie inicjatyw lokalnej ludności w zakresie uruchomienia drobnej działalności gospodarczej;
- tworzenie warunków dla rozwoju nieuciążliwych dla środowiska rolniczych gospodarstw specjalistycznych w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

6. Zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią dotyczy zarówno gospodarowania terenami, jak i zasobami kubaturowymi i jest związane z:

- intensyfikacją użytkowania terenów poprzez uzupełnienia lub rozbudowę istniejącego programu kubaturowego oraz wykonanie pełnego programu towarzyszącego lub uzupełniającego (w tym zieleni i urzędzeń komunikacyjnych);
- przeciwdziałaniu rozproszonemu zabudowy;

- zmianą funkcji lub charakteru niektórych terenów przez wprowadzenie bardziej intensywnych form w dostosowaniu do warunków lokalnych (w tym szczególnie uwarunkowań środowiskowych);
- racjonalnym gospodarowaniu istniejącymi obiektami kubaturowymi i ich wykorzystaniem poprzez ustalenie odpowiednich funkcji użytkowych (dotyczy budynków stanowiących mienie gminy lub własność Skarbu Państwa).

Powyższe wiąże się z prawidłowym wykorzystaniem istniejącego oraz projektowanego uzbrojenia, a konsekwencją tych działań winno być osiągnięcie poprawy ładu przestrzennego.

7. Bardzo istotnym w zakresie ładu przestrzennego jest określenie skali, typu i formy nowej zabudowy, w tym szczególnie jednorodzinnej dla zharmonizowania z krajobrazem oraz najbliższym otoczeniem poprzez wykonanie, a następnie tworzenie zachęt dla stosowania katalogu powtarzalnych projektów uwzględniających elementy regionalnej architektury. Zdaniem autorów dla zapewnienia realizacji polityki w zakresie ładu przestrzennego korzystniejszym byłoby raczej opracowanie katalogu zalecanych do stosowania: detali architektonicznych, proporcji budynków czy formy dachu oraz możliwych materiałów budowlanych spośród szeroko oferowanych na obecnym rynku. Niniejsze stanowi wniosek zarówno do planów miejscowych jak i przede wszystkim do władz wojewódzkich celem ustalenia możliwości wprowadzenia określonych wymogów do powszechnie obowiązującej obligacji prawa lokalnego lub dokumentów sporządzanych, dla regionu lub jego fragmentu.

8. Określone poniżej zestawienie w ujęciu tabelarycznym (tabela nr 2) przedstawia politykę przestrzenną w ujęciu strefowym w odniesieniu do prezentowanych w niniejszym rozdziale celów rozwoju i polityk sektorowych dotyczących warunków zagospodarowania terenów pozostających w zasięgu tych stref.

Tabela 2. Strefy polityki przestrzennej

STREFY		ELEMENTY STREF	Ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania (zakazy, nakazy)
Nr	Nazwa strefy	Wyszczególnienie	
I	Przyrodniczo czynna	Lasy jako węzły ekologiczne (obszar Puszczy Sandomierskiej)	- zakaz wycinki drzewostanu (z wyjątkiem niezbędnych związanych z gospodarką leśną); dążność do zachowania zbliżonych do naturalnych istniejących środowisk leśnych (w tym przekształconych w stosunku do warunków siedliskowych); - zakaz melioracji i obniżania poziomu wód; - zakaz wprowadzania parkingów oraz zabudowy z wyjątkiem terenów ustalonych (Ciemny Kąt).
		Dolina Sanu – ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym	- pełna ochrona użytków ekologicznych, w tym zieleni łąkowej.
		Korytarze ekologiczne	Dla terenów rolnych: - wykorzystanie użytków zielonych; w pasach przebiegu – ograniczenie upraw wymagających intensywnych zabiegów agrotechnicznych Dla pozostałych terenów: - wykorzystanie warunków naturalnych sprzyjających (zieleń izolacyjna, zadrzewienia, przebieg cieków wodnych); - dopuszcza się lokalizację nowych obiektów kubaturowych, na działkach gdzie udział powierzchni biologicznie czynnej na powierzchni działki będzie nie niższy niż 70 % - zakaz składowania odpadów i urządzania wysypisk, - zakaz wycinki drzewostanu za wyjątkiem zabiegów pielęgnacyjnych oraz w sytuacjach wyjątkowych, co winno wiązać się z nowymi nasadzeniami, - ochrona przed zmianami stosunków wodnych
		Zasoby wód podziemnych – postulowana strefa ochrony pośredniej zbiornika wód podziemnych w obrębie izochrony 30-dniowej	
		Zasoby wód podziemnych – postulowana strefa ochrony pośredniej wód podziemnych w obrębie izochrony 25 letniej	

II	Ochrony zespołów i obiektów kultury	A	Ochrony rezerwatowej	- Ustalenia patrz tabela nr 1, - Zakres stref do uszczegółowienia przez Służby Konserwatorskie na etapie wytycznych do sporządzenia planów miejscowych z uwzględnieniem opracowania pt. „Studium problematyki ochrony wartości krajobrazu kulturowego dla gminy Stalowa Wola”
		B	Ochrony częściowej	
		E	Ochrony elementów	
		AR	Ochrony archeologicznej	
		K	Ochrony krajobrazowej	

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Stalowej Woli.

Strefy ochronne (tzw. odległości bezpieczne) dla otworów pozytywnych $R=50m$ oraz dla zlikwidowanych $R=5m$ (min.). Możliwa jest indywidualna weryfikacja stref przez kierowników ruchu zakładu górniczego.

ROZDZIAŁ 4. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

4.1. PLANY MIEJSCOWE

W miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Stalowa Wola uchwalonym w dniu 25 listopada 1994 r. (obowiązujący do 31.12.2003 r.), wyznaczono ok. 200 ha nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Do końca czerwca 2002 r. czyli w ciągu blisko 8 lat zabudowano ok. 10 % rezerw planistycznych ustalonych w tym dokumencie.

Najwięcej nowych terenów pod zabudowę wyznaczono w północno-wschodniej części miasta i tam też ruch budowlany był najbardziej dynamiczny.

W latach 1998-2002 wydano 395 pozwoleń na budowę na łącznej powierzchni ok. 10 ha tj. 5 % całości terenów przeznaczonych pod zabudowę w planie z 1994 r.

Jak wynika z powyższych danych, tempo inwestowania na obszarze miasta jest niezbyt duże i średnio w czasie jednej kadencji rady pochłania zaledwie 5 % ustalonych planistycznych rezerw terenowych. Upraszczając można powiedzieć, że wyznaczone w planie z 1994 r. rezerwy terenowe (ok. 200 ha) przy dotychczasowej dynamice budowlanej wystarczą jeszcze na najbliższe 40 lat. Notabene ta dynamika nie jest wyrównana i w poszczególnych latach występują pewne różnice.

Poza terenami wyznaczonymi pod zabudowę, znaczącym źródłem przyrostu substancji budowlanej są rozbudowa i nadbudowa istniejących budynków oraz „dogęszczanie” działek już zabudowywanych. Szacuje się, że uzyskany tą drogą przyrost substancji może wynieść 20-30 % substancji budowlanej realizowanej na nowych terenach. W Stalowej Woli proces ten jest obecnie mało znaczący i nie osiąga więcej niż kilka procent całego przyrostu substancji budowlanej.

Ustalono wstępnie kolejność realizacji planów (tab. 3), przyjmując założenie, że decydującym kryterium będzie stopień pilności zaspokajania potrzeb.

Tabela 3. Lista MPZP i proponowana kolejność ich realizacji w Stalowej Woli

Lp.	Nazwa planu	Obszar [ha]
I.	MPZP – Osiedle Wyzwolenia	160,23
II.	MPZP – Skarpa	281,49
III.	MPZP – Osiedle Hutników	80,74
IV.	MPZP – Osiedle Metalowców	169,44
V.	MPZP – Elektrociepłownia	98,46
VI.	MPZP – Greenfield	228,60
VII.	MPZP – Rozwadów I	62,15
VIII.	MPZP – Rozwadów II	62,14
IX.	MPZP – Centrum 1	114,61
X.	MPZP – Centrum 2	130,55
XI.	MPZP – Centrum 3	97,94
XII.	MPZP – Charzewice III	198,16
XIII.	MPZP – Puszcza Sandomierska	225,73
XIV.	MPZP – Dolina Sanu	644,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Stalowa Wola.

W 2003 r. przystąpiono do realizacji wieloletniego programu opracowywania planów miejscowych, ogłaszając przetargi i umowy w trybie poza zamówieniami publicznymi, na opracowanie ekofizjografii dla części Charzewic, Huty Stalowa Wola oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Huty Stalowa Wola.

Tabela 4. Lista obszarów objętych planami w gminie Stalowa Wola

Lp.	Obszary objęte planami	Powierzchnia [ha]	Data uchwalenia
1.	MPZP Centrum Administracyjno-Usługowego	10,20	29.04.1999
2.	MPZP Osiedla Zasanie	24,28	29.04.1999
3.	MPZP Osiedla Piaski II	24,34	26.02.1999
4.	MPZP Osiedla Rozwadów II	52,51	29.06.1999
5.	II zmiana w MPSZP Osiedla Piaski	2,41	29.06.1999
6.	MPZP Osiedla Charzewice	49,10	17.12.1999
7.	MPZP obszaru mieszk.-usług. w rejonie ulic Narutowicza, Wyszyńskiego, Mickiewicza i Staszica	1,45	04.08..2000
8.	Zmiana MPZP dot. budowy dwutorowej linii napowietrznej 110 kV dla zasilania stacji GPZ 110/15 kV Rozwadów	-	10.11.2000
9.	MPZP obszaru usługowego na osiedlu Hutnik II	4,70	25.05.2001
10.	MPZP obszaru na os. Piaski pomiędzy ulicami Sikorskiego, Traugutta, Por. Sochy oraz istniejącej zabudowy od strony ul. Dąbala	3,21	25.05.2001
11.	MPZP Osiedla Karnaty	32,69	07.12.2001
12.	MPZP obszaru usług produkcyjno-rzemieślniczych przy ul. Energetyków w rejonie Elektrowni Stalowa Wola – etap I	6,30	07.12.2001
13.	MPZP terenów Specjalnej Strefy Ekonomicznej	317,76	28.12.2001
14.	MPZP Osiedla Posanie	22,68	26.04.2002
15.	MPZP obszaru zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem lokalizacji usług i rzemiosła w rejonie ulic Brzozowej, Świerkowej i Modrzewiowej	46,91	21.06.2002
16.	MPZP obszaru usług produkcyjno-rzemieślniczych przy ul. Energetyków w rejonie Elektrowni Stalowa Wola – etap II	54,00	28.05.2004
17.	MPZP obszaru usług w rejonie ul. Granicznej	19,00	po zakończeniu procedury kolejnego wyłożenia
18.	MPZP układu komunikacyjnego miasta Stalowa Wola TRASA PODSKARPOWA – ULICA LEŚNA	16,00	28.03.2003
19.	MPZP obszaru zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla Poręby II	18,00	28.05.2004
20.	MPZP obszaru pod zabudowę mieszkaniowo-usługową o wysokiej intensywności przy ul. Poniatowskiego w Stalowej Woli	0,70	przed uchwaleniem
21.	MPZP i Rewitalizacji Osiedla Fabrycznego	45,00	przed rozpatrzeniem zarzutów
22.	MPZP terenu Huty Stalowa Wola	210,80	przed wyłożeniem do publicznego wglądu
23.	MPZP obejmujący obszar położony w rejonie ulic KEN, Niezłomnych i Przemysłowej w Stalowej Woli	13,78	przed wyłożeniem do publicznego wglądu
24.	MPZP obszaru osiedla Charzewice II obejmującego obszar położony w osiedlu Charzewice ograniczony od północy istniejącym gazociągiem, od wschodu ulicą Brandwicką, od południa istniejącym osiedlem Charzewice, od zachodu terenami kolejowymi”	201,00	przed opiniowaniem i uzgodnieniem

Źródło: Urząd Miasta Stalowa Wola.

4.1.1. OKREŚLENIE OBSZARÓW, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE PLANÓW MIEJSCOWYCH JEST OBOWIĄZKOWE LUB POŻĄDANE Z UWAGI NA ISTNIEJĄCE UWARUNKOWANIA

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 10 ust. 2 pkt. 8) mówi, że w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa się obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do obszarów takich należą:

- wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
- obszary przestrzeni publicznej,
- wskazane w przepisach odrębnych, np. tereny górnicze.

Zasięg ww. obszarów przedstawiony został na załączniku graficznym do studium.

4.1.2. INNE OBSZARY PROBLEMOWE W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Inne obszary problemowe występujące w gminie Stalowa Wola to:

- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wodami 20-letnią i 100-letnią, na których obowiązuje zakaz powstawania jakiegokolwiek nowej zabudowy kubaturowej,
- obszary o bardzo trudnych warunkach posadowienia budynków,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,

Zasięg ww. obszarów przedstawiony został na załączniku graficznym do studium.

Z kolei do terenów zamkniętych należą:

- działki nr: 160/1; 160/2; 160/3; 160/4; 160/5; 160/6; 160/7 i 1/5 będące w trwałym zarządzie lub użytkowaniu MON,
- działki nr: 698/10; 698/11; 698/12 będące w użytkowaniu wieczystym Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Koleje Państwowe”,
- działki nr: 698/8 i 698/9 będące w użytkowaniu wieczystym Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej.

4.1.3. OBSZARY WSKAZANE DO OBJĘCIA PROGRAMAMI REWITALIZACJI WG UCHWALONEGO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Obszary przewidziane do objęcia programami rewitalizacji zgodnie z uchwalonym Planem Rozwoju Lokalnego miasta Stalowa Wola to:

- tereny Huty Stalowa Wola S.A.,
- obszar przemysłowy parowozowni PKP Rozwadów,
- obszary przemysłowe w rejonie ul. Przemysłowej,

- Rynek w Rozwadowie,
- Osiedle Fabryczne,
- Osiedle Śródmieście,
- Osiedle Metalowców.

Zasięg ww. obszarów przedstawiony został na załączniku graficznym do studium.

4.2. GOSPODARKA GRUNTAMI

1. Ustala się następujące zadania gospodarki gruntami wynikające z kierunków zagospodarowania polityki przestrzennej miasta :

- a) przeprowadzenie wykupu, bądź wywłaszczenia terenów przeznaczonych na cele publiczne, a w szczególności dla:
  - realizacji elementów „Trasy Podkarpowej” oraz odcinków ulic wpływających na usprawnienie układu komunikacyjnego;
  - realizacji magistralnych ciągów infrastruktury technicznej z urządzeniami umożliwiającymi inwestowanie na terenach rozwojowych;
  - realizacji budownictwa mieszkaniowego społecznego;
  - usług publicznych (w tym szczególnie z zakresu oświaty, nauki);
  - organizacji systemu zieleni publicznej (ciągi na kierunku wschód - zachód) oraz realizacji parku miejskiego w południowej części miasta pomiędzy Hutą i Elektrownią;
  - pomoc w przeprowadzaniu ewentualnych wykupów terenów na cele programu strategicznego (nie mieszczącego się w celach publicznych, w rozumieniu przepisów szczególnych) istotnych dla rozwoju miasta (Specjalna Strefa Ekonomiczna, „Technopark” i inne);
- b) przeprowadzenie scalania terenów przewidzianych dla zorganizowanego budownictwa jednorodzinnego, w celu przygotowania ich dla indywidualnych lub komercyjnych inwestorów;
- c) uporządkowania własności ulic miejskich, lokalnych i dojazdowych wraz z niezbędnymi poszerzeniami pasów ulicznych, w celu zapewnienia możliwości realizacji uzbrojenia podziemnego, zapewnienia dojazdu pożarowego oraz wozów innych służb specjalnych;
- d) wykup i gromadzenie w sąsiedztwie terenów stanowiących własność komunalną w obszarach budowlanych określonych dla uzupełnienia zabudowy jednorodzinnej oraz na terenach przeznaczonych dla wytwórczości, jako działki zamieniane za działki przejmowane na cele publiczne;
- e) wykup i gromadzenie terenów dla przeprowadzenia aktywnej polityki lokalizacyjnej.

Biorąc pod uwagę wymogi harmonijnego rozwoju miasta oraz konieczność ograniczenia nadmiernego rozprzestrzeniania zabudowy i potrzebę ochrony środowiska, założono, że będzie się ono rozwijać przede wszystkim wokół ukształtowanego centrum. Jako granice strefy docelowego rozwoju miasta przyjęto granicę lasu – z zachodu; tereny rolnicze osiedla Charzewice – z północy; tereny zalewowe wodą 100 letnią oraz wał przeciwpowodziowy – od wschodu.

Na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej dokonano oceny struktury użytkowania terenów dla tego obszaru. Strukturę prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Obecna i docelowa struktura użytkowania gruntów w mieście Stalowa Wola

Rodzaj użytkowania	Obecnie		Docelowo	
	Powierzchnia (ha)	Udział (%)	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
zabudowa jednorodzinna	304,1	3,8	532,6	6,5
zabudowa mieszkaniowo-usługowa	-	-	46,1	0,6
zabudowa wielorodzinna	216,0	2,7	262,3	3,2
usługi	130,4	1,6	297,7	3,6
usługi sportu	27,2	0,3	28,6	0,4
cmentarze	12,0	0,1	44,0	0,5
ogródki działkowe	123,9	1,5	122,5	1,5
parki	32,0	0,4	110,4	1,3
przemysł	350,4	4,2	255,2	3,1
usługowo-przemysłowe	60,8	0,7	364,0	4,4
usługi komunikacji	20,1	0,3	31,5	0,4
infrastruktura techniczna	114,5	1,4	118,7	1,4
kolej	52,5	0,6	52,5	0,6
drogi	151,1	1,8	104,2	1,3
tereny zainwestowane og.	1595,0	19,4	2370,3	28,8
lasy	5096,0	61,4	4817,2	58,4
zieleń niska	379,9	4,7	364,4	4,4
zieleń wysoka	82,8	1,2	22,6	0,3
tereny rolne	960,9	11,7	540,1	6,5
tereny do zainwestowania og.	6519,6	79,0	5744,3	69,6
wody	135,4	1,6	135,4	1,6
RAZEM	8250,0]	100,0	8250,0	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Wśród nowych terenów zainwestowanych (2370,3 ha), większość stanowią tereny zabudowy usługowej, usługowo-przemysłowej i przemysłowej (38,7 %), a także tereny zabudowy jedno- i wielorodzinnej (nieco ponad 35 %). Około 13 % powierzchni stanowią grunty pod transport i infrastrukturę techniczną. Pozostałe 13,3 % przypada na usługi sportu, cmentarze, parki i ogródki działkowe, które stanowią jednocześnie rezerwę terenową miasta. Nieruchomości niezainwestowane położone w bezpośrednim sąsiedztwie centrum powinny być bowiem zabudowywane w pierwszej kolejności.

Ocenia się, że dla prawidłowego, harmonijnego rozwoju miasta wskaźnik powierzchni terenów zainwestowanych przypadających na jednego mieszkańca powinien wynosić około 250 m². W wyniku zwiększenia ww. terenów z 1595 ha do 2370 ha, wskaźnik ten wynosić

będzie 341,9 m²/1 mieszkańca.

4.3. INWESTYCJE PUBLICZNE

Inwestycje służące realizacji celów publicznych są najważniejszym instrumentem rozwoju miasta.

Poprzez te inwestycje osiąga się następujące cele:

- realizuje się politykę państwa (ponadlokalne cele publiczne),
- realizuje się zadania i programy wynikające ze strategii rozwoju województwa,
- zapewnia się wzrost poziomu życia mieszkańców,
- zapewnia się warunki dla przestrzennego rozwoju miasta (realizacja strategii gminy w sferze planowania gospodarczego),
- wzmacnia się atrakcyjność i konkurencyjność dzięki realizacji ważnych, prestiżowych inwestycji,
- krystalizuje się strukturę i kształtuje nowe obszary aktywności.

Ustala się następujące ważniejsze inwestycje służące realizacji celów publicznych:

- rozbudowa Szpitala Powiatowego (3),
- utworzenie Parku Innowacji i Przedsiębiorczości „Techno-Park” (6),
- budowa obiektu dla filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej (4),
- inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane w ramach programu ISPA,
- budowa obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 77 (budowa trasy podkarpowej III etap),
- budowa bezkolizyjnego węzła komunikacyjnego łączącego ul. Solidarności z ul. Energetyków (5),
- budowa drogi łączącej ul. Solidarności i Bojanowską z terenami przemysłowymi HSW,
- budowa ul. Granicznej,
- przebudowa drogi nr 871 na terenie miasta,
- budowa Trasy Zachodniej (ulica zbiorcza Piaski),
- budowa wiaduktu łączącego ul. Przemysłową z ul. Okulickiego (2),
- budowa systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Prócz tego planuje się budowę nowego Cmentarza Komunalnego (1). Jako proponowaną lokalizację wskazuje się obszar w Charzewicach pomiędzy parkiem, drogą krajową nr 77, planowaną obwodnicą, a linią kolejową Rozwadów – Lublin.

Zapewnienie realizacji inwestycji publicznych wymagać będzie przede wszystkim:

- podjęcia działań dla uzyskania odpowiednich decyzji administracyjnych,

- pozyskania terenów – wykupu, ewentualnie zastosowania innych form pozyskania gruntu,
- przystąpienia do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – w odniesieniu do inwestycji planowanych do realizacji w dalszym horyzoncie czasowym.

4.4. MARKETING

Marketing obejmujący analizy rynkowe, segmentację rynku, kształtowanie produktu miejskiego, promocję, reklamę jest adresowany do:

- mieszkańców miasta,
- lokalnych podmiotów gospodarczych,
- firm, osób i instytucji spoza Stalowej Woli.

Wyróżnia się następujące podstawowe zadania marketingu:

- informowanie o gminie i planach jej rozwoju, tworzenie wizerunku gminy,
- kształtowanie opinii społecznej i podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców o problemach rozwoju gminy; wyjaśnianie zasad i uwarunkowań rozwoju, kompetencji władz publicznych, problematyki inwestycji publicznych, uzyskiwania korzyści globalnych poprzez ograniczanie uprawnień społeczności lokalnych i jednostek,
- uzyskanie akceptacji społecznej, przychylności, a także współdziałania przy realizacji celów,
- pozyskanie dla ich realizacji kapitału i potencjału wykonawczego.

Działania promocyjne obejmą zarówno skierowane do wewnątrz jak i działania tworzące wizerunek gminy.

Działania skierowane do wewnątrz to:

- kształtowanie świadomości społecznej,
- zmierzające do uzyskania akceptacji i współdziałania, skierowane do ogółu mieszkańców oraz do rozmaitych grup społecznych takich jak: lokalnych społeczności, grup zawodowych, grup interesu, grup politycznych.

Działania skierowane na zewnątrz:

- tworzące wizerunek gminy w kraju i za granicą,
- promocja skierowana do szerokiego kręgu odbiorców na wysokim poziomie ogólności i możliwie atrakcyjna w formie,

- promocja skierowana do firm i agencji działających w tej branży, wymagająca informacji szczegółowej zarówno w zakresie oferowanych atrakcji jak i warunków pobytu,
- skierowane na pozyskanie kapitału i potencjału wykonawczego.

ANEKS NR 1 - ZAŁOŻENIA ROZWOJU SPOŁECZNO -GOSPODARCZEGO

1. ANALIZA ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO

W 1996 r. opracowana została szacunkowa pomigracyjna prognoza rozwoju ludności miasta Stalowa Wola, opierająca się na materiałach Głównego Urzędu Statystycznego oraz specyficznych cechach stosunków ludnościowych w Stalowej Woli.

Zgodnie z ww. prognozą wyliczone zostały prognozowane stany ludności dla okresu lat 1995-2020, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Prognoza demograficzna dla miasta Stalowej Woli

Grupy wiekowe w latach	Stan ludności w tys. osób					
	Lata					
	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Ogółem	71,77	73,50	76,00	78,90	81,40	83,00
0-2	2,31	2,45	3,04	3,17	2,92	2,60
3-6	3,92	3,05	3,58	4,31	4,29	3,90
7-14	11,44	9,15	7,35	7,78	9,40	9,78
15-18	6,08	6,55	5,15	4,01	4,05	5,00
19-24	6,30	7,40	7,80	6,25	4,80	4,80
25-29	4,37	5,55	6,50	7,05	5,95	4,75
0-17	22,32	19,60	18,00	18,55	20,00	20,30
18-59K/64M	42,83	46,40	49,85	50,80	49,50	48,50
18-44	30,10	30,50	31,15	31,70	31,70	31,20
M 45-64; K 45-59	12,73	15,90	18,70	19,10	17,80	17,30
K 60+M 65+	6,62	7,45	8,15	9,55	11,90	14,20

Źródło: Studium ... Gminy Stalowa Wola cz. II, 1998, UM w Stalowej Woli.

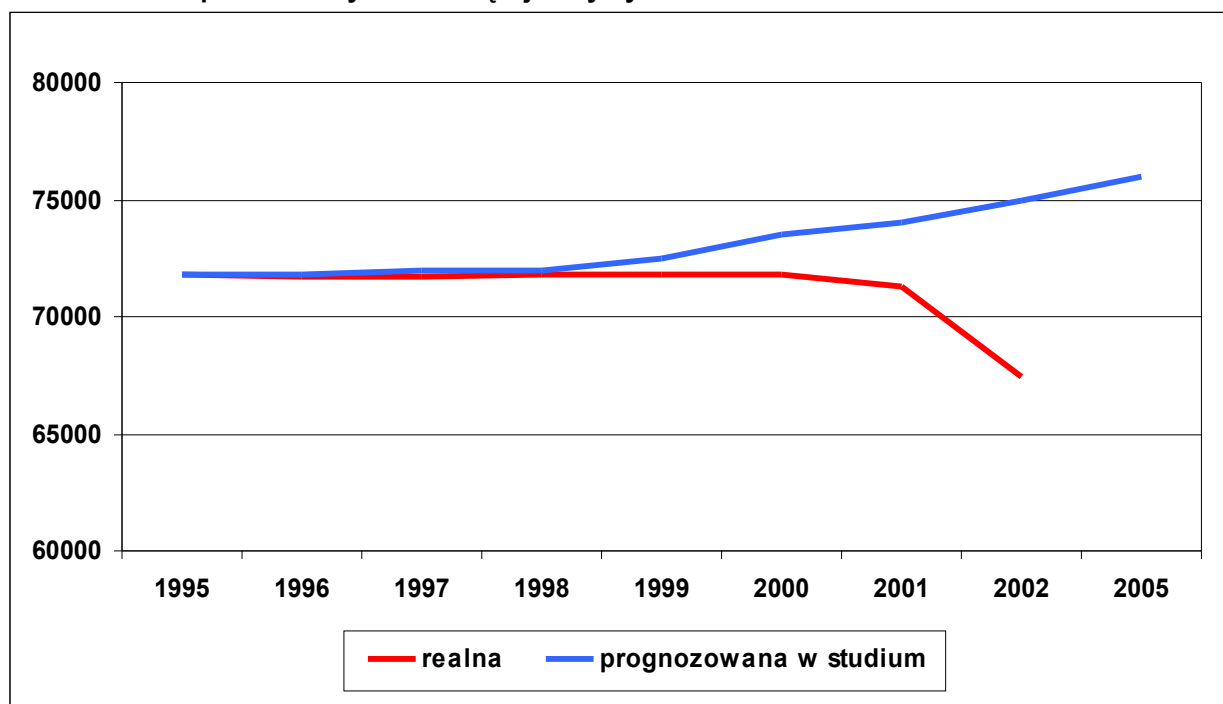
Określono minimalną i maksymalną wielkość miasta na poziomie odpowiednio 85- i 90 tys. osób, z uwagi na następujące czynniki:

- a) chłonność wyznaczonych terenów mieszkaniowych;
- b) możliwość przyspieszonego rozwoju miasta z uwagi na większy napływ ludności w stosunku do założonych w ww. prognozie, a związany ze:
  - zmianami administracyjnymi - utworzenie powiatu stalowowolskiego;
  - wyższą atrakcyjnością miasta, spowodowaną utworzeniem specjalnej strefy ekonomicznej i programem towarzyszącym.

Zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stalowa Wola, założenia rozwoju społeczno-gospodarczego na lata 1998-2010 zakładały dynamiczny rozwój miasta, znaczny przyrost mieszkańców z poziomu nieco ponad 70 000 w 1995 r. do 76 000 w roku 2005 i około 80 000 w roku 2010.

Z kolei załamanie koniunktury gospodarczej w latach 1998-1999 doprowadziło do pojawienia się negatywnych zjawisk o charakterze ekonomicznym, co skutkowało może malejącą liczbą mieszkańców. Inną przyczyną redukcji ludności jest bez wątpienia odpływ młodzieży do dużych miast, głównie absolwentów wyższych uczelni.

Rysunek 1. Porównanie danych dotyczących ludności założonych w poprzednim studium uwarunkowań i publikowanych w bieżącej statystyce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Miasta Stalowa Wola

Tabela 7. Stan ludności w gminie Stalowa Wola wg wieku w 2000 r.

Grupy wiekowe w latach	Stan ludności zmierzony	Stan ludności wg prognozy
Ogółem	71774	73500
0-2	1901	2450
3-6	2862	3050
7-14	8306	9150
15-18	6112	6550
19-24	8113	7400
25-29	5465	5550
0-17	17598	19600
18-59K/64M	47826	46400
18-44	30152	30500
M 45-64; K 45-59	b.d.	15900
K 60+M 65+	b.d.	7450

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, www.stat.gov.pl

Analizując sytuację demograficzną miasta Stalowa Wola w latach 1995-2002, można zauważyć iż liczba ludności systematycznie spada. Porównując dane za 2000 r. (tabela 7.) wyraźnie widać, że liczba ludności w grupie wiekowej 0-17 lat jest niższa o ponad 2000 osób. O ile pod koniec 1995 r. liczba mieszkańców wynosiła 71 775, to już w 2002 r. 67 397, a więc spadła o 6,1 %, przy czym gwałtowny spadek zaludnienia nastąpił dopiero w 2002 r. (5,42 %), podczas gdy w latach poprzednich wynosił maksymalnie 0,71 %, a w 1998 r. miał miejsce nawet nieznaczny wzrost (0,15 %).

Udział liczby kobiet w ogólnej liczbie ludności jest stały i wynosi nieco ponad 51 %.

Tabela 8. Sytuacja demograficzna w gminie Stalowa Wola w latach 1995-2004

Lata	Ludność*					Urodzenia żywe ogółem	Zgony ogółem	Przyrost naturalny [%o]
	Ogółem	Kobiety	w wieku					
			przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
1995	71775	36914	22322	42830	6623	728	414	4,30
1996	71746	36921	21423	43444	6879	712	467	3,40
1997	71710	36866	20420	44130	7160	682	411	3,70
1998	71814	36961	19520	44951	7343	630	487	1,90
1999	71805	36972	18619	45651	7535	652	430	3,10
2000	71774	36929	17598	46388	7788	632	414	3,04
2001	71265	36702	16444	46907	7914	616	468	2,07
2002	67397	34854	15289	44180	7928	589	450	2,06
2003	66806	34526	-	-	-	-	-	-

* stan na 31 grudnia wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, www.stat.gov.pl; Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Stalowa Wola 2004-2006

Tabela 9. Sytuacja demograficzna w gminie Stalowa Wola w [%] w latach 1995-2002

Lata	Ludność*					Wzrost/spadek względem roku poprzedniego w liczbach rzeczywistych
	Ogółem	Kobiety	w wieku			
			przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
1995	100	51,43	31,10	59,70	9,20	100
1996	100	51,46	29,86	60,55	9,59	-29
1997	100	51,41	28,48	61,54	9,98	-36
1998	100	51,47	27,18	62,59	10,23	104
1999	100	51,49	25,93	63,58	10,49	-9
2000	100	51,45	24,52	63,63	11,85	-31
2001	100	51,50	23,07	65,82	11,11	-509
2002	100	51,71	22,68	65,55	11,66	-3868

* stan na 31 grudnia wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, www.stat.gov.pl

Na spadek liczby ludności ma wpływ niewątpliwie malejący wskaźnik przyrostu naturalnego z 4,30 ‰ w 1995 r. do nieco ponad 2,06 ‰ w 2002 r., jednakże nie jest to czynnik decydujący. Spadająca liczba urodzeń spowodowana jest niepewną sytuacją ekonomiczną ludności, która po części skutkuje wydłużaniem się okresu wstępowania w związki małżeńskie, w efekcie czego liczba małżeństw jest niższa niż to miało miejsce w latach poprzednich. Wspominany już nieznaczny wzrost mieszkańców w 1998 r. o 104 osoby, przy najniższym przyroście 1,90 ‰ mógł być wywołany ogólnie dobrą koniunkturą gospodarczą, w latach poprzednich.

O ile w latach 1995-2001 liczba ludności zmniejszyła się jedynie o 510 osób w stosunku do 1995 r. tj. 0,71 %, to zmiany demograficzne w poszczególnych grupach zdolności do pracy były już znaczące. W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym, ich udział w ludności ogółem zmniejszył się o 8,42 punkty procentowe z 30,10 % w 1995 r. do 22,68 %

w 2002 r. Nieznaczny wzrost nastąpił wśród populacji w wieku poprodukcyjnym (2,46 punktów % w ogólnej liczbie mieszkańców) do poziomu 7928 osób. Z kolei udział % grupy poprodukcyjnej uległ zwiększeniu o 5,85 punktów % do nieco ponad 44 tys. Analizując jednakże poszczególne grupy wiekowe, można stwierdzić, iż ludność w grupie I zmniejszyła się o 7 033 osób (31,5 %), natomiast w grupie II i III uległa zwiększeniu odpowiednio: 1350 osób (3,15 %) i 1305 osób (19,7 %).

Tabela 10. Prognoza ludności w powiecie stalowowolskim na lata 2000-2020

Wiek	Lata				
	2000	2005	2010	2015	2020
0-2	3376	3585	4184	4314	3785
3-6	5226	4554	4954	5706	5593
7-14	19951	15928	12967	13008	14549
16-18	6893	5283	4357	3337	3356
19-24	11966	12172	9685	7559	5936
0-17	29253	24314	22453	22916	23665
18-59/64	71057	75847	76928	73874	69832
18-44	47106	47652	48177	47150	43816
45-59/64	23951	28195	28751	26724	26016
60+/65+	14844	15316	16923	20624	24242
Ogółem	115154	115477	116304	117414	117739

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Opierając się na danych statystycznych dotyczących prognozy ludności powiatu stalowowolskiego, można zauważyć niewielki wzrost liczby jego mieszkańców zaledwie o 2585 osób w ciągu 20 lat tj. o nieco ponad 2,2 %. Zatem jeśli przyjąć, że liczba ludności Stalowej Woli wynosiła w 2000 r. 71 774 tj. 62,3 % ludności całego powiatu, to najprawdopodobniej, przy tej samej jak w powiecie skali wzrostu, będzie się ona kształtować w 2020 r. na poziomie 73 382 mieszkańców (do kalkulacji przyjęto liczbę 73 500).

Podsumowując można stwierdzić, iż w perspektywie najbliższych kilku lat sytuacja demograficzna miasta nie ulegnie zmianom. Na taki stan rzeczy składa się kilka czynników, a mianowicie:

- stosunkowo wysoki wskaźnik bezrobocia – brak stabilizacji ekonomicznej ludności,
- malejący wskaźnik przyrostu naturalnego wywołany zwiększającą się liczbą zgonów, przy jednoczesnym spadku liczby urodzin,
- malejąca liczba zawieranych małżeństw,
- malejąca liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i jednoczesny jej wzrost w grupie poprodukcyjnej (starzenie społeczeństwa).

W dalszej perspektywie, do roku 2020, przy założonej poprawie sytuacji gospodarczej nastąpić powinien niewielki wzrost ludności do wielkości ok. 73 500 osób.

2. ANALIZA RYNKU PRACY

Pracujący

Podstawową przesłanką kształtującą potencjał zasobów pracy są zmiany liczebności ludności w wieku produkcyjnym.

Podstawowym wyznacznikiem stopnia równowagi na rynku pracy jest wielkość bezrobocia mierzona stopą bezrobocia.

O zmianach jego rozmiarów decydować będzie wiele czynników między innymi:

- a) strategia działających w mieście podmiotów gospodarczych (wielkość bezrobocia zależęć będzie od kondycji finansowo - gospodarczej przedsiębiorstw);
- b) przekształcenia własnościowe (główne znaczenie odgrywać będzie Huta Stalowa Wola, przekształcenia własnościowe handlu);
- c) restrukturyzacja rolnictwa, w tym na terenach sąsiednich gmin (walka z bezrobociem agrarnym);
- d) proces napływu kapitału zewnętrznego, w tym zagranicznego;
- e) zmiany w systemie edukacji (dostosowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku, a więc przeciwdziałanie bezrobociu absolwentów, podniesienie poziomu wykształcenia, a przez to zwiększenie aktywności zawodowej).

Należy dążyć do ograniczenia obecnego poziomu bezrobocia do wielkości społecznie akceptowanej tj. 3 - 4 % miejscowych zasobów pracy.

Miejscowy rynek pracy charakteryzuje się :

- posiadaniem wysokokwalifikowanej kadry oraz bogatą bazą szkoleniową - m.in. szkoła bankowości, Filie KUL i Politechniki Rzeszowskiej;
- możliwościami przyrostu nowych miejsc pracy dzięki:
  - stosunkowo dobrze rozbudowanej infrastrukturze tzw. otoczenia biznesu (banki, biura maklerskie, biura doradcze);
  - środowisku sprzyjającemu działalności gospodarczej, w tym Centrum Wspierania Biznesu, Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Maszyn Ziemnych i Transportowych, Forum Prywatnego Biznesu;
  - napływowi kapitału zewnętrznego, w tym zagranicznego.

Do negatywnych czynników wpływających na kształtowanie rynku pracy w Stalowej Woli należą:

- monofunkcyjność struktury gospodarczej miasta;
- pogłębiający się proces starzenia się lokalnych zasobów pracy (w tym wzrost udziału ludności w wieku niemobilnym);
- ograniczona mobilność przestrzenna zasobów pracy (migracje stałe i wahadłowe);

- zjawisko pracy nierejestrowanej,
- wysoki udział młodzieży wśród bezrobotnych;
- ukryte przeludnienie agrarne w sąsiednich gminach.

Zagrożeniem dla prawidłowego kształtowania rynku pracy są:

a) po stronie popytowej:

- niezakończone procesy restrukturyzacji wielu podmiotów gospodarczych;
- nadal niewielki udział sektora małych i średnich przedsiębiorstw, gwarantujących najwyższe tempo przyrostu liczby miejsc pracy;
- nadmierna koncentracja miejsc pracy;

b) po stronie podaży:

- prawdopodobny wzrost obciążenia ludności w wieku produkcyjnym grupą zawodowo – bierną;
- relatywne zawężenie się grupy produkcyjnej związane ze zmianami struktury wewnątrz grupy (mały udział ludzi w wieku mobilnym, który można rekompensować poprawnym prowadzeniem odpowiedniej polityki migracyjnej);
- niskie tempo przyrostu ludności związane z ograniczeniem napływu migracyjnego do miasta.

Podstawowym zadaniem w przyszłości będzie dążność do równoważenia zachwianej równowagi na miejscowym rynku pracy.

Zadanie to jest trudne i wymagać będzie różnokierunkowych działań, w tym wspierania zewnętrznego (szczególnie Huty Stalowa Wola).

Dla zabezpieczenia w miarę zrównoważonej sytuacji na rynku pracy należy w przeciągu najbliższych piętnastu lat stworzyć około 7 000 nowych miejsc pracy.

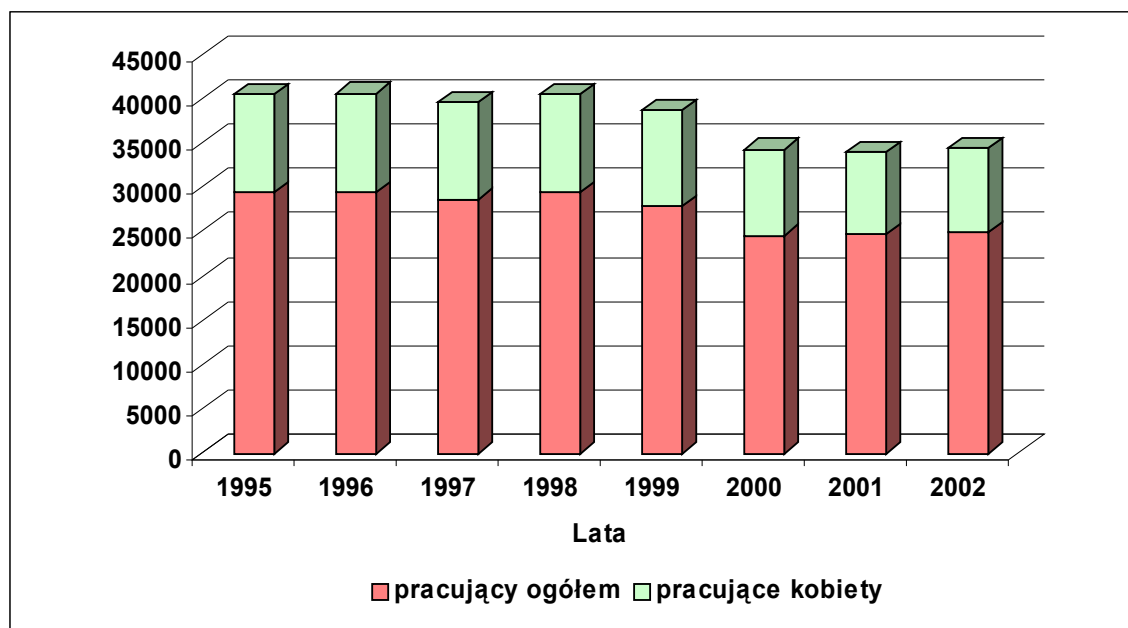
Podstawową przesłanką decydującą o osiągnięciu tego celu powinny być dalsze działania zmierzające do restrukturyzacji struktury zatrudnionych miasta, której podstawowym efektem powinno być ograniczenie jej monofunkcyjności.

Tabela 11. Pracujący w gminie Stalowa Wola w latach 1995-2002

	Lata							
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Pracujący ogółem	29405	29411	28552	29446	27840	24514	24593	24828
Pracujący ogółem kobiety	10973	11090	10896	10988	10784	9679	9215	9419

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, www.stat.gov.pl

Rysunek 2. Pracujący w gminie Stalowa Wola w latach 1995-2002

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDR, www.stat.gov.pl

Powstanie w 1997 r. Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park „Wisłosan” m.in. na części obszaru Huty Stalowa Wola S.A. (podstrefa), było czynnikiem łagodzącym przekształcenia strukturalne związane m.in. z redukcją zatrudnienia. O ile w 2001 r. przedsiębiorstwa funkcjonujące w obszarze strefy zatrudniały 3200 osób przy jednoczesnych inwestycjach rzędu 210 mln zł, to już w dwa lata później 3600 pracowników i 305 mln zł nakładów finansowych.

Bezrobocie

W ciągu ostatnich 15 lat, zjawisko bezrobocia stało się istotnym problemem o charakterze społeczno-gospodarczym. Według stanu na koniec marca 2004 r., w stalowowolskim Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 8054 osób, przy czym w Stalowej Woli 60 % (4834). Miasto będąc największym skupiskiem ludności powiatu, stanowi jednocześnie największy rynek pracy, gdyż tu właśnie zlokalizowane są główne zakłady regionu jak Huta Stalowa Wola S.A., Elektrownia S.A., a od 1997 r. również kilkadziesiąt firm funkcjonujących na terenie specjalnej strefy ekonomicznej.

Powstanie zjawiska bezrobocia na obszarze powiatu stalowowolskiego i miasta Stalowa Wola to efekt zmian strukturalnych w gospodarce.

Kształtowanie się zjawiska bezrobocia w powiecie na tle województwa i kraju przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 12. Stopa bezrobocia w latach 1998-2003

Stopa bezrobocia [%]			
Lata*	Powiat Stalowowolski	Województwo Podkarpackie	Polska
1998	11,6	12,3	10,4
1999	13,8	14,5	13,0
2000	15,2	15,9	15,0
2001	16,0	17,3	17,4
2002	15,6	16,9	18,1
2003	14,6	16,7	18,0

* stan na 31 grudnia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Analizując zjawisko bezrobocia w Stalowej Woli na przestrzeni ostatnich 10 lat, można stwierdzić iż jest ono zbieżne z sytuacją gospodarczą kraju. Do końca 1998 r. notowany jest spadek liczby bezrobotnych i jest to zasługą nie tylko powstałej rok wcześniej w mieście podstrefy Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park „Wisłosan”, ale przede wszystkim dobrej koniunktury w gospodarce. Spadek bezrobocia o 16,0 % w 1998 r. w stosunku do roku 1995 został skutecznie wyhamowany na rzecz szybkiego wzrostu w kolejnych dwóch latach, by ostatecznie w marcu 2004 r. osiągnąć poziom 4834 osób, a więc o 5,56 % więcej niż 10 lat wcześniej.

Tabela 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Stalowej Woli o powiecie stalowowolskim w latach 1995-2004

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH										
Stalowa Wola										
Lata*	Ogółem	Kobiety	z prawem do zasiłku		bez prawa do zasiłku		ze zwolnień grupowych		absolwentów	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
1995	4579	2820	2176	1205	2403	1615	373	300	716	403
1996	4387	2753	1583	906	2804	1847	254	217	331	200
1997	3831	2463	617	337	3214	2126	182	159	310	157
1998	3844	2450	561	261	3283	2189	180	156	310	195
1999	4605	2734	856	380	3749	2354	195	149	356	218
2000	5275	3052	1182	520	4093	2532	249	164	301	156
2001	5160	3017	421	198	4739	2819	325	233	-	-
2002	5130	2896	881	430	4249	2466	212	159	-	-
2003	4833	2644	360	144	4473	2500	220	136	-	-
2004**	4834	2661	401	153	4433	2508	221	138	340	172
Powiat Stalowowolski										
1995	7246	4175	3582	1799	3664	2376	610	460	989	563
2004**	8054	4238	663	205	7391	4033	372	230	549	285

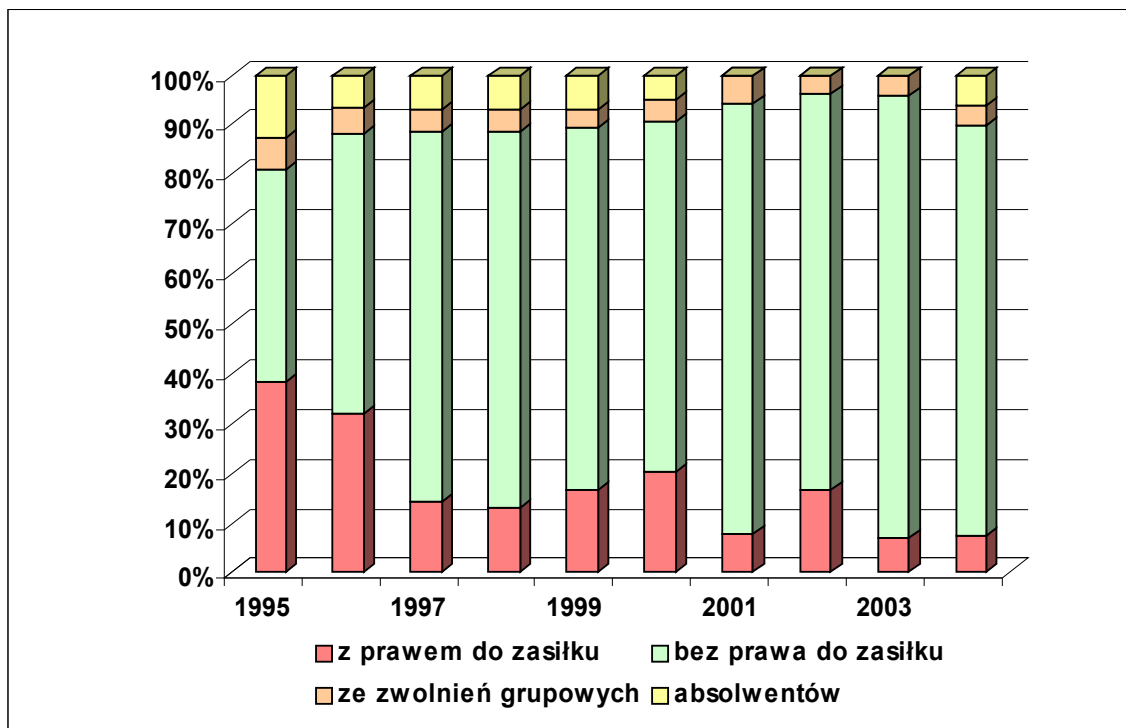
* stan na 31 grudnia, ** stan na 31 marca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

O ile jeszcze w 1995 r. w Stalowej Woli zarejestrowanych było 47,5% wszystkich bezrobotnych w powiecie stalowowolskim z prawem do zasiłku, o tyle już na początku 2004 r. wskaźnik ten wynosił jedynie 8,3 %. Liczba osób pobierających zasiłek zmniejszyła się o blisko 82 %. Zmniejszeniu uległa również liczba bezrobotnych, która utraciła pracę w wyniku zwolnień grupowych z 373 w 1995 r. do 221 w marcu 2004 r. Niewątpliwie

pozytywnym zjawiskiem, choć nadal nie w pełni zadowalającym jest malejąca grupa bezrobotnych absolwentów, o nieco ponad 52 % z 716 w 1995 r. do 340 w 2004 r. Analogiczne dane dla całego powiatu wynoszą odpowiednio 989 i 549 (spadek o 44,5 %).

Rysunek 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Stalowej Woli w latach 1995-2004

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Tabela 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg czasu pozostawiania bez pracy w miesiącach w Stalowej Woli i powiecie stalowowolskim w latach 1995-2004

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WG CZASU POZOSTAWIANIA BEZ PRACY W MIESIĄCACH												
Lata*	do 1		od 1 do 3		od 3 do 6		od 6 do 12		od 12 do 24		Powyżej 24	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
1995	233	119	527	269	699	361	1270	735	904	601	946	735
1996	331	143	549	274	763	444	855	498	926	617	963	777
1997	233	77	509	224	510	284	767	510	810	554	1002	814
1998	310	124	566	262	570	332	614	345	682	491	1102	896
1999	307	121	627	268	737	420	905	492	845	479	1184	954
2000	374	155	851	365	739	425	779	396	1184	703	1348	1008
2001	236	87	610	263	740	396	828	439	1161	697	1585	1135
2002	388	153	712	330	724	388	875	453	770	428	1661	1144
2003	354	126	651	280	687	342	594	285	912	509	1635	1102
2004**	309	139	760	374	625	260	698	355	822	453	1620	1080
Powiat Stalowowolski												
1995	415	176	990	463	1066	536	1862	1012	1444	868	1469	1120
2004**	474	198	1134	510	1112	439	1120	558	1372	715	2842	1818

* stan na 31 grudnia, ** stan na 31 marca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Badając poziom bezrobocia w aspekcie czasu pozostawiania bez pracy, najmniej osób było w grupach czasowych do 6 miesięcy, łącznie około 32 % bezrobotnych

zarejestrowanych w 1995 r. Najwięcej bo aż 27,7 % osób reprezentowało grupę od 6 miesięcy do roku. W pozostałych dwóch przedziałach zarejestrowanych było w sumie nieco ponad 40 % osób pozostających bez pracy. W ciągu ostatniej dekady liczba bezrobotnych zmniejszyła się jedynie w grupie: 3-6, 6-12 oraz 12-24 miesięcy. Zdecydowanie niekorzystnym zjawiskiem jest stale rosnąca liczba osób długotrwale pozostających bez pracy, czyli powyżej 2 lat, których liczba na początku 2004 r. wynosiła 33,5 % wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Stalowej Woli i jednocześnie aż 57 % bezrobotnych powiatu stalowowolskiego.

Tabela 15. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg wieku w latach w Stalowej Woli i powiecie stalowowolskim w latach 1995-2004

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WG WIEKU W LATACH														
Lata*	od 15 do 17		od 18 do 24		od 25 do 34		od 35 do 44		od 45 do 54		od 55 do 59		60 i więcej	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
1995	2	1	1832	1032	1094	769	1241	835	353	168	48	15	9	-
1996	3	-	1616	958	1098	772	1217	817	410	197	37	9	6	-
1997	1	-	1423	844	939	703	1045	701	392	206	26	9	5	-
1998	-	-	1338	804	1032	712	983	676	454	245	34	13	3	-
1999	1	-	1575	879	1237	808	1073	694	657	336	54	17	8	-
2000	1	-	1936	1047	1341	837	1210	780	737	373	43	15	7	-
2001	1	-	1859	1036	1325	821	1119	722	789	421	57	17	10	-
2002	-	-	1637	883	1476	877	1108	696	825	420	71	20	13	-
2003	-	-	1455	745	1454	855	992	605	849	414	69	25	14	-
2004**	-	-	1421	752	1445	848	994	594	889	445	72	22	13	-
Powiat Stalowowolski														
1995	5	2	2854	1606	1895	1206	1845	1089	553	253	80	19	14	-
2004**	-	-	2355	1215	2425	1402	1783	1002	1347	588	123	31	21	-

* stan na 31 grudnia, ** stan na 31 marca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Jeszcze w 1995 r. w ogólnej liczbie bezrobotnych aż 40 % były to osoby nie przekraczające 24 roku życia, a więc ludzie młodzi, głównie absolwenci, którzy w wyniku braku jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego mają najwięcej problemów ze znalezieniem pracy. Drugą grupą niemal równie liczną stanowiły osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (1241 w 1995 r.), którzy najpewniej w wyniku zwolnień grupowych na początku lat 90-tych utracili pracę. Najmniejszą grupę bezrobotnych tworzyły osoby powyżej 55 roku życia, łącznie nieco ponad 1,2 %. Tak niski wskaźnik bezrobocia wśród osób starszych jest niewątpliwie wynikiem stosowanych również obecnie osłon socjalnych m.in. w postaci wcześniejszych emerytur. Po dziesięciu latach tendencje w poszczególnych grupach wiekowych uległy odwróceniu. W grupach: 18-24, 25-34, 35-44, 44-54, pow. 55, wskaźniki wynosiły odpowiednio: 29,4 %, 29,9 %, 20,6 %, 18,4 % i 1,8 %.

Tabela 16. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg wykształcenia w Stalowej Woli i powiecie stalowowolskim w latach 1995-2004

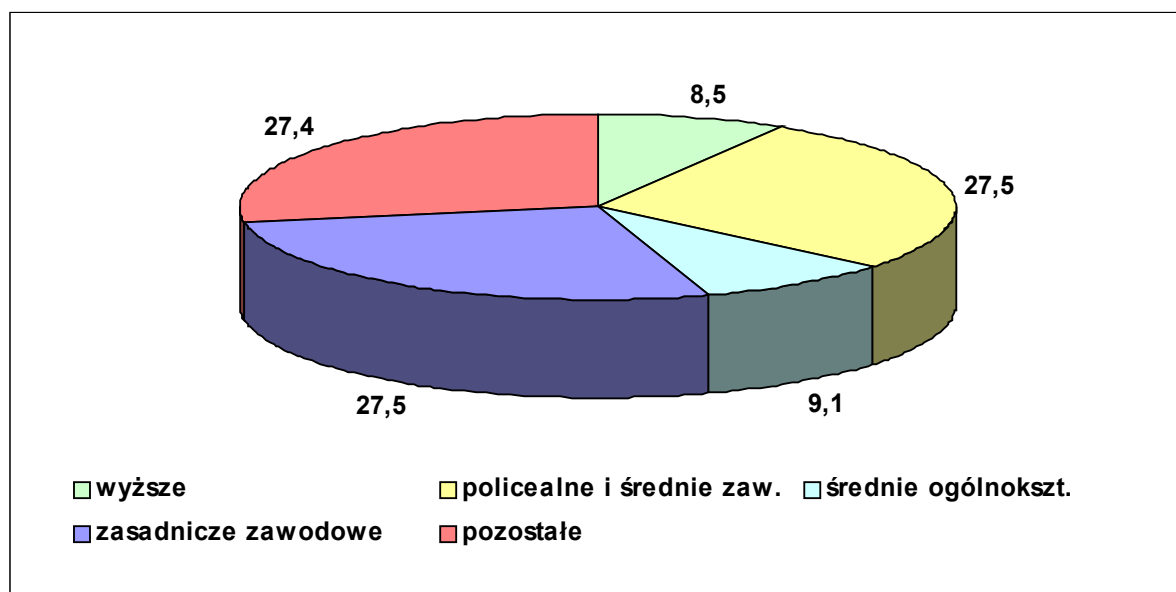
LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WG WYKSZTAŁCENIA										
Lata*	wyższe		policealne i średnie zaw.		średnie ogólnokszt.		zasadnicze zawodowe		pozostałe	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
1995	99	65	1223	883	452	392	1661	870	1144	610
1996	84	50	1084	832	381	340	1677	910	1161	621
1997	71	48	945	712	356	320	1442	795	1017	588
1998	94	67	1026	781	322	285	1360	745	1042	572
1999	160	119	1158	863	337	285	1672	822	1278	645
2000	245	177	1408	960	391	320	1775	850	1456	745
2001	304	211	1454	990	400	322	1605	781	1397	713
2002	369	234	1440	954	412	323	1551	726	1358	659
2003	413	256	1323	827	428	315	1341	606	1328	640
2004**	411	264	1332	850	438	326	1330	597	1323	624
Powiat Stalowowolski										
1995	117	72	1669	1218	579	502	2741	1379	2146	1004
2004**	528	349	1971	1280	601	463	2498	1114	2456	1032

* stan na 31 grudnia, ** stan na 31 marca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Zdecydowanie niekorzystnym zjawiskiem jest szybko rosnące bezrobocie wśród osób posiadających wyższe wykształcenie. Ponad 4-krotny wzrost w ciągu ostatniej dekady z poziomu 99 osób w 1995 r. do ponad 410 na początku 2004 r., spowodowany jest rosnącą liczbą absolwentów uczelni wyższych przy jednoczesnym braku odpowiedniej oferty lokalnego rynku pracy, a także niechęcią pracodawców w zatrudnianiu osób nie posiadających doświadczenia zawodowego. Profil nowopowstałych przedsiębiorstw, głównie w obrębie specjalnej strefy ekonomicznej nastawiony jest przede wszystkim na pracowników z wykształceniem co najwyżej średnim – zawodowym. Stosunkowo duży wzrost bezrobotnych można zaobserwować jedynie jeszcze w przypadku osób z tzw. wykształceniem innym, a więc głównie podstawowym i niepełnym podstawowym, bo aż o 15,6%. W grupie pozostających bez pracy absolwentów szkół średnich ogólnokształcących i zasadniczych zawodowych w okresie lat 1995-2004 nastąpił spadek odpowiednio 3,1% i 19,9 %.

Rysunek 4. Liczba bezrobotnych w Stalowej Woli w 2004 r.* wg wykształcenia w [%]

* stan na 31 marca.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg stażu pracy w Stalowej Woli i powiecie stalowowolskim w latach 1998-2004

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WG STAŻU PRACY														
Lata*	do 1 roku		od 1 do 5 lat		od 5 do 10 lat		od 10 do 20 lat		od 20 do 30 lat		pow.30 lat		bez stażu	
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
1998	574	370	717	458	518	367	727	457	199	80	8	-	1101	718
1999	714	431	865	533	576	381	780	457	273	95	29	9	1368	828
2000	648	390	987	599	714	425	905	531	432	171	23	1	1566	935
2001	593	338	1172	660	611	397	828	515	380	149	15	4	1561	954
2002	583	327	1149	638	677	410	835	505	396	152	32	3	1458	861
2003	582	315	1070	584	611	362	778	444	358	123	24	1	1410	815
2004**	583	322	1075	598	602	351	789	441	367	129	37	4	1381	816
Powiat Stalowowolski														
1998	908	602	1153	711	847	554	1151	679	286	107	12	-	1741	1135
2004**	927	525	1799	922	1064	569	1317	679	572	177	49	4	2326	1362

* stan na 31 grudnia, ** stan na 31 marca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Stalowej Woli.

Spośród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w marcu 2004 r. blisko 29 % są to osoby bez jakiegokolwiek stażu pracy. Zdecydowanie najmniej bo tylko 8,3 % osób pozostających bez pracy, to osoby z doświadczeniem zawodowym powyżej 20 lat. W pozostałych grupach wskaźnik ten wynosi: do 1 roku – 12,1 %; 1-5 lat – 22,2 %; 5-10 lat – 12,5 %; 10-20 lat – 16,3 %.

3. ANALIZA GOSPODARKI FINANSOWEJ GMINY STALOWA WOLA

Stalowa Wola wykazuje wzrost dochodów budżetowych. W ciągu ostatnich pięciu lat wzrosły one o 18,9%. Jedynie rok 2002 przyniósł zachwianie tendencji wzrostowej.

Tabela 18. Udział dochodów własnych w dochodach miasta Stalowa Wola w latach 1999-2003

Wyszczególnienie Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Dochody ogółem (zł)	71 471 385	73 107 315	84 208 481	80 087 495	84 965 159
Tempo wzrostu (rok poprzedni = 100)	-	102,3	115,2	95,1	106,1
w tym: dochody własne (zł)	41 548 942	43 404 298	48 592 172	44 261 087	46 704 831
Udział w dochodach ogółem (%)	58,1	59,4	57,7	55,3	55,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Corocznie udział dochodów własnych w dochodach miasta przekracza 55%. Należy zauważyć jednak powolny spadek udziału dochodów własnych, co należy ocenić jako sytuację niepożądaną. Oznacza to bowiem, że gmina w coraz większym stopniu uzależnia się finansowo od dotacji i subwencji płynących przede wszystkim z budżetu państwa.

Wśród dochodów własnych najważniejszymi są dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od jednostek nie posiadających osobowości prawnej, czyli dochody podatkowe. Na tytuł ten składają się dochody: z podatków i opłat lokalnych, opłaty skarbowej oraz udział gminy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Tabela 19. Dochody podatkowe w budżecie miasta Stalowa Wola w latach 1999-2003

Wyszczególnienie Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Dochody własne (zł)	41 548 942	43 404 298	48 592 172	44 261 087	46 704 831
w tym: dochody podatkowe (zł)	36 043 847	35 540 848	41 175 924	38 509 488	34 760 669
Udział w dochodach własnych (%)	86,8	81,9	84,7	87,0	74,4
w tym: - udział w podatkach (PIT i CIT)	14 412 197	15 158 400	16 030 471	15 292 131	16 393 991
- podatek od nieruchomości	16 783 642	14 351 266	19 520 062	17 148 849	12 400 397

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Dochody podatkowe stanowiły zazwyczaj ponad 80% dochodów własnych w Stalowej Woli. Wyjątkowym pod tym względem był rok 2003, kiedy to ich udział nie sięgnął nawet 75%.

W gminie pozostaje część dochodów z podatków szczebla centralnego - podatków dochodowych od osób fizycznych (PIT) oraz od osób prawnych (CIT). Stanowi to poważne źródło dochodów Stalowej Woli. W poprzednim roku była to niemal połowa dochodów podatkowych. Należy podkreślić, że strumień dochodów z tego źródła z roku na rok się powiększa.

Najważniejszym podatkiem lokalnym jest podatek od nieruchomości. Dochody z tego źródła realizowane w mieście ulegały jednak w ostatnich latach sporym fluktuacjom. Przyczyną tego były problemy ekonomiczne wielu podmiotów gospodarczych, zwłaszcza dużych zakładów przemysłowych, działających na terenie Stalowej Woli. W 2003 roku zaległości z tytułu podatków i opłat lokalnych (przede wszystkim podatek od nieruchomości od osób prawnych) wyniosły niemal 18,5 mln zł. Sama Huta Stalowa Wola S.A. zalega z podatkiem na sumę ponad 13 mln zł. Ściągalność podatku od nieruchomości od osób prawnych wynosi nie całe 60%. W tej sytuacji, po bezskutecznych upomnieniach, należności obejmuje się postępowaniem restrukturyzacyjnym, nieruchomości dłużników obciążane są hipoteką lub przejmowane za zaległości podatkowe w zasób nieruchomości komunalnych.

Tabela 20. Zaległości podatkowe wobec budżetu miasta Stalowa Wola w latach 1999-2003

Wyszczególnienie Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Zaległości podatkowe (zł)	2 359 119	2 706 475	4 424 592	11 052 538	18 474 435
Udział w dochodach podatkowych gminy (%)	6,5	7,6	10,7	28,7	53,1
Tempo wzrostu (rok poprzedni = 100)	-	114,7	163,5	249,8	167,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Warto podkreślić bardzo szybki wzrost zaległości wobec budżetu miasta w ostatnich latach. Niemal lawinowy przyrost mierzony wzrostem udziału należności w dochodach osiąganych przez gminę z tytułu podatków i opłat, wynosząc w 1999 r. 6,5% w ciągu następnych pięciu lat osiągnął 53,1%. Największy przyrost zanotowano w roku 2002, kiedy to zaległości wzrosły 2,5-krotnie w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 21. Dochody z dysponowania nieruchomościami zasobu komunalnego Stalowej Woli w latach 1999-2003

Wyszczególnienie Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Dochody własne (zł)	41 548 942	43 404 298	48 592 172	44 261 087	46 704 831
w tym: dochody z mienia (zł)	4 523 591	4 836 708	3 132 268	3 443 362	3 715 542
Udział w dochodach własnych (%)	10,9	11,1	6,4	7,8	8,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Ważnym źródłem dochodów gminy jest sprzedaż, dzierżawa lub najem gruntów i mieszkań należących do komunalnego zasobu nieruchomości. Ich udział w dochodach własnych gminy kształtował się w ostatnich latach w przedziale 6-11%.

Według informacji Urzędu Miasta w Stalowej Woli, własność gminy stanowi 747 ha gruntów, z czego 198 ha to grunty rolne natomiast 370 ha – działki budowlane. Ponadto do zasobu komunalnego należy 95 ha lasów (stan na koniec 2003r.).

W ciągu ostatnich czterech lat, w wyniku zakupów i przejęć, zasób gruntów gminnych powiększył się o 40 ha.

Wydatki realizowane przez gminę w ciągu ostatnich pięciu lat wzrosły o 12,7%. Wzrost ten nie był jednakowy w każdym roku: najwyższy w 2001 roku a w 2003 r. zanotowano nawet spadek poziomu wydatków budżetowych.

Tabela 22. Wydatki budżetu gminy w Stalowej Woli w latach 1999-2003

Wyszczególnienie	Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Wydatki ogółem (zł)		74 774 714	74 824 743	81 331 987	86 100 773	84 272 267
Tempo wzrostu (rok poprzedni = 100)		-	100,1	108,7	105,9	97,9
w tym: oświata i wychow. (zł)		26 564 420	30 920 011	24 707 625	26 622 469	28 031 733
udział w wydatkach ogółem (%)		35,5	41,3	30,4	30,9	33,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Najważniejszym działem wydatków gminy jest oświata i wychowanie, na który przeznaczają się corocznie około 1/3 wydatków. W 2000 roku udział ten sięgnął nawet 41%. W następnej kolejności pod tym względem są: opieka społeczna, administracja publiczna oraz transport i łączność.

Kolejną, niezwykle istotną część wydatków budżetu stanowią środki przeznaczane na gospodarkę komunalną i mieszkaniową gminy. Tytuł ten obejmuje dwa działy w klasyfikacji budżetowej, a zatem gospodarkę mieszkaniową i gospodarkę komunalną.

Tabela 23. Wydatki na gospodarkę komunalną i mieszkaniową miasta Stalowa Wola w latach 1999-2000

Wyszczególnienie	Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Wydatki ogółem (zł)		74 774 714	74 824 743	81 331 987	86 100 773	84 272 267
w tym: gosp. komunalna i mieszkaniowa (zł)		17 739 469	8 859 871	6 163 003	8 494 684	4 438 238
Udział w wydatkach ogółem (%)		23,7	11,8	7,6	9,9	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Jak zaprezentowano to w tabeli 23, udział wydatków przeznaczanych na cele gospodarki miejskiej zmalał w ostatnich latach z 24% do 5%.

Wydatki inwestycyjne stanowią niezwykle ważną pozycję w budżecie gminy. Poprzez bowiem inwestycje miasto aktywnie uczestniczy w rozwoju lokalnej gospodarki, rozwija i modernizuje infrastrukturę, przez co podnosi swą atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów.

Tabela 24. Wydatki inwestycyjne miasta Stalowa Wola w latach 1999-2003

Wyszczególnienie Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Wydatki ogółem (zł)	74 774 714	74 824 743	81 331 987	86 100 773	84 272 267
w tym wydatki inwestycyjne (zł)	15 626 311	13 076 843	11 937 097	14 490 928	13 336 668
Udział w wydatkach ogółem (%)	20,9	17,5	14,7	16,8	15,8
Tempo wzrostu (rok poprzedni = 100)	-	83,7	91,3	121,4	92,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Wydatki na inwestycje w Stalowej Woli zmniejszyły się w ciągu ostatnich pięciu lat niemal o 15%. Udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta zmalał z ponad 20% w 1999 r. do poziomu poniżej 16% w roku 2003. Oznacza to, że gmina coraz mniej środków przeznacza na rozwój. Podyktowane jest to w głównej mierze niewystarczającym wzrostem dochodów w stosunku do rosnących wydatków koniecznych do poniesienia na zaspokojenie bieżących potrzeb.

Wynikiem porównania dochodów i wydatków jest saldo, które informuje o stanie gospodarki finansowej gminy.

Tabela 25. Porównanie dochodów i wydatków realizowanych przez miasto Stalowa Wola w latach 1999-2003

Wyszczególnienie Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Dochody ogółem (zł)	71 471 385	73 107 315	84 208 481	80 087 495	84 965 159
Wydatki ogółem (zł)	74 774 714	74 824 743	81 331 987	86 100 773	84 272 267
Saldo (zł)	- 3 303 329	- 1 717 428	2 876 494	- 6 013 278	692 892

Źródło: opracowanie własne na podstawie gminnych sprawozdań z wykonania budżetu.

Saldo dochodów i wydatków miasta wykazuje w ostatnich latach spore zróżnicowanie. Tylko w roku 2001 oraz 2003 wystąpiła nadwyżka środków wpływających do kasy miejskiej. Pozostałe lata, zwłaszcza rok 2002, zamknęły się sporym niedoborem. Trzeba podkreślić, że wynikał on głównie z niezrealizowanych dochodów, mianowicie nieściągniętych należności podatkowych, o których była już mowa powyżej.

ANEKS NR 2 – GOSPODARKA GRUNTAMI

Tabela 26. Wydane pozwolenia na budowę w latach 1999-2001

Rok	Kwartały	Wydane pozwolenia na budowę					
		inwestycji mieszkaniowych	pozostałych inwestycji	łącznie	inwestycji mieszkaniowych	pozostałych inwestycji	łącznie
		powierzchnia zabudowy w m ²			w sztukach		
1999	I	1505	1238	2743	11	9	20
	II	1069	2035	3104	10	16	26
	III	1732	1831	3563	13	12	25
	IV	3487	5906	9393	25	23	48
	I-IV	7793	11011	18804	59	60	119
2000	I	430	1508	1938	4	10	14
	II	1914	2612	4526	15	10	25
	III	544	5344	5888	6	15	21
	IV	1581	9386	10967	13	9	22
	I-IV	4469	18849	23318	38	44	82
2001	I	544	1251	1795	3	9	12
	II	757	17131	17888	5	20	25
	III	889	2062	2951	9	13	22
	IV	5590	4763	10353	18	19	37
	I-IV	7780	25206	32986	35	61	96

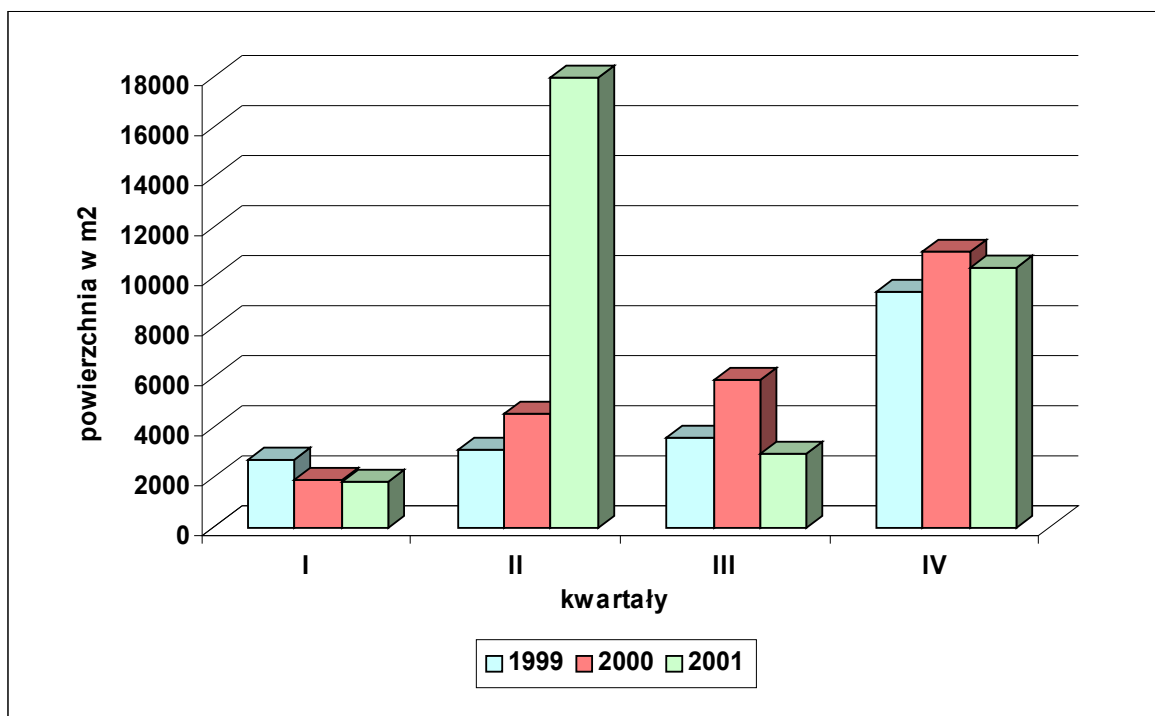
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Stalowej Woli.

Tabela 27. Wydane pozwolenia na budowę obiektów mieszkalnych oraz obiektów przeznaczonych na cele gospodarcze

Rok	Wydane pozwolenia na budowę	
	Obiektów mieszkalnych	Obiektów na cele gospodarcze
1998	32	29
1999	44	26
2000	32	23
2001	31	24
Razem	139	102

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Stalowej Woli

Rysunek 5. Wydane pozwolenia na budowę na inwestycje mieszkaniowe w gminie Stalowa Wola w latach 1999-2001

Źródło opracowanie własne na podstawie danych UM w Stalowej Woli.

ANEKS NR 3 – KOMUNIKACJA

Tabela 28. Odjazdy pociągów ze stacji Stalowa Wola Rozwadów

Stacja docelowa	przez	Ilość kursów dziennie
Warszawa	Sandomierz, Skarżysko Kamienna, Radom, Lublin, Dęblin	3
Zagórz	Rzeszów, Jasło	1
Częstochowa	Sandomierz, Skarżysko Kamienna, Kielce	1
Zamość	Terespol	1
Przemyśl	Stalowa Wola Centrum, Leżajsk, Przeworsk	3
Lublin	Kraśnik	3
Przeworsk	Stalowa Wola Centrum, Łańcut, Rzeszów	5
Rudnik nad Sanem	Stalowa Wola Centrum, Nisko	1
Dębica	Tarnobrzeg	3
Sandomierz	Turbia, Grębów	4
Wrocław	Tarnobrzeg, Kraków, Katowice, Gliwice	1
Skarżysko Kamienna	Sandomierz, Ostrowiec Św.	3
Kraśnik	Kępa	1
Rzeszów	St. Wola Centrum, Nisko, Leżajsk, Przeworsk	1
Zamość	St. Wola Centrum, Zwierzyniec	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.pkp.pl

Tabela 29. Zestawienie przeglądowe rozkładu jazdy autobusów ZMKZ w Stalowej Woli

Nr linii	Kierunek	Ilość kursów na dobę		
		do pon-pt	z powrotem pon-pt	sob,nd,święta
1	Rozwadów-Nisko	15	16	11
2	Turbia-Nisko	8	9	5
3	os.Sochy-HSW-os.Sochy	23	-	26
4	Turbia-Raławice	22	26	11
7	HSW-Pysznicza	16	15	16
8	HSW-Orzeszkowej-HSW	23	-	-
	HSW Mickiewicza-HSW	23	-	-
9	Jastkowice-HSW-Jastkowice	24	-	-
	Brandwica-Brandwica	-	-	24
10	Hutnik-Żwirki i Wigury-Hutnik	6	-	9
	Hutnik-Mickiewicza-Hutnik	13	-	9
11	HSW-Orzeszkowej-HSW	6	-	-
	HSW-Hutnicza-HSW	2	-	-
P	HSW-Rozwadów	1	1	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Stalowa Wola.

Tabela 30. Komunikacja autobusowa krajowa PPKS Stalowa Wola

Stacja docelowa	przez	Ilość kursów dziennie
Warszawa	Radom, Ostrowiec Św., Sandomierz	3
Kraków	Bochnia, Brzesko, Mielec, Tarnobrzeg, Tarnów	2
Zakopane	Brzesko, Bochnia, Chabówka, Mielec, Tarnobrzeg, Tarnów	1
Krynica	Dębica, Gorlice, Mielec, Tarnobrzeg	1
Bukowiec	Sanok	1
Rymanów Zdrój		1
Rzeszów		10
Lublin		3
Zamość		1
Łańcut		1
Przemyśl		2
Kielce	Tarnobrzeg	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PPKS Stalowa Wola.

ANEKS NR 4 – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Tabela 31. Charakterystyka ujęcia wody "Krzyżowe Drogi"

Nr Studni	3	4	5	7	9	10	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Wydajność Ekspl. Q _e [m ³ /h]	40	41	43	31	40	13	45	45	40	35	45	45	30	25	26	31
Depresja Ekspl. S _e	5,1	9,4	5,4	5,7	3,5	9,9	4,9	8,0	7,0	4,0	8,7	2,8	6,0	2,0	3,8	2,0
Rzędna terenu przy studni [m npm.]	156,75	157,06	157,35	157,4	157,49	156,61	156,08	155,36	155,2	154,81	154,13	153,9	155,37	154,25	154,76	155,41
Rok budowy	78	78	91	91	92	91	82	82	82	81	81	81	93	93	93	95
Wymiary stref [m]	10 x 10	10x 10	10x 10	10x 9,7	10x 9	10x 9,7	8,5 x 8,5	8,5 x 9	8,3 x 9,1	8,3 x 9,6	10 x 9,2	8,3 x 9,2	9,5 x 9,5	9,6 x 9,6	10 x 9,7	10 x 9,5
Powierzchnia strefy [m ²]	100	100	100	97	90	97	72	77	76	80	92	76	90	92	97	95

Źródło: MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Tabela 32. Aktualna charakterystyka ujęcia wody "Stare Ujęcie"

Nr Studni	7	9	11	12	15	16	17	18	20	21
Wydajność Ekspl. Q _e [m ³ /h]	45	40	15	45	45	45	35	25	33	40
Depresja Ekspl. S _e	2,7	3,4	5,0	3,5	5,0	5,8	5,2	2,3	1,9	1,8
Rzędna terenu przy studni [m npm.]	163,71	164,54	165,07	165,66	163,82	165,12	165,74	163,25	167,1	165,47
Rok budowy	82	82	88	71	82	82	87	93	93	71
Wymiary stref [m]	20 x 20	19 x 19	16 x 19	12 x 12	16 x 19	20 x 20	20 x 21	20 x 20	12 x 12	12 x 12
Powierzchnia strefy [m ²]	400	361	304	144	304	400	420	400	144	144

Źródło: MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Tabela 33. Całkowita długość kanałów kanalizacji sanitarnej przewidzianych do budowy w ramach przedsięwzięcia

Średnica (Φ)	Długość (L)
110	1 120 mb
160	300 mb
200	8 650 mb
250	3 600 mb
300	3 300 mb
400	850 mb
500	450 mb
630	700 mb
Razem	18 970 mb

Źródło: MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Tabela 34. Całkowita długość kanałów kanalizacji sanitarnej przewidzianych do modernizacji w ramach Przedsięwzięcia

Średnica (Φ)	Długość (L)
200	1 899 mb
250	1 059 mb
300	1 495 mb
400	760 mb
1000	1 200 mb
Razem	6 413 mb

Źródło: MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Tabela 35. Całkowita długość kanałów kanalizacji deszczowej przewidzianych do realizacji przedsięwzięcia

Średnica (Φ)	Długość (L)
200	800 mb
300	1 200 mb
400	3 500 mb
800	600 mb
1 200	3 090 mb
Razem	9 190 mb

Źródło: MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Tabela 36. Przewidywana jakość ścieków odprowadzanych do odbiornika po rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków

Wskaźnik jakości ścieków	Wartość
BZT ₅	15 mgO ₂ /dm ³ i poniżej
ChZT	125 mgO ₂ /dm ³ i poniżej
Zawiesiny ogólne	35 mg/dm ³ i poniżej
Azot amonowy	6,0 mgN _{NH₄} /dm ³ i poniżej
Azot ogólny	15 mgN/dm ³ i poniżej
Fosfor ogólny	2 mgP/dm ³ i poniżej

Źródło: MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Tabela 37. Parametry charakteryzujące sieć przesyłową i rozdzielczą na terenie RE Stalowa Wola (stan na koniec 1998 r.)

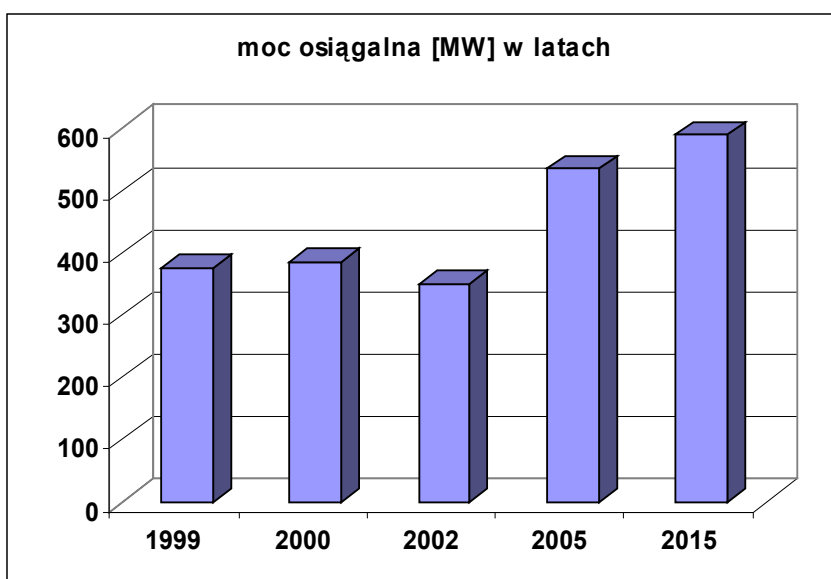
Długość linii w km	
110 kV	192,7
15 kV	739,5
Liczba stacji elektroenergetycznych w szt.	
110 kV/ŚN	4
15 kV/nn	550
Moc stacji elektroenergetycznych w MVA	
110 kV/ŚN	116
15 kV/nn	111

Źródło: Koncepcja rozwoju sieci ŚN na terenie RZE S.A.

Tabela 38. Moce osiągalne elektrowni zawodowej Stalowa Wola w latach 2000-2015

Nazwa elektrowni	MOC OSIĄGALNA W [MW] w LATACH				
	1999	2000	2002	2005	2015
Stalowa Wola	375	385	350	535	590

Źródło: Koncepcja rozwoju sieci 110 kV RZE S.A.

Tabela 39. Przewidywany przyrost ilości nowych stacji 15/0.4 na terenie RE Stalowa Wola do 2015 r.

Rejon Energetyczny	Przyrost ilości nowych stacji 15/0.4 [szt.]							
	1998 – 2002		2002 – 2005		2005 – 2015		Ogółem	
	Stacje Napowietrzne	Stacje Wewnętrzne	Stacje Napowietrzne	Stacje Wewnętrzne	Stacje Napowietrzne	Stacje Wewnętrzne	Stacje Napowietrzne	Stacje Wewnętrzne
Stalowa Wola	40	3	29	3	100	9	169	15

Źródło: Koncepcja rozwoju sieci ŚN na terenie RZE S.A.

Tabela 40. Przewidywany przyrost ilości nowych linii 15 kV na terenie RE Stalowa Wola do 2015 r.

Rejon Energetyczny	Przyrost ilości nowych linii 15 kV [km]							
	1998 – 2002		2002 – 2005		2005 – 2015		Ogółem	
	Linie napowietrzne	Linie Kablowe	Linie napowietrzne	Linie Kablowe	Linie napowietrzne	Linie Kablowe	Linie napowietrzne	Linie kablowe
Stalowa Wola	28	2	20	2	70	5	118	9

Źródło: Koncepcja rozwoju sieci ŚN na terenie RZE S.A.

Tabela 41. Zapotrzebowanie mocy [MW] w latach 1998, 2002, 2005, 2015

Rejon Energetyczny	Zapotrzebowanie mocy [MW] w poszczególnych latach			
	1998	2002	2005	2015
Stalowa Wola	36,7	40,1	41,5	46,2

Źródło: Koncepcja rozwoju sieci ŚN na terenie RZE S.A.

Tabela 42. Podstawowe parametry dotyczące sieci średniego ciśnienia w Stalowej Woli

Sieć gazowa			Dopływy Gazowe		
Średnica	Długość [m]	Długość [m]	Średnica	Długość [m]	Długość [m]
	STAL	PE		STAL	PE
15			15	8567	
20	838		20	9739	
25	5140		25	981	4768
32	14043	302	32	1411	1059,5
40	11235	273	40	59	789
50	7199	1309	50	8	14
63		441	63		
65	4182		65	28	
75			75		110
80	5728	330	80		
90		695	90		
100	960		100		
110		460	150	60	
150	1208				
200		183			
300					
Razem	50533	3993		20853	7023,5
Razem		54526			27876,5

Ilość przyłączy: 1421 szt.

Źródło: Dane Zakładu Gazowniczego w Stalowej Woli.

Tabela 43. Podstawowe parametry dotyczące sieci niskiego ciśnienia w Stalowej Woli

Sieć Gazowa			Dopływy Gazowe		
Średnica	Długość [m]	Długość [m]	Średnica	Długość [m]	Długość [m]
	STAL	PE		STAL	PE
15			15		
20			20	99	
25			25	1221	18
32			32	6807,5	567,5
40	371		40	6939	481
50	1033	74	50	6757	412
63		60	63		146
65	744		65	5596	
75		317	70	115	
80	10001		75		183
90		785	80	6648	
100	14186		90		36
110		1827	100	2246	
125	4668		110		100
140			150	935	
150	12429				
160		121			
200	2617				
250	1554				
300	240				
Razem	47843	3184		36363,5	1943,5
Razem		51027			38307

Ilość przyłączy: 3675 szt.

Źródło: Dane Zakładu Gazowniczego w Stalowej Woli.